

GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLELET

⊕ HIT ⊕ LÉLEK ⊕ ÉRTÉK A GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLE MAGAZINJA

ISTEN ÉLTESSE
A 90. SZÜLETÉSNAPIJÁT ÜNNEPLŐ
SZILÁRD PÜSPÖK ATYÁT!

GÖRÖGKATOLIKUS
SZEMLELET
SZERKESZTŐSÉGE
IX. ÉVFOLYAM 2. szám
2022. NYÁR
Ára: 800 Ft

AUGUSZTUS

1. H	☉ A Szent Kereszt körülhordozása, Makkabeus vtk. – Nagyboldogasszony búnb. időszak kezdete
2. K	✦ István első vt. ereklyéinek átvitele
3. Sz	Izsák, Dalmátosz és Fausztosz szé. atyák – <i>Allelujás nap</i>
4. Cs	Az efezusi hét vt. – (Eudokia vtnő) – <i>Allelujás nap</i>
5. P	Úrszínváltás eü. – Euszigniosz vt.
6. Szo	☉ Úrszínváltás
7. V	Pütkösd u. 9. vasárnap – Üü. – Dometiosz vt. – 8. hang
8. H	Üü. – Emilián hv. fp.
9. K	☉ Mátyás ap. – Üü.
10. Sz	Üü. – Lórinç vt.
11. Cs	Üü. – Euplosz vt.
12. P	Üü. – Fótiosz és Anikétoz vtk., Maximosz szé. ereklyéi – (Piroska sza., Ipoly fszvt.)
13. Szo	☉ Úrszínváltás ün.
14. V	Pütkösd u. 10. vasárnap – Nagyboldogasszony eü., Mikeás pr. – 1. hang
15. H	☉ Az Istenszülő elszenderülése (Nagyboldogasszony)
16. K	Üü. – D Jézus képe – Diomedész vt.
17. Sz	Üü. – Miron vt.
18. Cs	Üü. – Flórusz és Laurusz vtk., Sámuel pr.
19. P	Üü. – András és tsai. vtk.
20. Szo	☉ István apostoli király, Hierotheosz fp. – Üü. – <i>Nemzeti ünnep</i>
21. V	Pütkösd u. 11. vas. – Üü. – Tádé ap. – (Vassza vtnő) – 2. h.
22. H	Üü. – Agathonikosz és tsai. vtk., Farkas vt.
23. K	☉ Nagyboldogasszony ün.
24. Sz	Eutik fszvt.
25. Cs	☉ Bertalan és Titusz apk.
26. P	Adorján és Natália vtk.
27. Szo	Poimén szé.
28. V	Pütkösd u. 12. vasárnap – Mózes rem. – 3. hang
29. H	✦ Keresztelő János pr. fejevétele – Böjti nap
30. K	Ünz. – Sándor, János és Pál fpk.
31. Sz	☉ Az Istenszülő övének elhelyezése
■ SZEPTEMBER	
1. Cs	✦ Az egyházi év kezdete (indiktion) – Oszlopos Simeon szé. – <i>(Teremtésvédelmi imanap)</i>
2. P	Mamász vt., János fp.
3. Szo	✦ Piusz fp. – (Antimosz fszvt., Teoktisztoz szé.)
4. V	Pütkösd u. 13. vas. – Babilasz fszvt., Mózes pr. – 4. hang
5. H	Zakariás pr.
6. K	☉ Mihály arkangyal kolosszei csodája
7. Sz	Kisboldogasszony eü. – Szózon vt. – (Himnuszköltő Kassziáni)
8. Cs	☉ Az Istenszülő születése (Kisboldogasszony)
9. P	Üü. – Joákim és Anna istenösök – (Szeverianosz vt.)
10. Szo	Keresztfelm. e. szombat – Üü. – Minodóra, Mitrodóra és Nimfodóra vtnők
11. V	Pütkösd u. 14. (Ker. felm. e.) vasárnap – Üü. – Teodóra sza. – (Autonomosz fszvt.) – 5. hang
12. H	☉ Kisboldogasszony ün.
13. K	☉ A Feltámadás templomának felsz. – Eü. – Kornél fszvt.
14. Sz	☉ A Szent Kereszt felmagasztalása – Böjti nap

15. Cs	Üü. – Nikétász nvt.
16. P	Üü. – Eufémia nvt. nő
17. Szo	Keresztfelm. u. szombat – Üü. – Zsófia és leányai: Hit, Remény, Szeretet vtnők

18. V Pütkösd u. 15. (Ker. felm. u.) vasárnap – Üü. – **Eumeniosz fp. – 6. hang**

19. H	Üü. – Trofimosz, Szavvátoz és Dorimedón vtk.
20. K	Üü. – Eusztáthiosz nvt. és felesége, Theopiszta, és két fiuk: Agapiosz és Theopisztoz
21. Sz	☉ Keresztfelmagasztalás ün.
22. Cs	Kodrátosz ap., Fókász fszvt.
23. P	☉ Ker. János pr. fogantatása
24. Szo	Tekla nvt. nő

25. V Pütkösd u. 16. vasárnap – Eufrozina sza. – 7. hang

26. H	✦ János ap., evta. elhunyt
27. K	Kallisztrátosz és tsai. vtk.
28. Sz	☉ Karitón szé.
29. Cs	Cirjék rem.
30. P	Gergely fszvt.

OKTÓBER

1. Szo ✦ Az Istenszülő oltalma

2. V Pütkösd u. 17. vas. – Ciprián fszvt., Jusztina vtnő – 8. h.

3. H	Dénes fszvt.
4. K	Ananiás ap., Hierotheosz fp.
5. Sz	Karitina vtnő, Romanosz szé.
6. Cs	☉ Tamás ap.
7. P	Szergiusz és Bakhusz vtk.
8. Szo	Pelágia sza.

9. V ☉ Pütkösd u. 18. vasárnap – Jakab ap., Alfeus fia – (Andronikosz és felesége szé.) – **1. hang**

10. H	Evlampiosz és Evlampia vtk.
11. K	Fülöp ap., Teofán hv. fp.
12. Sz	Probosz, Tarakhosz és Andronikosz vtk.
13. Cs	Kárposz és Papilász vtk.
14. P	Nazáriosz, Gerváziosz, Protáziosz és Kelziosz vtk., Kozma fp.
15. Szo	Lukiános vt.

16. V Pütkösd u. 19. vasárnap – A hetedik egyetemes zsinat igaz hitű atyáinak emléke – (Longinosz vt.) – **2. hang**

17. H	Ozeás pr., András vt.
18. K	☉ Lukács ap., evta.
19. Sz	Joel pr., Várusz vt.
20. Cs	Artemiosz nvt.
21. P	Hiláron szé.
22. Szo	Averkiosz fp., Az efezusi hét vt.

23. V ☉ Pütkösd u. 20. vasárnap – Jakab ap., az Úr rokona – **3. hang – Nemzeti ünnep**

24. H	Aretász és tsai. nvtk.
25. K	Markiánosz és Mártíriosz vtk.
26. Sz	✦ Demeter nvt.
27. Cs	Ünz. – Nesztor vt.
28. P	Terenciusz és tsai. vtk., István szé.
29. Szo	Anasztázia vtnő, Ábrám szé.

30. V Pütkösd u. 21. vasárnap – Zénó és Zenóbia vtk. – 4. hang

31. H	✦ Boldog Romzsa Tódor fszvt. – (Sztákisz és tsai. apk., Epimakhosz vt.)
-------	---

SZENT LITURGIA

NYÁRON IS!

Nyaralás alatt is vegyünk részt Szent Liturgián!

Itt a nyár, sokan töltjük szabadságunkat otthonunktól távol. Akár vidéken, akár külföldön nyaralunk, ne feledkezzünk el hitünkről s a harmadik parancsról: Az Úr napját szenteld meg!

Ahogy a Mennyei Atya teremtett, majd megpihent és gyönyörködött abban, amit létrehozott, mi is pihenjünk meg, gyönyörködjünk vele együtt ajándékba kapott életünkön, és adjunk hálát azért! Nem baj, ha külföldön vagyunk, és nem értjük a szertartás szövegét. A mi Istenünk érti a mi imádságunkat, az Eucharishtiában vele való egyesülést nem gátolja nyelvi akadály.

Legyen gondunk arra, hogy az internet segítségével megtaláljuk az adott hely katolikus templomát, illetve szertartásrendjét, és a vasárnapot templomban szenteljük meg!

Abban az esetben, ha az adott helynek – ahol nyaralunk – nincs katolikus temploma, élő közvetítéssel keresztül vegyünk részt valamelyik parókiánk vasárnapi Szent Liturgiáján! A következő listából választhatunk:

Buda (Fő utcai templom): 8:00 utrenye, 11:00 Szent Liturgia ✘ gorkatbuda.hu

Dél-Buda (Bartók Béla úti Szent Imre kápolna) 10:30 Szent Liturgia
✘ delbudaigorogkatolikusok.hu/elo-kozvetites

Gödöllő: 8:30 utrenye, 9:30 Szent Liturgia
✘ YouTube.com: Gödöllői Szent Kereszt templom

Pesterzsébet: 9:00 Szent Liturgia ✘ Facebook: Pesterzsébeti görögkatolikusok

Máriapócs: 7:30 utrenye, 6:30, 8:30, 10:00, 12:00, 17:30 Szent Liturgia, 18:30 vecsernye
✘ YouTube: Máriapócs Nemzeti Kegyhely élő közvetítés

Debrecen (Attila téri székesegyház): 7:15 utrenye, 6:30, 8:30, 10:00, 12:00, 17:30 Szent Liturgia ✘ YouTube: Érsekség Görögkatolikus live stream

Miskolc (Búza téri székesegyház): 7:30 utrenye, 6:30, 8:30, 10:00, 18:00 Szent Liturgia, 19:00 vecsernye ✘ YouTube: Miskolci Székesegyház

Nyíregyháza: 7:15 utrenye, 6:30, 8:30, 10:00, 12:00, 17:30 Szent Liturgia
✘ Facebook: Szent Miklós Görögkatolikus Székesegyház
✘ YouTube: Élő közvetítés a Szent Miklós-székesegyházból

NE FELEDJÜK: az élő közvetítés nem helyettesíti a személyes részvételt! Ez egyfajta pótpirula, de amint lehet, kapcsolódjunk be újra az élő egyház lüktetésébe!

■ LÉLEK

- 4 Király András: Keresztes Szilárd püspök 90 éves
- 12 Történetek Szilárd püspök életéből
- 18 Ferenc pápa üzenete
a Tömegtájékoztató 56. Világnapjára
- 20 Tóthné Espán Margaréta: Újszentelt papjaink
első szolgálati éve
- 29 Megújult az Akropolisz Szabadtéri Színpad
- 30 P. Vértesaljai László: Szinodális út és keleti
hagyományok – Interjú Fülöp metropolitával
- 32 Ferenc Pápa üzenete a hivatások 59. világnapjára
- 34 Berei Ágnes: Gyermekvédelmisk
csíksomlyói zarándoklata
- 35 Feczko Ágnes: Egyházi könyvtárak följánlásából
alakult börtönkönyvtár Sátoraljaújhelyen
- 36 Varga-Juhász Bernadett: Húszéves a miskolci
görögkatolikus iskola
- 38 Szemán-Tóth Teodóra: Változtatni lassan, félelem nélkül
- 39 10 éves a Miskolci Egyetem és a Görögkatolikus
Roma Szakkollégium együttműködése
- 40 Apáti Nándor: Fülöp atyával kirándultak a gimnazisták
hittanversenyének győztesei

■ ÉRTÉK

- 42 Trauttwein Éva: A Jóisten kezében van az életünk
– beszélgetés Ábel püspökkel
- 44 Obbágy Lacus: Az életünk kicsiben
– interjú Seszták István atyával
- 46 Obbágy Lacus: Hazatalálás, tanúságtétel,
hitelmény, találkozás, közösség
– a 20. ifjúsági gyalogos zarándoklatra készülünk
- 52 Bodnár Dániel: A tanulás a felemelkedés útja
– beszélgetés Lakatos Péter országos
cigánypasztorációs referenssel
- 55 Fejérvári Katalin: 100 éve született Nemes Nagy Ágnes
- 56 Tóthné Espán Margaréta: Fiatal önkéntesek
a menekültválságban
- 62 Legeza József: Könyvespolc mellett
- 64 Vándor Ilka Borbála: Egy közületek
– ADHD a láthatatlan ellenség
- 69 Kukta
- 70 Gyereksarok
- 73 12 dolog, amit ne hagyj ki a nyári szünetben
- 74 Legeza Kata: Mozivászon előtt
- 76 Ez történt – 2022. tavasz

Az európai kegyhelyek első találkozója Máriapócsán, 1996-ban (középen, balra Keresztes Szilárd)

MEGJELENT A

GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLÉ

KIADÁSÁBAN, A HAJDÚDOROGI FŐEGYHÁZMEGYE,
A MISKOLCI EGYHÁZMEGYE ÉS A NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE
EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL

KIADJA A GÖRÖGKATOLIKUS METROPÓLIA
SAJTÓ- ÉS MÉDIAKÖZPONT

FELELŐS KIADÓ: KOCSIS FÜLÖP ÉRSEK-METROPOLITA

HONLAPUNK CÍME: WWW.GOROGKATOLIKUS.HU
FACEBOOK.HU/SZEMLELETMAGAZIN

A SZERKESZTŐSÉG CÍME:

4400 NYÍREGYHÁZA, BETHLEN G. U. 13-19.

TEL: +3642/597-607

INFORMÁCIÓ:

GOROGHIR@GOROGKATOLIKUSMETROPOLIA.HU

SZÁMLASZÁM: 10702064-72479962-51100005 CIB
(GÖRÖGKATOLIKUS METROPÓLIA SAJTÓ- ÉS MÉDIAKÖZPONT)

FŐSZERKESZTŐ: KIRÁLY ANDRÁS

SZERKESZTŐ: TÓTHNÉ ESPÁN MARGARÉTA, VÁNDOR ILKA

FOTÓK: BAKOS ZOLTÁN, DOBOS KLÁRA,
DOMOKOS ÉVA, GERNER ATTILA, KIRÁLY ANDRÁS,
H. VARGA ÉSZTER, ZADUBENSZKI NORBERT,
POLYÁKNÉ TÓTH NÓRA, SZABÓ SÁNDOR,
VARGA B. BERNADETT, TRESTYÁNSZKY CSABA

CÍMLAPPOTÓ: DOMOKOS ÉVA

ÁRCLAT, TÖRDELÉS: PROJEKT-TEAM DTP STÚDIÓ

NYOMDAI MUNKÁK: IMI PRINT KFT., NYÍREGYHÁZA

ISSN: 1416-793X

A GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLÉ ÉS SZEMLÉLET
MEGRENDELHETŐ POSTÁN A SZERKESZTŐSÉG CÍMÉN
VAGY ELEKTRONIKUS FORMÁBAN

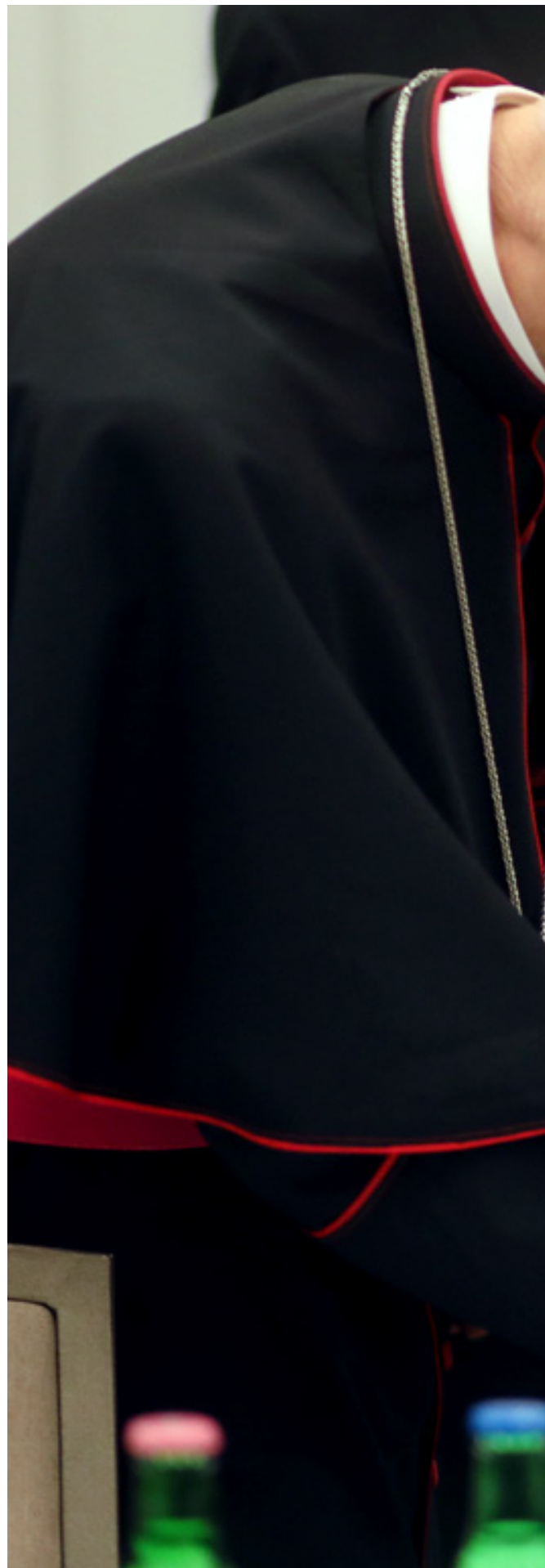
A GOROGHIR@GOROGKATOLIKUSMETROPOLIA.HU CÍMÉN.

RENDELÉSSSEL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓ
A SZERKESZTŐSÉG ELÉRHETŐSÉGEIN KÉRHETŐ.

NYÍREGYHÁZA, 2022

**Keresztes
Szilárd
püspök
90 éves**

NEHÉZ MEGEMLÉKEZŐ ÖSSZEFOGLALÓT ÍRNI EGY OLYAN KALIBERŰ EGYHÁZFŐ MUNKÁSSÁGÁRÓL, MINT SZILÁRD PÜSPÖK, AKI RÁADÁSUL KRITIKUS IDŐBEN LETT A MAGYAR GÖRÖGKATOLIKUS EGYHÁZ FEJE. EGY OLYAN IDŐBEN, AMIKOR HAZÁNKBAN MÉG SZOVJET CSAPATOK ÁLLOMÁSOZTAK, AZ EGYHÁZAKAT – AHOGY AZ ÉLET TÖBBI TERÜLETÉT IS – SZIGORÚAN ELLENŐRIZTE ÉS IRÁNYÍTOTTA A KOMMUNISTA ÁLLAMHATALOM, A SZOMSZÉDOS ORSZÁGOK GÖRÖGKATOLIKUSAI PEDIG ÉVTIZEDEK ÓTA ILLEGALITÁSBAN ÉLTEK. A TÚLNYOMÓAN GÖRÖGKATOLIKUS TÖBBSÉGŰ TELEPÜLÉSEK AZ ORSZÁG ELMARADOTTABB FELÉN ÉLTEK, TÖBBSÉGÜKBEN MÉG ASZFALTOS ÚT SINCS, NEMHOGY TELEFONVONAL. TIMKÓ IMRE PÜSPÖK HALÁLAKOR KÉTSÉG SEM VOLT AFELŐL, HOGY A SZENTATYA A NAGYTUDÁSÚ SEGÉDPÜSPÖKÖT NEVEZI KI AZ EGYHÁZMEGYE ÉLÉRE. ÍGY KEZDTE MEG MEGYÉSPÜSPÖKI TEVÉKENYSÉGÉT A MAGYAR GÖRÖGKATOLIKUS EGYHÁZ RENDSZERVÁLTÓ PÜSPÖKE, **KERESZTES SZILÁRD**.

Püspökké szentelésén Timkó Imre megyéspüspök helyezi fejére a koronát 1975. február 8-án Nyíregyházán

Keresztes Szilárd nyolcgyermekes család első gyermekeként született Nyíracsadón 1932. július 19-én. Édesapja, Keresztes Ádám abban az évben lett segédlelkész a nyírségi faluban. (A család neve eredetileg Chutkó. Édesapja Ádám Ferenc, és noha paptestvérei előtt Ádám volt, a családban Ferencnek hívták.) A következő évben megszületett Ferenc, egy évvel később Zsófia, 1936-ban pedig Katalin. Édesapját 1937-ben helyezték Komlósákra, itt született következő négy testvére: 1938-ban Gábor, 1942-ben Irén, 1944-ben Sarolta, 1949-ben Dénes.

Keresztesek Komlósán 1940 körül.
(Szilárd a jobb szélső)

A komlósikai évek olyan meghatározóak voltak Szilárd számára, hogy ma is komlósikainak tartja magát. Édesapja zeneileg magasan képzett volt, ezt örökölte ő is. Minden gyerek zongorázott a családban, de Szilárd kitűnt különös tehetségével. A meleg családi fészek, a ház körüli munka, a zene szeretete és a templom formálta az évek során. Sokat segített a ház körül. A templomhoz való ragaszkodása korán megmutatkozott. Már a komlósikai gyermekévek alatt vágyott arra, hogy pap legyen. Mindig ministrált, és rendszeresen „templomosat” játszottak otthon, végigénekelve a Szent Liturgiát – még körmeneteket is tartottak. Mesélik róla, hogy egyszer kijelentette: „A Szopkó bácsi majd rám adja a fényes ruhát”. (Szopkó bácsi a sekrestyés volt.)

A sátoraljaújhelyi piarista gimnáziumot (Kegyes-Tanítórendi Római Katolikus Reálgimnázium) színjelesre végezte (testnevelésből volt csak 2-ese, ami ma 4-es osztályzatnak felel meg). A gazdag hitelmények hatására jelentkezett az 1950-ben induló Görögkatolikus Hittudományi Főiskola első évfolyamára. Nagy dolog volt ez, hiszen a kommunista államhatalom árgus szemekkel figyelte az egyházat, az ő beleegyezésük nélkül semmit nem tehettek. Dudás Miklós hajdúdorogi megyéspüspök ennek ellenére nemhogy engedélyt nem kért, hanem levélben tudatta az Állami Egyházügyi Hivatallal (ÁEH), hogy megalapította a papnevelő intézetet és a hittudományi főiskolát. Isten kegyelméből az alapítást tudomásul vették, és mindkét

intézmény máig működik. Itt is megmutatkozott kivételes zenei tehetsége és teológiai tudása.

Minden szünetben hazautazott családjához Komlóskára, majd Kenézlőre, ahol édesapja 1951-től 1968-ig teljesített szolgálatot. Mindig segített a munkában, még az „asszonyi” munkákban, a mosásban és kenyérdagasztásban is. Óriási kert tartozott a parókiához, ahol dúsan burjánzott minden, amit csak el lehetett képzelni. Édesanyja gondosan ápolta és gondozta a kertet, mindig bővelkedtek zöldségben. Olyan dús volt a kert, hogy kis utakon lehetett a zöldségek között közlekedni. A kispap Szilárd szünetekben föl-alá sétált a kert közepén lévő úton, miközben imádkozott és tanult. Volt a kertben egy búbos banka, ami óvatos madárként mindig elröppent, ha valaki közeledett, ilyenkor a templomtoronyban üldögélt, de a föl-alá sétáló Szilárdot kezdte megszokni. Nagyon tetszett a madár a legkisebb testvérének, de mindig csak messziről volt alkalma megcsodálni. Egy nap Szilárd szokásos sétáját róttá a kertben, mikor egyszer csak beállított a házba – kezében a búbos bankával. „Na gyere, Dénes, most megسيمogathatod!” – mondta boldogságtól sugárzó szemű kisöccsének.

Dudás Miklós püspök 1955. augusztus 7-én szentelte pappá Nyíregyházán. Tanulmányait a budapesti Hittudományi Akadémián folytatta, ahol 1957-ben teológiai doktorátust szerzett. Gábor testvére egy évvel korábban követte bátyját, és ő is jelentkezett a szemináriumba. A következő három évben Kispesten volt szervezőlelkész. Zeneileg folyamatosan képezte magát, tagja volt a Budapesti Vegyeskarnak, és ekkor tanult meg önszorgalomból orgonálni is. Egy nyáron saját maga faragott ki egy egész pedálsort Kenézlőn. Fölvitte Budapestre, megemelte a zongoráját, és betolta alá a pedálsort, s mintha orgona lenne, zongorázás közben játszott a hozzá a pedál szolamát is – hangtalanul, a pedál ugyanis csak az orgonán működik.

Dudás püspök 1960-ban Nyíregyházára helyezte segédlelkésznek és kántornak. Ha nem ő végezte a szertartást, kántorizált. Már ak-

kor tudták róla, hogy félelmetes hallása volt, hangvilla nélkül adott hangot bármilyen hangnemben. 1961-ben szentelték föl Gábor öccsét. Még ebben az évben a hittudományi főiskola tanára lett: dogmatikát, filozófiát, szónoklattan és liturgikus éneket tanított. 1964–1969-ig ösztöndíjasként tanult Rómában, a Pápai Keleti Intézetben a Keleti Tudományok Fakultásán licenciát szerzett. Egyik legnagyobb érdeme, hogy a II. Vatikáni Zsinat utolsó ülészakán, november 19-én a Szent Péter-bazilikában 2500 zsinati atya jelenlétében a Dudás Miklós püspök által bemutatott teljesen magyar nyelvű Szent Liturgiát ő szervezte meg. A magyar görögkatolikusok talán legkiemelkedőbb történelmi eseménye volt ez, hiszen a Hajdúdorogi Egyházmegye 1912-es alapító bullája kimondta, hogy a Szent Liturgiát ógörög nyelven kell végezni. Az azóta eltelt évtizedek alatt a rendelkezést egyre kevésbé tartották be, hiszen a hívek, de már a papság jó része sem értett görögül, azonban a magyart mint liturgikus nyelvet nem ismerték el. Dudás püspök bátor tette hozzájárult ahhoz, hogy a II. Vatikáni Zsinat kimondta: „szabad a népmiséken a népnyelvnek megadni a jogos szerepet”, a keleti katolikus egyházról szóló határozata pedig, hogy „A pátriárka vagy egy részegyház legfőbb vezetője – főpásztori tanácsával együtt – birtokolja a jogot, hogy szabályozza a nyelv használatát a liturgia szent cselekményeiben, és jóváhagyja a szövegek anyanyelvű fordítását”.

Nemcsak megszervezte az eseményt. Ő maga kézzel készítette el az énekar összes kottáját, melyet a képen is láthatunk.

Hazatérése után 1970-től nyíregyházi parókus, székesegyházi kánok, 1973-tól a szeminárium rektorhelyettese. 1972-ben meghalt Dudás püspök, az egyházmegyet és az Exarchátust káptalani helynként Timkó Imre irányította. Keresztes Ádám 1973-ban vencesellői parókusként hunyt el, így már nem élhetett meg, hogy VI. Pál pápa 1975. január 10-én Szilárd fiát és Timkó Imrét egyaránt püspökké nevezte ki. Egy év múlva, 1976. február 8-án délelőtt Timkó Imrét szentelték megyéspüspökké, délután pedig már ő szentelte segédpüspökké Keresztes Szilárdot. Az ünnepi eseményen édesanyja és testvérei is jelen voltak.

A Keresztes család Kenézlőn 1958 körül (Szilárd balról a harmadik, édesanyja mögött)

ASZTALOSNÉ LÉVAY ADÉL ALL. ENG. MAGÁN ZENEISZOLAJA
BÁTORALJÁRÁHOLV.

1948-49. tanév. Anyakönyvi szám 16

ELLETERE
1
FŐHIV

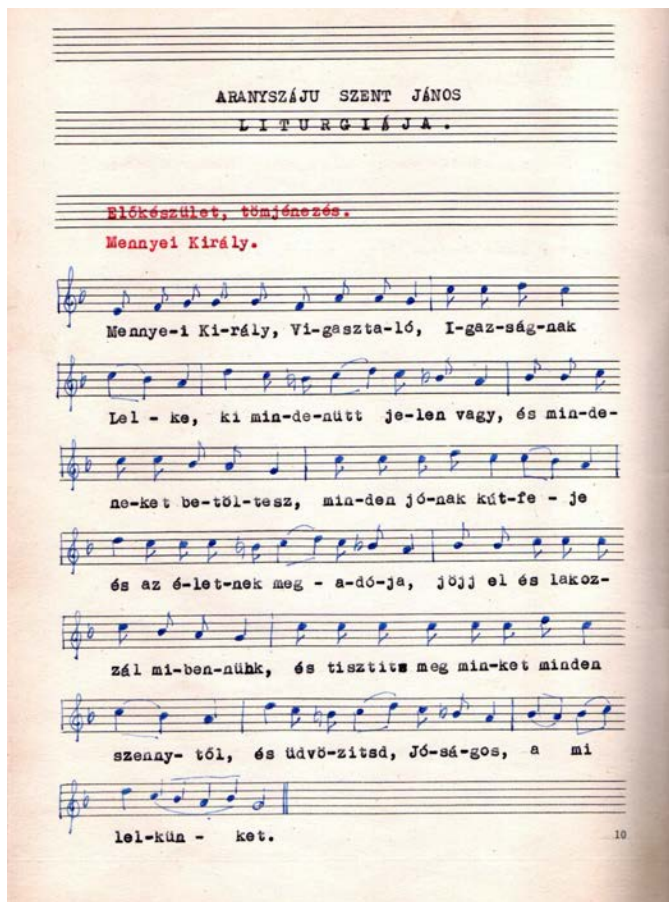
BIZONYÍTVÁNY
Keresztes Szilárd

született az 1932. év június hó 19. napján Győrben
Léva városban, G.A. vallású, Asztalos Lévay
Adél szülőjének első szülött fia, eng. magán zeneiskola zongora tanoska, adatai
tapasztalatok harmadik osztályát az 1948-49. tanévben a következő eredmény-
nyel végezte:

	Értelmezés	Teljes	Értelmezés
Füzetek	teljes	teljes	
Kötelező tanulmányok:			
Zongora			
Hangjegyzés	teljes	teljes	
Zeneditáció			
Szöveg	teljes	teljes	
Összhangsattan			
Formatan			
A magyar zene története			
Karócsk			

Szorgalom: reménytelen
Magaslat: teljes
A mulasztott órák száma a füzetekben: 7 igazolt, 1 igazolatlan.
Szülőjéhez, 1948. év június hó 14. ik napján.

Asztalos Lévay Adél
Lévay
Keresztes Szilárd
született 1932. év június hó 19. ik napján.

Az 1965. november 19-ei, történelmi jelentőségű magyar nyelvű Szent Liturgia kézzel írott kottája

Szilárd atya – és immár püspök – igen népszerű volt Nyíregyházán. Nagy volt hát az értetlenség a hívek részéről, amikor Timkó püspök rövidesen budapesti helynöknek és a Miskolci Apostoli Exarchátus helynökének nevezte ki – Budapestre helyezve őt. A hívek – különböző hangvételű – levelekkel árasztották el Timkó püspököt, kérve, hogy ne helyezze el Szilárd atyát. Timkó püspök döntése azonban érthető volt. Egyrészt köztudott volt, hogy a két nagytudású, művelt egyházfő nem jött ki maradéktalanul egymással, másrészt Budapest az ország szíve, fontos volt, hogy görögkatolikus egyházunk egy püspökkel is képviselje magát a fővárosban. A kinevezésnek annál

Elsőáldozás után, még teológiai tanárként

jobban örültek a budapesti Rózsák tere hívei, Szilárd püspök ugyanis a parókia épületébe költözött. 1984-től 88-ig a Keleti Kódexrevíziós Pápai Bizottság konzultora, 1987–88 között a római Pápai Magyar Intézet rektora volt.

Timkó Imre püspök 1988. március 30-án, nagyszerdán elhunyt. Június 30-án II. János Pál pápa Keresztes Szilárdot nevezte ki megyéspüspökké és az exarchátus kormányzójává.

Megyéspüspöki működésének elejére esett a rendszerváltás, mely új utakat nyitott meg egyházunk számára. Nyírcsászáriban már 1985-től egyházközségi lapot adott ki Szaplanczay György parókus, aminek kiadását Timkó püspök az ÁEH engedélyéhez kötötte. Az egyre nagyobb példányszámban kiadott újság miatt Szilárd püspök – már megyéspüspökként – megrögtta a parókuszt, hiszen engedélye nélkül terjesztette azt más településeken. Ne feledjük, a rendszerváltás még évek múlva következik be, a szovjet csapatok még az országban állomásoztak! Az egyre növekvő igényt kiszolgálva és a rendszerváltást kihasználva Szilárd püspök hivatalosan is engedélyezte és újraindította az 1929–1944 között kiadott Görögkatolikus Szemlét, újraélesztve ezzel a görögkatolikus sajtót.

Megyéspüspöki kinevezésétől kezdve szinte azonnal kapcsolatot épített ki a környező országok görögkatolikus püspökeivel, bátorította a még illegálisban élő kárpátaljai és az újjáéledő román görögkatolikus egyházat.

Ha az 1965-ös vatikáni Szent Liturgia az egyik, akkor az 1991-es pápalátogatás megszervezése a másik legnagyobb érdeme. A Magyar Katolikus Püspöki Kar őt jelölte ki az esemény szervezőjének 1990-ben. Az ő érdeme, hogy a pápai programba Esztergom, Pécs, Budapest, Szombathely, Nyíregyháza és Debrecen mellé Mária-pócs is bekerült. A pápa látogatásának tiszteletére felújították a máriapócsi bazilika tornyait és Nyíregyházán a püspökség épületét, mert a pócsi Szent Liturgiát követően a Szentatyát a püspökség látta vendégül. Augusztus 18-án Szilárd püspök köszöntötte először a helikopterből kiszálló pápát, majd a pápamobilban együtt utaztak a szabadtéri oltárhoz, ahol 300.000 hívő előtt végeztek magyar nyelvű Szent Liturgiát. Még a görögkatolikus mozgalomban résztvevő legszántabb hajdúdorogiak sem mertek erről álmodni a 19. század végén. Most azonban, közvetlenül a kommunizmus bukását követően maga a pápa végzett magyar nyelvű Szent Liturgiát bizánci ritusunk szerint. Aligha lehetett volna nagyobb „kárpótlás” a magyar görögkatolikusok hosszú szenvedéséért.

1978. április 5. Rosta Ferenc és Paskay László püspökké szentelésén.

Az 1976-os Eucharisztikus Világkongresszuson Detroitban.
A kép jobb szélén a nemrég elhunyt Erdei József bazilita atya

A máriapócsi látogatás után a nyíregyházi püspöki palotában ebédre látták vendégül a Szentatyát. Szilárd püspök még a menü összeállításában is részt vett. (Nem csak jól főzött, szeretett is főzni. Még segédpüspökként is maga főzött és szolgált föl vendégeinek Budapesten.) A pápalátogatás olyan jól sikerült, hogy Szilárd püspök elérte: az európai kegyhelyek vezetőinek első kongresszusát Róma helyett Máriapócsra tartásák. Az 1996-os találkozó akkor sikeres volt, hogy a résztvevők évtizedekkel később is emlegették. (Ez a találkozó adta meg az Európai Máriás Háló alapjait.) Talán e találkozó sikerének volt köszönhető, hogy a következő évben Achille Silvestrini bíboros, a Keleti Egyházak Kongregációjának prefektusa Szilárd püspököt kérte fel, hogy szervezze meg az európai keleti katolikus püspökök első összefövetelét. A találkozót 1997-ben rendezték meg Nyíregyházán, amelyen rengetegen vettek részt. A záró Szent Liturgiát Máriapócsra tartották.

A kommunizmusban elkobzott egyházi javak visszaszerzése hosszadalmas procedúra volt, de Szilárd püspök ennek is élére állt. 1991 januárjában a bazilita nővérek visszakapták rendházuk nagy részét Máriapócsra. Június 24-én, 41 év kényszerszünet után újra beöltözve vonultak a kegytemplomba a bazilita nővérek. Az ünnepi Szent Liturgia után Szilárd püspök megáldotta a fölújított épületet. Év végére megszűnt az épületben működő csecsemőotthon, az épületrészt a megye áruba bocsátotta. Szilárd püspöknek sikerült előteremtienie a szükséges összeget, így a rend megszerezte ezt is, itt nyílt meg 1993 februárjában a Szent Makrina szociális otthon. A sátoraljai rendházban is idősek otthona létesült.

Ivancsó István szentelése Komlóskán 1981. augusztus 20-án

A Doylestown-i magyar szentmise előtt. Előtérbe Pregun István,
balra Kacziba József püspök, jobbra Rakaczky Bazil

A bazilita atyáknak csak a rendház egyes részeit adták vissza, azt teljes egészében csak hosszas jogi huzavona után, 2000-ben kapták vissza. A hajdúdorogi bazilita rendház és liceum épületét szintén a rendszerváltás után sikerült visszaszerezni, Szilárd püspök a rendszerváltás utáni első egyházi iskolát nyitotta meg az országban 1990 szeptemberében, 1991 júniusában Görögkatolikus Gimnáziumot alapított. 1998-ra diákothonnak, oktatási épületeknek és kápolnának helyet adó komplexummá bővült az egykori liceum és rendház. 2006-ban a hajdúdorogi görögkatolikus oktatási intézményeket összevonva létrehozta a Görögkatolikus Oktatási Központot, mely hamarosan új tornacsarnokkal is bővült.

1994-ben a Nyíregyháza-belvárosi parókia és a Szent Miklós tér épült fel, mely ma is meghatározó képe Nyíregyháza városának.

Az zarándoklatok és a nemzetközi konferenciák sikeressége ösztönözte Szilárd püspököt arra, hogy Máriapócsra zarándokházat építtessen. A munkálatok 1997-ban kezdődtek, 1999-ben szentelték föl az épületet. A következő években megújult a kegytemplom udvara, a főtér kiépítését és a templombelső rekonstrukcióját többéves munkával készítette elő.

A Szent Jobb Máriapócsra 1988. október 1-jén

Magyar cserkészekkel Amerikában

Magyarokkal 1976. augusztusában
a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszuson

Újfehértón óvodát alapított, Nyíregyházán, Miskolcon és Rákacszendén óvodát és iskolát. Levelező tagozatot hozott létre a görögkatolikus hittudományi főiskolán, mely megnyitotta kapuit a világi hallgatók előtt is. Az intézményt 1995-ben a Pápai Keleti Intézet affiliált intézménnyé nyilvánította, azóta egyetemi szintű képzés folyik a főiskolán. A magasszintű képzésnek helyet adó intézmény méltatlan körülmények között, ideiglenes épületben működött, ennek az állapotnak vetett véget Szilárd püspök a főiskola új épületének építésével. A 2001-ben kezdődött nagyszabású építkezést minden nap személyesen felügyelte és dokumentálta. A Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola új épületét 2003 szeptemberében áldották meg hazai és külföldi egyházi méltóságok jelenlétében. Debrecenben, Nyíregyházán és Miskolcon főiskolai és gimnáziumi lelkesítést alapított, Miskolcon, Sáropatakon, Szegeden és Nyíregyházán felsőoktatási kollégiumot. Debrecenben, Miskolcon és Nyíregyházán kórházlelkesítés alakult, Nyíregyházán és Miskolcon elindult a börtönlelkesítési szolgálat, számos egyházközösségben alakult idősök, szegények, árvák, vagy krízishelyzetbe került anyák megsegítésére szakosodott szociális intézmény.

Öccsét, Dénest és Papp Ágneset esketi 1975. július 12-én

1996-ban, az első máriapócsi könnyezés 300., az ungvári unió 350. évfordulója alkalmából nagyszerű görögkatolikus egyházművészeti kiállítás nyílt Nyíregyházán. Ekkor volt a már említett európai kegyhelyek vezetőinek máriapócsi találkozója, és a görögkatolikus kórusok nemzetközi találkozója. Szilárd püspök az ungvári unió megünneplésére római zarándoklatot szervezett, az első könnyezés tiszteletére pedig Bécsbe utaztak az egyházmegye hívei, hogy az eredeti pócsi kép előtt imádkozzanak. A 2000-es szentévből ismét római zarándoklatot szervezett. A harmadik könnyezés százéves évfordulójára 2005-ben restauráltatta a kegyképet, ami aztán kétéves út során körbejárta az országot.

Szilárd püspök 149 papot és 1 állandó diakónust szentelt. Érdekes, hogy első és utolsó szentelése között napra pontosan 30 év telt el.

Megyéspüspökségének 19 éve alatt 27 szervezőlelkesítést és egyházközösséget alapított: Debrecen-Csapóker, Hajdúszoboszló, Gödöllő, Pesterzsébet, Szolnok, Vác, Észak-Buda (2009-től Pomáz) Szigetszentmiklós, Dunaújváros, Esztergom, Győr, Veszprém, Demecser, Záhony, Nyírbogát, Nyíregyháza-Borbánya, Nyíregyháza-Jósvaváros, Nyíregyháza-Kertváros, Nyíregyháza-Sóstóhegy, Fehérgyarmat, Kántorjánosi, Vásárosnamény, Kazincbarcika, Miskolc-Avas, Miskolc-Szirma, Szirmabesenyő, Tiszaújváros); huszonnyolc templomot építtetett: Debrecen-Csapóker, Hajdúszoboszló, Téglás, Szolnok, Csepel, Demecser, Záhony,

Rómában az elmaradhatatlan fényképezőgéppel
– egyszerre kettővel is.

Szemedi János ungvári püspök Szent Liturgiája Máriapócson
1989. november 5-én

Nyíregyháza-Jósvaváros, Nyíregyháza-Kertváros, Nyíregyháza-Sóstóhegy, Nyíregyháza-Rókahegy, Csenger, Fehérgyarmat, Túrricse, Tiborszállás, Nagyecsed, Hodászon kettőt, Kántorjánosi, Mátészalka, Kazincbarcika, Ózd, Sajószentpéter, Encs, Miskolc-Avas, Szirmabesenyő, Tiszaújváros, Kispatak.

Teljes fölújításon esett át a bökönyi, Rózsák terei, szigetszentmiklósi, balkányi, nyírtéti, nyírteleki, urai, nyírderzsi, múcsonyi, boldogkőváraljai, sajószögedi és Nyíregyháza-belvárosi templomot. Több mint három tucat templom ikonosztázionja, festése, ablakai készültek el püspöksége alatt, és ugyanennyi kápolna, parókia, közösségi ház épült. A Borsod megyei Dámócon monostort alapított, melynek két szerzetese püspök lett: Kocsis Fülöp 2008-ban, Orosz Atanáz 2011-ben.

Püspöksége alatt új lendületet vett a fiatalok lelki gondozása. Útjára indult az augusztusi ifjúsági gyalogos zarándoklat, mely ma is az ország egyik legjelentősebb ifjúsági zarándoklata. Fiatalok százait vonzotta emellett a Görögtűz-tábor és a Telenkó Miklós atya nevével fémjelzett Keresztény Összejövetel Zemplénben (KÖZ). Ezek az ifjúsági alkalmak számos papi hivatást és boldog házasságot érleltek. A fogyatékkal élők számára az egyhetes Szent Damján-tábor igazi kuriózumnak számított, sikere azóta is évről-évre töretlen. Intézményi keretet kapott a cigánypasztoráció, melynek eredményeit a Szentszék és a hazai cigányság szervezetei is elismerték. Intézményi fejlesztések egész sora indult meg, melyek biztosították

Paptársakkal Rómában

II. János Pál pápát fogadja
Máriapócson 1991. augusztus 18-án

a kereteket a görögkatolikus egyház lelkipásztori tevékenységének kiszélesítéséhez. A jelentős görögkatolikus népességgel rendelkező településeken óvodák és általános iskolák, valamint szociális intézmények létesültek. Újjáéledt és a korszerű technológiák mentén folyamatosan megújult a görögkatolikus sajtó. A lelkipásztori igényeknek megfelelően a szórványban új egyházközségek egész sora szerveződött, új területeken indult lelkipáncolás,

75 évesen, 2008-ban vonult nyugdíjba, ám azóta is aktívan szolgál a Rózsák terén.

Szilárd püspök határozott, karakteres, gyors reagálása, szigorú vezetője volt egyházunknak. Püspöksége egybeesett a rendszerváltással és az azutáni kibontakozással. Hatalmas munkabírással, lendületesen, erős kézzel használta ki az új politikai-társadalmi légkör adta lehetőségeket egyházunk érdekében. Az építő püspöként fog bevonulni a történelembe, hiszen a mostanra kiteljesedő görögkatolikus egyház virágzásának alapjait ő rakta le.

Elsőáldozás Pestújhelyen 1982.május.23-án

Történetek Szilárd püspök életéből

SZILÁRD PÜSPÖK SOSEM SZERETTE, HA ÜNNEPELJÜK, MÉLTATJUK. A KEREK ÉS TISZTELETREMÉLTÓ SZÜLETÉSNAPOK AZONBAN MEGKÍVÁNJA, HOGY MARADANDÓ MÓDON EMLÉKEZZÜNK MEG RÓLA. SZERKESZTŐSÉGÜNK EZÉRT ANEKDOTÁKAT, KEDVES TÖRTÉNETEKET GYŰJTÖTT ÖSSZE ÉLETÉBŐL, MELYEKBŐL KIDERÜL, HOGY A SZIGORÚ, ERŐS KEZŰ PÜSPÖK VALÓJÁBAN HUMOROS, ODAADÓ, ÉS RAZONG A GYEREKEKÉRT. EZZEL KÍVÁNUNK NEKI BOLDOG SZÜLETÉSNAPOKAT, ÉS A MINDENHATÓ ISTEN KEGYELMÉBEN TELJES NYUGDÍJAS ÉVEKET!

„Már megyéspüspök volt, amikor a kispapok valamilyen rendezvényre akartak kimenni, de ő nem engedte el őket. A püspökség udvarán álló paplakások lakói között beszédtema volt ez. A gyerekek meghallották, és számon kérték Szilárd püspöktől a következőképpen: püspök atya a kocsjába pakolt valamit az udvaron, a gyerekek eközben ráöntöttek egy vödör homokot a hátára. Szilárd püspök türelmesen leporolta az ingét, aztán folytatta a pakolást. Ekkor megint kapott a hátára egy vödör homokot, majd harmadszor is. Végül megkérdezték tőle a gyerekek: „Elengeded a kispapokat?” – Nem – válaszolta határozottan. – Akkor nem kapsz több homokot!

*

Édesanyját annyira szerette, hogy amikor püspökként virágot kapott, még aznap este személyesen adta oda neki Nyíregyházán. A gyerekeket is nagyon szerette. Az összes pap minden gyerekét számon tartotta, tudta mi történik velük, még évek múltán is.

Hívók körében segédpüspökként

KÁPLÁNI ÉS TÁRSBÉRLETI HÉTKÖZNAPOK SZILÁRD PÜSPÖK ATYÁVAL

Az „átkosban” történt, 1983-ban. Frissen kinevezett budapesti káplánként az első adandó alkalommal kirándulni vittem néhány hittanos gyereket. Nem mondhatnám, hogy komoly távra vállalkoztunk: metró, villamos, fogaskerekű – elmentünk a budai hegyekbe, túráztunk egyet a Normafánál.

Nem ölelt keblére a principálisom, amikor délután hazaértem. Kiderült, hogy még csak a metrón ültünk, de őt az „illetékesek” már telefonon felhívták, és számon kérték: hová viszi a káplánja a gyerekeket. Ő meg semmiről nem tudott, hiszen nekem eszembe sem jutott, hogy engedélyt kellene kérnem egy ilyen programhoz.

Miután lehiggadt, megbeszéltük a dolgot. „Minden lelkipásztori tevékenységet csinálj, nincs semmi tiltás – de mindenről tudjak!” Megértettem: bár közvetlen egyházüldözés nincs már, korántsem vagyunk szabadok.

A kérését mindig betartottam, s valóban korlátozás nélkül dolgozhattam. Közel egy évtizeden keresztül számtalan örömteli lelkipásztori élményt éltem meg – és rendkívül sokat tanultam – első parókusom mellett, akit Keresztes Szilárdnak hívtak.

*

A parókiális épületek felújítása miatt püspök atyával évekig egy fedél alatt laktunk. Az ő előszobájából nyílt a feljáró a mi lakrészünket jelentő manzárdba. Ott nem volt teljes a komfort, így a püspöki konyha közös használatú területként funkcionált. Mi is püspök atya edényeit, konyhai eszközeit használtuk. Egy alkalommal ifihittanosok ülték körül a konyhaasztalt. Egyikük jókora késsel kente a kolbászszírt az egyik vadonatúj teflon lábasból. Főpásztorunk minőségi módon szerelte fel a konyháját, a legtöbbünk számára viszont ismeretlen volt még az akkor a legmodernebb innovációnak számító teflonbevonat. Épp ijedten rászóltam a srácra, amikor püspök atya belépett, így hát fültanúja volt a társalgásnak: „Ne késsel csinááááld...!” „Miért?” „Mert teflon.” „És?” „Mert érzékeny.” „És?” „Mert a püspök atyáé.” „És?” „Mert itt van.” Ifjú barátom akkor vette észre, hogy a főpásztor mögötte áll, szomorú tekintettel fürkészve a karcokat az inycsiklandó kolbászszír alatt.

Aki társbérletet vállal, annak ennél többet is el kell viselnie.

A mosógép kivezető csöve nem volt a falba kötve, a kádba folyt a mosás vize. Egy nagyobb adag pelenkamosás alkalmával nem vettük észre, hogy a főpásztor fehér ingei – amelyek hótisztaságára mindig kényesen ügyelt – be vannak áztatva a kádba. A következményeket nem kell ecsetelnem...

A korabeli egészségügyi szabályozás szerint néhány hónaposan Sabin-cseppre kellett vinni a gyerekeket, és az anyukáknak ilyenkor kiskanalat is vinniük kellett magukkal. Püspök atya máig keresi – s bizony hiába ke-

resi – rajtunk egy régi evőeszköz-készletébe tartozó kiskanalát... Ezúton is bocsánatot kérünk miatta!

Mindhárom történet – és még mennyi... – arról árulkodik, hogy teszteltük a püspöki türelmet rendszeren. De négy évtized távlatából is csak azt mondhatjuk: a szüleinkkel sem éltünk volna meg kevesebb és bölcsebben kezelt konfliktust, mint ebben a társbérletben Szilárd püspök atyával. Köszönet érte!

A társbérlethez egyébiránt néhány hónapig még egy – azóta maga is főpásztorra avanszált – szárazkáplán és két, a seregből épp leszerelt papnövendék is tartozott.

*

A ZDF német televíziós társaság dokumentumfilmet forgatott a magyarországi görögkatolikusokról. Ott volt a stáb a papszentelésünkön, s kíváncsiak voltak utána az újszenteltek életének alakulására is. Püspök atya jelenlétében „interjúztattak” minket, immár néhány hónapos első gyermekünkkel az ölnkben. (Aki egyébiránt sikeresen le is hányt a dekadens nyugat randa imperialista kameráját.)

A kérdésre, hogy hány gyermeket tervezünk, feleségem hárommal válaszolt, én négygel. Mire püspök atya: „Az összesen hét”.

Az engedelmesség, a főpásztor előtt a szentelésekor kimondott „igen” számomra nem érzelmi kérdés, nem a szimpátia vagy antipátia szintje, hanem teológiai, ekkleziológiai kategória. Mégis... Lehet, ez volt az egyetlen eset a papi életemben, amikor nem a püspöknek lett igazaza...

(Obbágy László)

PÜSPÖK ATYA ÉS A REPEDT NADRÁG ESETE

A püspök atya bizonyára már nem emlékszik az esetre, mert egy apróság 2005-ből, amikor Rómába utaztunk XVI. Benedek pápa székfoglalására. Jomagam a vadonatúj fekete öltönyömben mentem. Meg kellett tisztelnem az új pápát, akivel bíboros-prefektus korában együtt dolgoztam a Nemzetközi Teológiai Bizottságban. Az úton nem történt semmi baj, annál nagyobb viszont a Görög Kollégiumban, ahol szállást kaptunk. Már reverendában voltam, amikor a Szent Péter térre való indulás előtt egy lehajlásomnál hatalmas reccsenéssel széthasadt az új nadrágom. Ott, ahol kell: hátul, közepén. „No, semmi baj, menj a szobádba, vedd le, aztán megvarrom neked” – szölt a püspök úr. S már vette is elő – tudjuk, mi-

A máriapócsi bazilika új kapujának szentelése 1993. augusztus 18-án

lyen gyakorlatias ember – a varrókészletét. Szóval saját kezével akarta megvarrni a nadrágomat! Persze, nem engedtem, mert édesanyám megtanított varrni. Ám mivel készlet nem volt nálam, örömmel elfogadtam a püspök úrét. És így mégsem szakadt nadrágban – habár reverenda alatt lett volna – vehettem részt a kimagasló vatikáni eseményen.

(Ivancsó István)

ÉPÍTÉSI SEGÉDANYAG

A Nyíregyháza-jósvárosi templom építésekor felhívott Szilárd püspök atya, hogy menjek be hozzá, ha tudok, van egy kis építési segédanyaga, amit az egyházközségnek szeretne adni. Azt gondoltam, valamelyik építkezésről maradt építőanyag, és azt adja nekünk. Legnagyobb meglepetésemre behívott a szobájába. Az asztal alatt pálinkásüvegek sorakoztak, melyeket az esztendő során kapott. Ez volt az az „építési segédanyag”, amit nekünk szánt. Utólag meggondolva, valóban jól segítette a templom építését!

(Polgári László)

SZILÁRD PÜSPÖK ATYA ÉS DANI

Papi életem első éveit a nyíregyházi püspöki udvarban töltöttem családommal 1984–1989 között. Azon a nyáron, amikor Szilárd atya megyéspüspök lett, Dani fiunkról beszélgetve szóba került, hogy mennyire nem szereti elsősülöttünk a hajmosást, szinte mindig sír, olykor vigasztalhatatlanul ordít a fürdőkádban. Ekkor püspök atya azt mondta neki: „Gyere Dani, én olyan sampont mu-

tatok neked, ami biztosan nem fogja csipni a szemed, mert én is csak olyannal szeretek hajam mosni, amivel a kisbabák szoktak. Na, jössz velem?” Dani azonnal ment, püspök atya kézen fogta, s elvitte a püspöki „lakosztályba”, ami akkor átmenetileg az udvari kápolnával szemben volt, 2 szobába szorítva, s odaadta neki a csodatévő Baba sampont. S valóban megszűnt a sírás, pedig addig is gyerekeknek való sampont használtunk, de ez mégis „csodat tett”, és nagyon hálásak voltunk az ötletért püspök atyának! (De ez a történet sem térítette el püspök atyát szándékától, hamarosan dispoziókat kaptam Kislétára.)

(Soltész János)

HA MÁR MINISTRÁLTAM...

1992-ben történt, nyolcéves voltam. Nagy ünnep volt Szegeden: Szilárd püspök úr végezte a búcsúi Szent Liturgiát kis templomunkban, amin jomagam is ministráltam. A Szent Liturgia után agapé volt a parókián. A nappali végén fotelban ült a püspök úr, a felnőttek kávéval és süteménnyel a kezükben vették körbe, és udvariasan beszélgettek vele. Én, a kis ministráns utat törtem magamnak közöttük, s határozottan nyújtottam kezemet a püspök úr felé: „Hadd mutatkozzam be, ha már ministráltam! Király András vagyok.” – „Nagyon örülök, Keresztes Szilárd!” – rázta meg a kezemet püspök atya, a felnőttek nem kis derűségére. (A komikus jelenetet követő ebéd után közölte püspök úr Szokira János parókus atyával, hogy Nyíregyházára helyezi.)

(Király András)

JÓ ŐRANGYALUNK VOLT

Szilárd püspök úr – mikor még segédpüspökként volt Budapesten – bejárta az országot „keleti nap” tartására, görögkatolikus Liturgia végzésére, előadások tartására. Mivel abban az időben a kispapok még asszisztálhattak, szívesen vitte magával a görögkatolikus központistákat. Így mi is mentünk vele Mosonmagyaróvártól kezdve Hódmezővásárhelyig, Tatabányától Pécsig. Egy őszi napon Hőgyészre volt hivatalos. Elhúzódott a program, Liturgia, vetítés, vacsora. Már igencsak belehaladtunk az időbe, mikor visszaindultunk Budapestre. Püspök úr vezette – mint mindig – a kis kék bogárhátúját. A bús őszi éjszakában egyszer csak egy hatalmas bánatos szarvasbika bontakozott ki a ködből az út kellős közepén. Csikorogó fékként pár centire sikerült megállni a jószág előtt, ami még csak meg sem mozdult. Ekkor hangzott el, már nem tudom kitől, Mosolygó Marcitól vagy Szilágyi Jancsitól, hogy „jó őrangyalunk van”. Püspök úr pedig azzal zárta le, hogy „Na, látjátok, ezért nem adom át soha a volánt”.

(Ivancsó István)

PÜSPÖK ATYA ÉS A CIGÁNYOK

2000 nyarán volt Rómában a vándorlók nemzetközi zarándoklata, amelyen egy busznyai magyar cigány küldöttség is részt vett. Az első program a szaléziak templomában volt, ahol Szilárd püspök már várta őket. A szertartás után az ő vezetésével átmentek a Szent Péter-bazilikába. A zarándokok már akkor sopánkodtak, hogy a rendes ruhájuk a buszon maradt, meg színes rövidnadrágban nem fogják őket beengedni a templomba. Szilárd püspök azt mondta, őt mindenki ismeri a Vatikánban, ő majd kidumálja az öröket a beléptetőkapuknál. Két kapunál így is történt, de a harmadiknál az örök három rövidgatyás cigányt nem engedtek be. Szegények a korlátnak támaszkodva várták, hogy a többiek kijöjjenek. Ekkor talákoztak az akkor még kispap Horváth Tamással és Nyirán Jánossal. Lehívták a három cigány zarándokot a tér végén álló máltai szeretetszolgálat irodájába, ott Szilárd püspök, Horváth Tamás és Nyirán János nadrágot cserélt velük, akik így bejutottak a bazilikába. Püspök atya pápi civil ingben, zakóban, püspöki láncsal a nyakában és zöld-sárga rövidgatyában támasztotta a korlátot a Szent Péter téren. Az örök fogták a fejüket, a zarándokok nevettek vagy csodálkoztak. Amikor a cigányok kijöttek, dicsőítették az Istent meg Szilárd püspököt, mondván, hogy „magát a Jóisten küldte hozzánk, mert a mennyországból maradtunk volna ki, ha nem jutottunk volna be a templomba”.

Miután visszacserélték nadrágjaikat, az örök kérdőre vonták Szilárd püspököt, hogy miért csinálta ezt a „cirkuszt”. Azt válaszolta nekik, hogy az előttük lévő amerikai csoport tagjai közül bizony jónéhányat beengedtek rövidnadrágban. A cigányok azt érezhették volna, hogy őket azért nem engedik be, mert cigányok, ezt pedig nem hagyhatta.

(Kruppa Levente)

SZENTELÉS ÉS EZÜSTMISE

Nem tudható, hány esetben fordult elő a nagyvilágban, hogy egy pap a szentelése helyszínén végezte ezüstmiséjét ugyanazzal a püspökkel, aki felszentelte őt, mindenestre Szilárd püspök úrnak megadatott, hogy ilyen formában és módon ünnepelhesen együtt a papjával és a falu népével. Komlóskán volt a papszentelés 1981. augusztus 20-án, abban a faluban, amelyben a püspök úr is nevelkedett, ahol hivatását kapta, ahonnan kispap lett. Éppen úgy, mint a szentelendő. Ő sem ott született, de ott nevelkedett, ugyanannál az oltárnál nőtt fel. Ezért volt nagyszerű, és maradt emlékezetes a szentelés napja. Bizonyára a püspök úrnak is, mert amikor elérkezett az ezüstmise ideje – 2006. augusztus 20., vasárnap – nem kellett kétszer kérni, azonnal elvállalta, hogy 25 év után együtt ünnepeljen a jubilánssal és az összegyűlt sokadalommal. Mái emlékezetes a szentelési prédikáció. Az ajtóról szólt a János-evangélium jó Pásztorról szóló tanítása alapján. Azóta is többször emlegettük a kis és nagy családban. Az ezüstmiséis prédikáció sem lett kisebb hatású, amely a pecsétről szólt Szent Pál alapján: „Apostolságom pecsétje ti vagytok az Úrban”.

Nagyszerű, hogy püspök úr nem mondott nemet az aranymisére sem! Sőt, arra a kérdésre, hogy miről fog szólni a prédikáció, már kész is volt a válasszal, mert azt felelte, hogy a lakatról. Ám lehet, hogy ezt csak a kérdező száj lezárása miatt mondta. Mindenesetre biztató, hogy már nem is olyan sok idő, mindössze kilenc év van addig... Az édesanyja és a nagymamája életkorát tekintve reménykedhetünk, hogy megéri a püspök úr, és vele együtt mi is! Annál is inkább, mert egy időben gyakran mondta püspök úr, ha valami távolabbi közös programról volt szó, hogy „Ha megéritek!”

(Ivancsó István)

EZ AZ A NAP, MELYET AZ ÚR SZERZETT

Szilárd püspök úr híres a frappáns szócickek gyártásáról. Egészen kezdő kispap voltam, talán akkor láttam őt először. Néhányan a szeminárium udvarában beszélgettek. Mellette Pregun atya állt és az akkori rektor, Bacsóka Béla bácsi. Valamin élcelődtek egymással, ami azzal zárult, hogy Szilárd püspök úr azt mondta: *Béla, én csak azt kívánom neked, hogy majd húsvét táján költözz át az Úrhoz, hogy fényesheti temetést rendezhessünk neked. – Miért? – kérdezte Béla bácsi. – Mert akkor teli tudóból fújhatják majd a kispapok: „Ez a nap, melyet az Úr szerzett, örvendezzünk és vigadjunk azon!”*

(Fülöp atya)

A nyíregyházi parókia szentelése 1994-ben

EMLÉKEK

Amikor 1962-ben Máriapócsról a földes káplánlakásból Nyíregyházára költöttünk a kanonoki lakásba, minden szobában volt villany, de konnektor az egész lakásban csak egy. Akkor ő teológiai tanár és kántor volt az egyházközségben. Ragaszkodott hozzá, hogy ő maga szobánként két konnektort kiépítsen. A 11 konnektorral másfél nap alatt elkészült, szakszerűen becsövezte, glettelte, lehetett festeni.

A püspöki udvarba belépve jobbra volt egy kétszobás káplánlakás, melyben lakott, és tartotta heti rendszerességgel a jóhangulatú énekpróbákat, melyre kisdiákként Rita húgommal megtanultuk a mintadallamokat is. Tőle tanultam, hogy minden közösségben nélkülözhetetlen egy kis énekkar, ha szépen akarjuk végezni a Szent Liturgiát.

*

A reggeli 6-os Szent Liturgiát végezte, a többin kántorizált. Előfordult, hogy a diákmisszió 200 gyerek készült elsőáldozásra. Az evangélium után formabontó módon beszélgettek az evangélium üzenetéről édesapámmal, és mi csüngtünk szavaikon. Vasárnap esténként megkritizálták egymás beszédeit, akkor nem volt szabad abba a szobába bemennünk.

*

Amikor a sátoraljújhelyi ikonosztáziót műemlékesek restaurálták, a csapat a parókián lakott, és teljes ellátást kapott. Fogytán voltak az aranyozáshoz szükséges aranylapok. Beszerzésük engedélyezése hosszú időbe telt volna, ezért Szilárd püspök kiment Bécsbe, és ő maga időben behozta.

*

Dispozíciókat túl gyakran osztott, amit sokszor fájdalmas volt elfogadni, és a családdal elfogadtatni. Végül is rá kellett jönnöm, hogy mindig az egyházmegye felvirágoztatásához járult hozzá – ha kis lépésben is – az a néhány év, amit ott végezhetünk. Nagyon hálás vagyok Szilárd püspök atyának, hogy újabb és újabb kihívások elé állított, hogy kinézte belőlünk, hogy feleséggel együtt közösségeket segítünk templomok építésében. Részt vehettünk kispapok nevelésében, fogadhattuk a pócsi zarándokokat, összegyűjthettük a szórványban élő híveket közösségekbe. Köszönöm, hogy kitüntetett bizalmával és szeretetével!

(Mosolygó Marcell)

Az európai kegyhelyek első találkozója Máriapócsban, 1996-ban

ÁPRILIS BOLONDJA

Kispap koromban történt, Szilárd püspök úr akkor teológiai tanár és parókus volt. Április elsején bizony mi is megtréfáltuk egymást fogkrémes vagy bagarolos kilinccsel. Ketten közülünk kitalálták, hogy Keresztes tanár urat is tréfáljuk meg. Volt az udvarban Augusztina nővér hortenziái között egy jókora kerti törpe. Ezt beállították a tanár úr ajtajába, ami lent volt a sarokban (a későbbi püspöki hivatal bejárata). Még nem történt meg az ébresztő a szemináriumban, de a függönyök mögött az ablakokban lógtunk leskelődve. A fő vállalkozó ugyanis nem elégedett meg azzal, hogy az ajtóba állította a törpét, a csengőgombot is benyomta és fopiszkáloval rögzítette, aztán eliszkolta a társával. Az éktelen csengetésre a tanár úr előjött, kinyitotta az ajtón lévő ablakot, de nem látott senkit. Amikor azonban az ajtót is kinyitotta, eléje tárult a törpe látványa. Az eset után egy jó hónapig mosolyszünetet tartott...

Nem tanultunk az esetből. Elérkezett a következő évben is a „bolondok napja”. Ekkor azt találtuk ki, hogy a tanár úr fekete bogárhátú autója alá (amit Dudás Miklós püspök úrtól örökölt), egy hosszú madzagot kötöttünk tele konzervdobozokkal és hasonló, nagy csörömpölést okozó tárgyakal – ahogy lagziban szokták. Sikerült úgy berendezni az autó alá, hogy nem lehetett észrevenni. Már csak ki kellett várni a fejleményeket. A garázsok a mai kápolna helyén álltak. Keresztes tanár úr a szokásos nagy lendületével vágódott be a kocsi alá, és

ugyanazzal a hatalmas lendülettel tolatott ki a garázból. Amikor az éktelen csörömpölés megállította, kiugrott az autóból. Hamar észrevette, hogy nincs nagy baj, csak a kispapok áprilisi viccelődéséről van szó. Ekkor is következett egy hosszas mosolyszünet.

Reméljük, a püspök úr ma már nem haragszik az egykori kispapokra! Főleg annak tudatában, hogy a kispap, az mindig kispap!

(Ivancsó István)

MARCHISANO ÉRSEK ATYA LÁTOGATÁSA

Az ezredforduló évében, egyházmegyei gyűjteményünk megnyitása kapcsán Szilárd püspök atya meghívására Rómából Nyíregyházára látogatott Marchisano érsek, az Egyházi Javak Pápai Bizottságának elnöke. Végtelenül kedves, 70 év körüli öregúr volt. Püspök atya mások mellett hozzánk is elhozta látogatóba, mert szeretett volna nőkkel és papcsaládokkal találkozni, ha már görögkatolikus környezetbe jöhetett Magyarországra. Az érsek atya, miután megtudta, hogy feleséggel Csernobil miatt súlyosan beteg (myoccephalia és veszületett epilepszia) gyermekünket, az akkor már 14 éves Micikét otthon gondozzuk és neveljük az egészséges gyermekeinkkel együtt, ragaszkodott is e látogatáshoz. Nem hosszú, de számunkra is felejthetetlen találkozás volt ez. Érsek atya, aki a szeretet minden megnyilvánulására egyébként is rendkívül nagy figyelmet fordított magyarországi tartózkodása folyamán, ledöbbenve és meghatódva simogatta meg az édesanyja

ölében lévő Micike arcát, s csak ennyit mondott: „Hát igen, ez az, amiről mi csak beszél-ni tudunk, Ti pedig élitek...” Mindenképp akart ajándékot is adni nekünk, ekkor kap-tunk egy XXIII. János Pápa-ereklyét emlékül. Szilárd püspök atya mondta, hogy amíg itt volt Nyíregyházán az érsek atya, többször felidézte ezt a látogatást, és még Rómából is mindig érdeklődött hogylétünk felől, s imádságairól biztosított bennünket. Törté-netünk sajátos csúcsa volt, amikor Micikét (20 évesen!) 2006. november 2-án püspök atya gyermektemetesként, fehér liturgikus ruhában búcsúztatta a földi élettől, 2016-ban pedig ugyanő Margó sírba tételénél elénekelt a Szentasszony tropárját Margit nevével énekelve. A tisztelet és az őszinte szeretet számunkra nagy erőt jelentő meg-nyilvánulásai voltak ezek.

(Soltész János)

KOMLÓSKAI MINISTRÁNSOK

A püspök úr alattam járt egy évfolyammal. Nagyon jó tanuló volt. Szükszavú, de mo-solygós gyerek, és amikor örült valaminek, akkor izgatottan maga előtt összeütögette az összeszorított ökleit. Együtt ministrál-tunk, mindig az oszlopoknál kellett állnunk összetett kezekkel. Nyáron meztláb jártunk a faluban, mert nem volt cipőnk, úgy is mi-nistráltunk. Nagy szegénység volt. Az egyik mise után az édesanyja kirakta az ablakba a rádiót, s ott hallottuk, hogy éppen bombáz-zák Magyarországot.

(Mityó bácsi, Komlóska)

A PÓCSI KEGYKÉP

Gyerekkoromtól fogva nagyon kedves ne-kem Máriapócs és a Szűzanya kegyképe. 1996-ban jártam először Bécsben, ami-kor az első könnyezés 300. évfordulóján, Szilárd püspök atya vezetésével zárando-koltunk el az eredeti kegyképhez, de csa-ládunk útja mindig Máriapócsra vezetett. Életem egyik legnagyobb vágya volt már kisgyerekkoromtól fogva, hogy lássam a Szűzanya második kegyképét lepel nél-kül – még ha oly kormos és kopott is. Ez az álmom 2005-ben, a harmadik könnye-zés 100. évfordulóján teljesült. Szilárd püspök atya nemcsak a leplet szedette le a Szűzanya második kegyképéről (nekem már ennyi is elég lett volna), de profi resta-uratori munkát végeztetett, megtisztítva a közel 300 éves kosztól és koromtól a szent ikont. Hálás köszönetem érte – és biztos, hogy még milliók hálásak érte!

(Ivancsó Bazil)

Benedek pápával

A METROPOLITA ÉS A PÁLINKA

Görögkatolikus püspökök találkozója volt Nyíregyházán. Szép számmal érkeztek uk-rán püspök atyák is, köztük egy nem túl ma-gas, de legalább 150 kilós metropolita. Mint több más ukrán atya, ő sem vetette meg a magyar pálinkát. Azt mondták, majdnem olyan jó, mint a vodka... Valaki a társaság-ban némi rosszállással magyarul megjegye-zte, hogy az illető metropolita már a sokadik poharát hörpinti. Szilárd püspök atya evan-géliumi mondattal válaszolt: „Mi az ekkora tömegnek?”

(Fülöp atya)

HATÉKONY IMA

Szertartásainkban mindig imádkozunk a püspökért. De bizony, előfordult olyan eset is, amikor Szilárd püspök úrert ezen kívül is nagyon kellett imádkoznunk. A főiskolát gondos házigazdaként építette, hiszen „a gazda szeme hizlalja a jószágot”. Kevés olyan nap volt, amikor nem látogatta meg az építkezést a két év folyamán; ez olyan-kor fordult elő, amikor elutazott, nem volt itthon. Ámde amikor átjött ellenőrzésre, az épület legmagasabb pontjára is felmászott. Még a legfelső szinten átfektetett geren-dákon is átmant a tátongó mélység felett, miközben a hideg futkosott a hátunkon. Hiába kértük, hogy ne tegye, mert csak egyetlen püspökünk van. Nem hallgatott ránk, de – úgy tűnik – a Jóisten annál in-kább meghallgatta az imánkat, mert nem történt baleset.

(Ivancsó István)

SZILÁRD PÜSPÖK, BOGYÓ ÉS BABÓCA

Püspök atya egy hosszú utazása során ná-lunk szállt meg. Négy kicsi gyerekünk volt. Este megbeszéltük, hogy nem zavarjuk reg-gel püspök atyát. Óvodás kislányunk akko-riban nagyon szerette, ha könyvből mesél-nek neki. Mindegy, ki jött hozzánk, egyből megtalálta a mesekönyveivel, pedig elég félénk volt. Reggelente arra ébredtünk, hogy a mesekönyvvel nyaggatott bennün-ket. Ezen a reggelen azonban valami másra ébredtünk: halk duruzsolás szűrődött ki a vendégszobából. Óvatosan belépve azt láttuk, hogy püspök atya pizsamában ül a kanapén, és Bogyó és Babócát olvas a kis-lányunknak...

TERCELÉS

Szilárd püspök atya kivitte az egész sze-mináriumot Rómába. Szerintem azért elég büszke volt ránk, mert nem volt hétköznapi jelenség 40 keleti reverendás fiatalember a Piazza Venezián meg a város egyéb forgal-mas helyein. A római napok vége felé egy magas rangú atya, (talán a Keleti Kongregá-ció prefektusa?) meghívta az egész csapatot vacsorára egy remek étterembe. A hangulat a vacsora vége felé egyre följobb hágott. A végén semmi egyébbel nem tudtuk megkö-szönni a római előkelőség vendégszeretétét, mint egy éljen soká-val. Azt még hozzá kell tennem, hogy püspök atya általában nem szerette, ha tercelünk. Mindig szúrós sze-mekkel nézett ránk, ha szertartások közben mégis megpróbáltuk. (De érthető is, mert

Keresztelő Komlóskán

A hittudományi főiskola 50 éves jubileumán Nyíregyházán,
2000. november 16-án

ezek a próbálkozások zeneileg nem voltak mindig sikeresek, s ezt az ő zenei érzékenysége nehezen tudta elviselni.) Most azonban ő intonálta az éljen soká-t. Különlegesebb alkalmakkor, amikor az ünnepélyesebb hangját vette elő, az intonáló dallam végét alaposan kanyarította. Most is ezt hallhatuk tőle: „...szá-á-á-mos boldog é-é-é-ven áááát!” Mielőtt azonban rázendítettünk volna, felénk fordulva ránk kiáltott: „Most terceljeteK, az anyátokat!”

(Fülöp atya)

ELŐRELÁTÓ GONDOSKODÁS

Főiskolánk tudományos folyóirata, az Athanasiana 1995-ben indult, Szilárd püspök úr hagyta jóvá. Most szerkesztem az 55. számát. Ám az indulás nem ment egyszerűen. Egy teljes évig feküdt a fiókomban az első összeállított szám. Püspök úr addig nem engedte nyomdába adni, amíg a második szám is össze nem állt, sőt, a harmadiknak a tematikáját is be kellett mutatni. Ezt előrelátó gondoskodásból tette, mondván, hogy viszonylag könnyű elindítani egy folyóiratot, de micsoda szégyen, ha aztán befullad, mert nincs folytatása. Elindult, megmaradt. Sokan úgy tudják, hogy a Pápai Keleti Intézettel való affiliációs szerződésünk eredménye a folyóirat, melyet 1995. május 26-án írtak alá. Az igaz, hogy az Athanasiana első száma 1995. június 24-én jött ki a nyomdából, de az is igaz, hogy előtte már egy évig a fiók sötétjében lapult. Mindenesetre köszönjük a püspök úr komoly és figyelmeztető eljárását, mert ennek következtében töretlenül megvan a folyóiratunk.

(Ivancsó István)

A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus
görögkatolikus Szent Liturgiáján
a Szent István-bazilikában
2021. szeptember 8-án

ÉLJEN SOKÁ, ÉLJEN SOKÁ, ÉLJEN SOKÁ SZÁMOS ÉVEN ÁT...

2022. MÁJUS 22.

A szív fülével hallgatni

Kedves Testvéreim!

Tavaly arról elmékedtünk, hogy „jönni és látni” kell azért, hogy a valóságot fel tudjuk fedezni és el tudjuk mesélni az események és az emberekkel való találkozások személyes tapasztalataiból kiindulva. Ezt az irányt követve most egy másik ígére szeretném felhívni a figyelmet: a „meghallgat” ígére, mely a kommunikáció nyelvtana szempontjából kulcsfontosságú, s egyben a valódi párbeszéd feltétele is.

Valójában ott tartunk, hogy elveszítjük azt a képességet, hogy meghallgassuk az előttünk álló embert, mind a mindennapi kapcsolatokban, mind pedig az együttélés legfontosabb kérdéseiről folytatott vitákban. Ugyanakkor a meghallgatás a kommunikáció és az információ területén fontos új fejlődésen megy keresztül a különböző *podcast* és *audio chat* szolgáltatások révén, ami annak a jele, hogy az emberi kommunikációban a hallgatás továbbra is alapvető fontosságú.

Egy híres orvost, akinek a lelki sebek gyógyításában tapasztalata volt, arról kérdeztek, hogy az embernek mi a legfontosabb szükséglete. Ő így válaszolt: „*A határtalan vágy, hogy meghallgassák*”. Egy olyan vágy, mely gyakran rejtve marad, de amely kihívást jelent minden oktatóknak és nevelőnek, vagy aki valamilyen módon közlő, közvetítő szerepet tölt be: szülők és tanárok, lelkipásztorok és segítők, információs szakemberek és mindazok, akik a társadalmi vagy politikai szférában dolgoznak.

A SZÍV FÜLÉVEL HALLGATNI

A Bibliából megtanuljuk, hogy a hallás nem csupán az akusztikus érzékelést jelenti, hanem alapvetően az Isten és az ember közötti dialogikus kapcsolattal áll összefüggésben. „*S’ma Jiszráél – Halld, Izrael!*” (Mtörv 6,4), a Tóra első parancsolatának kezdő sora, melyet a Biblia folytonosan hangsúlyoz, olyannyira, hogy Szent Pál azt mondja: a hit hallásból ered (vö. Róm 10,17). A kezdeményezés ugyanis Istentől származik, aki szól hozzánk, és akinek mi válaszolunk, miközben hallgatjuk őt; és ez a meghallgatás is végső soron az ő kegyelméből származik, ahogyan az újszülött csecsemő esetében is,

aki válaszol az édesanya és édesapa tekintetére és hangjára. Úgy tűnik, hogy az öt érzékszerv közül az Isten által leginkább kedvelt érzék éppen a hallás, talán azért, mert kevésbé toladó, a látásnál diszkrétebb, és ezért szabadabbá teszi az embert.

A hallás megfelel Isten alázatos stílusának. Ez az a cselekvés, amely lehetővé teszi Isten számára, hogy kinyilatkoztassa magát mint olyant, aki szavával a saját képmására teremti az embert, és a hallgatásban beszélgetőpartnerként ismeri fel őt. Isten szereti az embert: ezért intézi hozzá a szavát, ezért „hajlik arra a füle”, hogy meghallgassa őt.

Az ember ezzel szemben hajlamos elmenekülni a kapcsolat elől, elfordulni, „bezárni a fülét”, hogy ne kelljen hallania. A meghallgatás megtagadása gyakran a másik ember elleni agresszióba csap át, mint István diakónus hallgatói esetében, akik befogták a fülüket, és rárontottak (vö. ApCsel 7,57).

Tehát egyfelől ott van Isten, aki mindig úgy nyilatkozik meg, hogy szabadon közli önmagát, másfelől ott van az ember, akinek rá kell hangolódnia, rá kell figyelnie. Az Úr kifejezetten szeretetszövetségre hívja az embert, hogy valóban azzá válhasson, ami: Isten képmása, aki hozzá hasonló abban, hogy képes meghallgatni, elfogadni, teret adni a másiknak. A meghallgatás végső soron a szeretet egyik dimenziója.

Ezért hívja fel Jézus a tanítványait arra, hogy vizsgálják meg hallgatásuk minőségét. „*Vigyázzatok, hogyan hallgadjátok*” (Lk 8,18): ezekkel a szavakkal figyelmezteti őket azután, hogy elmondta a magvetőről szóló példázatot, jelezve, hogy nem elég hallgatni, hanem „jól” kell hallgatni. Csak azok, akik „jó és őszinte” szívvel fogadják az igét, és hűségesen megtartják azt, csak azok termik az élet és az üdvösség gyümölcsseit (vö. Lk 8,15). Csak ha odafigyelünk arra, hogy *kit* hallgatunk meg, *mit* hallgatunk meg, *hogyan* hallgatunk meg, akkor vagyunk képesek arra, hogy a kommunikáció művészetében fejlődjünk, amelynek középpontjában nem egy elmélet vagy technika áll, hanem „*a szív ama képessége, amely lehetővé teszi a közelséget*” (Evangélii *gaudium* apostoli buzdítás, 171).

Mindannyiunknak van füle, de néha még annak sem sikerül meghallania a másikat, akinek tökéletes a hallása. Mert van egy belső süketség, amely rosszabb, mint az érzékszerveké. A hallás ugyanis nemcsak a hallószervre, hanem az egész személyiségre hatással van. A hallás igazi székhelye a szív. Salamon király, bár nagyon fiatal volt, bölcsnek bizonyult, mert azt kérte az Úrtól, hogy adjon neki „*halló szívet*” (1Kir 3,9). Szent Ágoston pedig arra buzdít, hogy a szívünkkel halljunk (*corde audire*), hogy a szavakat ne külsőleg, a füllel, hanem lelkileg, a szívben fogadjuk: „*Ne a szívünk legyen a fülben, hanem a fülünk a szívben*”.¹ Szent Ferenc pedig így intette társait: „*Fordítsátok ide szívetek fülét!*”²

Ezért az első meghallgatás, amelyet az igazi kommunikáció keresése során újra fel kell fedezni, az önmagunk meghallgatása, a saját, valódi szükségleteink meghallgatása, azoké, amelyek minden ember belsejébe be vannak írva. És természetesen ez csak úgy kezdődhet, ha meghallgatjuk azt, ami egyedivé tesz minket a teremtésen belül: a vágyat, hogy kapcsolatban legyünk másokkal és az isteni Másikkal. Nem arra teremtettünk, hogy önálló atomokként éljünk, hanem hogy egymással éljünk.

A HALLÁS MINT A JÓ KOMMUNIKÁCIÓ FELTÉTELE

A hallásnak van egy olyan formája, amely nem igazi hallás, hanem épp az ellenkezője: mások lehallgatása. A lehallgatás és a kémkedés valójában állandó kísértés, amely napjainkban, a közösségi hálók korszakában felerősödni látszik, és másokat a saját érdekeink érdekében instrumentalizál. Ezzel szemben a kommunikációt éppen az teszi jóvá és igazán emberivé, hogy meghallgatjuk az előttünk állót, szemtől szembe meghallgatjuk őt, őszinte, bizalommal teli és hiteles nyitottsággal közeledünk felé.

A meghallgatás hiánya, amelyet gyakran tapasztalunk mindennapi életünkben, sajnos a közéletben is egyértelműen megmutatkozik, ahol az emberek gyakran „elbeszélnek egymás mellett” ahelyett, hogy meghallgatnák egymást. Ez annak a jele, hogy inkább a jóváhagyásra koncentrálnak, mint az igaz-

ságra és a jóságra; hogy inkább a közönségre koncentrálnak, mint a meghallgatásra. A jó kommunikáció ezzel szemben nem próbálja a hallgatóságot giccses szlogenekkel lenyűgözni azért, hogy beszélgetőpartnerét nevéssé tegye, hanem odafigyel a másik ember motívumaira, és arra törekszik, hogy a valóságot a maga összetettségében érzékelje. Szomorú az, amikor még az Egyházban is ideológiai táborok alakulnak ki, eltűnik a meghallgatás, és természetlenül szembenállás lép a helyére.

Valójában sok dialógusban egyáltalán nem kommunikálunk. Csak megvárjuk, hogy a másik fél abbahagyja a beszédét, hogy aztán ráerőltsük saját álláspontunkat. Ilyen helyzetekben a dialógus valójában *duologus*, ahogyan Abraham Kaplan filozófus³ nevezi: kéthangú monológ. A valódi kommunikációban viszont az én és a te egyaránt „kilép önmagából”, egymásra irányulnak.

A meghallgatás tehát a párbeszéd és a jó kommunikáció első, elengedhetetlen összetevője. Nem lehet kommunikálni, ha előbb nem hallgattunk meg, és nem lehetséges jó újságírás a meghallgatás képessége nélkül. Az objektív, kiegyensúlyozott és teljes körű tájékoztatáshoz hosszú odafigyelésre van szükség. Ahhoz, hogy egy riportban egy eseményről beszámolhassunk vagy egy valóságot leírhassunk, elengedhetetlen, hogy az ember képes legyen meghallgatni, sőt hajlandó legyen megváltoztatni a véleményét, a kezdeti hipotéziseit.

Mert csak a monológot elhagyva lehet elérni a hangok harmóniáját, amely a valódi kommunikáció biztosítéka. Több forrás meghallgatása, nem meglepő az első legjobb megoldással – erre tanítanak minket a szakértők –, ez garantálja az általunk továbbított információk megbízhatóságát és komolyságát. Több hang meghallása, egymás meghallgatása, az Egyházban is, a testvérek között, lehetővé teszi számunkra azt, hogy a megkülönböztetés művészetét gyakoroljuk, amely mindig a hangok szimfóniájában való eligazodás képességének bizonyul.

De miért is veszödnénk azzal, hogy meghallgassuk? A Szentszék egyik nagy dip-

lomátája, Agostino Casaroli bíboros a „türelem vértanúságáról” beszélt, mely szükséges ahhoz, hogy a legnehezebb tárgyalópartnerekkel folytatott tárgyalások során meghallgassunk és meghallgattassunk, azzal a céllal, hogy a korlátozott szabadság feltételei között a lehető legtöbb jót érjük el. De még a kevésbé nehéz helyzetekben is a hallgatás mindig megköveteli a türelem erényét, és azt a képességet, hogy az ember meglepődjön az igazságon, amelyet a meghallgatott személyben talál – még ha az igazságnak csak egy töredéke is az. Csak az álmélkodás teszi lehetővé a megismerést. A gyermek végtelen kíváncsiságára gondolok, aki tágra nyílt szemmel nézi a körülötte lévő világot. Ezzel a hozzáállással – gyermeki csodálkozással és felnőtt tudatossággal – hallgatni mindig gazdagító, mert mindig van valami, bármilyen kicsi is az, amit tanulhatok a másiktól és a saját életemben fel tudok használni.

A társadalomra való odafigyelés képessége ezekben a hosszú pandémia által megsebzett időkben értékesebb, mint valaha. A „hivatalos információkkal” szembeni felgyülemlett bizalmatlanság „infodémia” kialakulásához is vezetett, amelyben az információk világa egyre inkább a hitelességért és az átláthatóságért küzd. Nyitott fül és elmélyült odafigyelés szükséges, különösen a társadalmi nehézségekre, melyeket a gazdasági tevékenység hanyatlása vagy megszűnése csak súlyosbított.

Hasonlóképpen, a kényszermigráció valósága összetett probléma, és senkinek sincs kész receptje a megoldásra. Ismétlem, hogy a migránsokkal kapcsolatos előítéletek leküzdése és szívünk keménységének meglágyítása érdekében meg kell próbálnunk meghallgatni történetüket. Mindegyiküknek nevet és arcot adni. Sok jó képességű újságíró már most is ezt teszi. Sokan mások is megtennék, ha tehetnék. Bátorítsuk őket! Hallgassuk meg ezeket a történeteket! Azután mindenki szabadon támogathatja majd azt a migrációs politikát, amelyet a saját országa számára a legmegfelelőbbnek tart. De mindenesetre ők nem számok, nem veszélyes betolakodók lesznek a szemünkben, hanem arcok és konkrét személyek történetei, tekintetek,

remények és szenvedések, férfiak és nők, akiket meg kell hallgatnunk.

EGYMÁS MEGHALLGATÁSA AZ EGYHÁZBAN

Az Egyházban is égető szükség van arra, hogy meghallgassuk egymást. Ez a legértékesebb és legtermékenyebb ajándék, amit egymásnak adhatunk. Mi, keresztények elfelejtjük, hogy a hallgatás szolgálatát az bízta ránk, aki a par excellence hallgató, és akinek a művében való részvételre vagyunk hivatottak. „Isten fülével kell hallanunk, hogy Isten igéjével szólhassunk.”⁴ A protestáns teológus, Dietrich Bonhoeffer ezáltal emlékeztet minket arra, hogy az első szolgálat, amellyel a közösségben másoknak tartozunk, az, hogy meghallgatjuk őket. Aki nem képes meghallgatni testvérét, az hamarosan Istenre sem lesz képes hallgatni.⁵

A lelkipásztori szolgálat legfontosabb munkája a „fül apostolkodása”. Meghallgatni, mielőtt megszólalunk, ahogyan Jakab apostol buzdít: „Legyen minden ember készen a hallgatásra, de késedelmes a szólásra” (Jak 1,19). Az, hogy valaki egy kis időt áldoz ingyenesen arra, hogy meghallgassa a másik embert, a jótékonyaság első gesztusa.

Nemrégiben szinodális folyamatot indítottunk. Imádkozzunk, hogy ez nagyszerű alkalom legyen arra, hogy meghallgassuk egymást! A közösség ugyanis nem stratégiák és programok eredménye, hanem a testvérek közötti egymásra figyelésre épül. Mint a kórusban, az egység nem egyformaságot, monotóniát, hanem a hangok sokaságát és változatosságát, polifóniát kíván meg. Ugyanakkor a kórus minden egyes hangja a többi hangra figyelve és az egész harmóniájára utalva énekel. Ezt a harmóniát a zeneszerző találta ki, de megvalósulása minden egyes hang harmóniájától függ.

Azzal a tudattal, hogy egy olyan közösségben veszünk részt, amely megelőz és magába foglal bennünket, újra felfedezhetjük a „szimfonikus” Egyházat, ahol mindenki a saját hangján énekelhet, elfogadva másokét ajándékként, hogy kifejezzük az egész harmóniáját, amelyet a Szentlélek komponál.

*Kelt Rómában, a Lateráni Szent Jánosnál,
2022. január 24-én,
Szalézi Szent Ferenc emléknapján.*

Ferenc

¹ „Nolite habere cor in auribus, sed aures in corde” (Sermo 380: *In nativitate Ioannis Baptistae*, 1), in *Nuova Biblioteca Agostiniana* 34, 568.

² *Az egész rendhez írt levél*, 6, in *Assisi Szent Ferenc írásai*, Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány, Budapest, 2018, 89.

³ Vö. *The Life of Dialogue*, in JOHN D. ROSLANSKY (ed.): *Communication. A Discussion at the Nobel Conference*, North-Holland Publishing Company, Amsterdam, 1969, 89–108.

⁴ DIETRICH BONHOEFFER: *Szentek közössége*, Harmat, Budapest, 1997, 87.

⁵ Vö. uo. 86–87.

Újszentelt papjaink első szolgálati éve

TÖBBFÉLE MÓDON INDULHAT EL VALAKI EGY HIVATÁS IRÁNYÁBA. VAN, AKI ÉVTIZEDES CSALÁDI HAGYOMÁNYT VISZ TOVÁBB PÁLYAVÁLASZTÁSÁVAL. VAN, AKIRE NAGY HATÁST GYAKOROL EGY KONKRÉT SZEMÉLY PÉLDÁJA. VAN, AKI MÁR GYEREKKÉNT ELDÖNTI, MI SZERETNE LENNI, ÉS OLYAN IS, AKI FIATAL FELNÖTTKÉNT ISMERI FEL A SZÁMÁRA ISTEN ÁLTAL MEGÁLMODOTT HIVATÁST. FRISSEN SZENTELT PAPJAINKAT BEMUTATÓ ROVATUNK SZEREPLŐI ŐSZINTÉN MESÉLNEK ARRÓL, HOGYAN TALÁLTÁK MEG HIVATÁSUKAT, ÉS MENNYIRE VOLT GÖRÖNGYÖS A SZENTELÉSÜKIG VEZETŐ ÚT.

Orosz István Mokiosz

Az Evangélium és az istenkapcsolat mindennek a forrása

Orosz István Mokiosz 1991. május 9-én született Debrecenben, papi családban. A Szent Imre Katolikus Gimnáziumban érettségizett 2010-ben, s ugyanebben az évben seminarista lett. Tanulmányait Nyíregyházán és Rómában végezte. 2019-ben lett diakónus. Pappá szentelése után, 2021-ben Beregdarócra kapott kinevezést. Bár a település és a vidék református többségű, erős a görögkatolikus közösség élni akarása.

MÉRFOLDKÖVEK EGY ÚTKERESŐ FIATAL ÉLETÉBEN

Mindig nyilvánvaló volt számodra, hogy édesapád nyomdokaiba lépsz?

A családban a hétköznapijaink része volt a hitünk megélése, de azok a közösségek is alakították az utamat, amelyekben édesapám szolgált. Szerintem jó eséllyel lehet abból pap, aki a kezdetektől vallásos közeggel találkozik. Én ilyen szempontból kétszeresen is jó helyzetből indultam, mert a család és a közösségek is sokat adtak abban, hogy elkezdett nőni, érlelődni az istenkapcsolatom, hitéletem. A gimnáziumban ez csak fokozódott a hitoktatók által. Ekkor kezdtem el részt venni különböző ifjúsági programokon, zárándoklatokon. Az ilyen alkalmak nagyon fontosak egy kamasz útkeresésében, amikor felteszi önmagának a kérdést, hogy kinek hiszek, miért higgyek. A gimnáziumban kezdetben még mérnök akartam lenni, de voltak alkalmak, emberek, beszélgetések, amik felébresztették bennem a vágyat a papi hivatás felé. Utolsó éves gimnazistaként döntöttem el, hogy a papságra való meghívás útján indulok el.

Mit szoltak ehhez a hozzád közel állók?

A családom mindig azt szerette volna, hogy bármilyen hivatást is választok, elsősorban jó ember és boldog keresztény legyek. A tágabb környezetem nem tartotta elképzelhetetlennek, hogy pap lesz belőlem, de tudták, hogy alapvetően a reál tárgyak felé haladok. A katolikus iskolában pedig természetesen örültek a döntésemnek.

2010-ben lettél seminarista. Hogy teltek a diákévek?

Az előkészítő évet abban az évben Budapesten töltötték a görögkatolikus papnövendékek. A Központi Papnevelő Intézetben laktunk, a latin rítusú testvérekkel együtt, majd 2011-ben kerültünk Nyíregyházára. Két évig itt tanultam, ezután Fülöp püspök atya Rómába küldött a tanulmányaim folytatására. A 2013-as tanévet a Collegium Germanicum et Hungaricum, vagyis a Német-Magyar Kollégium növendékeként kezdtem. További 3 évig a Pápai Gergely Egyetemen teológiát tanultam, majd következett 3 év az Augustinianum patrisztikus intézetében. A kollégiumban a történelmi német-magyar nyelvterület országaiból érkeztek diákok, főleg latin rítusúak. Az egyetemen afrikai,

ázsiai és amerikai diákokkal együtt tanultunk, így igazán sokszínű közösségekben töltöttem ezt a 6 évet.

Miben volt más ez a képzés a nyíregyházihoz képest?

Három évig teológiát tanultunk, aztán következett a licencia, ami tulajdonképpen szakosodást jelent egy teológiai szakterületen belül. Az órák olaszul, a szertartások különböző nyelveken folytak, amelyeket folyamatosan tanulni és mélyíteni kellett. A diáktársak nemcsak nemzetiség, de kor és végzettség tekintetében is mind mások voltak. Mi papnövendékként vettünk részt a képzésben, de voltak felszentelt papok is. Az oktatási-nevelési rendszer ezt a különbözőséget figyelembe vette és tisztelte. Természetesen tanultunk pasztorális, lelkeségi tárgyakat is, igaz, a helyspecifikus tárgyakból, mint a hitoktatás, lehetetlen lett volna egységes tanmenetet összeállítani. De mindenkit egyformán próbáltak arra nevelni, hogy felelősséggel lássuk el a feladatainkat, és úgy alakítsuk imaéletünket, hogy a szemináriumon kívül senki nem figyelmeztet majd minket, ha imaidő van. Mert, ha valaki nem tartja rendszeresen a kapcsolatot a Jóistennel, azzal, akinek szolgál, akkor mégis hogyan

tudná őt szolgálni? Ha nem csatlakozunk rendszeresen a forráshoz, az Evangéliumhoz, akkor mit adunk át a híveknek?

ELŐTÉRBE, DE NEM FŐSZEREPLŐKÉNT

Mi történt Róma után?

2019-ben jöttem haza, és még azon a nyáron összeházasodtunk a menyasszonyommal. Ábel püspök atya mellé kerültem személyi titkárként. Szeptember 1-jén Kállósejében szenteltek diakónussá, így nemcsak titkár, de püspöki diakónus is lettem.

A diakónusi feladat közel áll a papsághoz. De milyen volt titkárként tevékenykedni?

Irodai munkákkal, fordítással, program-szervezéssel foglalkoztam. Ha kellett, sofőrködtem, fogadtam a püspök atyához érkező vendégeket. Örülök, hogy titkárként szolgálhattam, mert a titkári munka megtanított, hogy hiába vagyok ott a püspök mellett, hiába szerepelek a képeken, nem én vagyok a fókuszban, nem én vagyok a fontos, hanem püspök atya. Amikor az ember papként beszél, hiába ő szól, őt látják az emberek, alapvetően nem ő a fontos, hanem az, akiről beszél, aki miatt az emberek összegyűltek, vagyis Jézus Krisztus. Ez pedig a papi szolgálatban nagyon fontos.

Diakónusként szolgáltam 2021. május 24-ig, amikor pünkösdhétfőn, a Szentháromság ünnepén szentelt pappá Ábel püspök atya Máriapócsán. „Arról ismerje meg mindenki, hogy tanítványaim vagytok, hogy szeretettel

vagytok egymás iránt” – ez volt a diakónusi és papi jelmondatom is. A következő hónap végéig még folytattam a titkári feladatokat, azután Beregdarócra kerültem, ahová már a feleségemmel, a kislányokkal és az akkor még pocakban lévő kislányunkkal költözünk.

Több évig Nyíregyházán, aztán Rómában éltél. Milyen volt ezek után egy kevesebb, mint ezer fős községbe kerülni?

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében az egyházközségeink főleg kisebb településeken működnek, így ez nem okozott nagy meglepetést. Inkább Róma volt a kaland, nem a mostani szolgálatom. A beregdaróci egyházközség egy kis görögkatolikus sziget itt a Beregben, református többségű települések között. A Tisza ezen oldalán ez az egyetlen olyan katolikus egyházközség, ahol helyben lakó pap van. A lakosság főleg református, de a görögkatolikus közösség is nagyon erős. Önerőből építettek templomot 1867-ben, és azóta is folyamatosan élet-

ben tartják az egyházközséget, amely 150 görögkatolikus számlál. Csöndes falu, de a határ közelsége miatt nagy a mozgás, ami a háború miatt csak fokozódott. Hozzánk tartozik még további tíz település, köztük Beregsurány, ahol misézni is szoktunk a római katolikus templomban. Több településen hitoktatok az iskolában és az óvodában is.

AZ ISTENKAPCSOLAT A LEGFONTOSABB

Hogy kis községbe kerültél, az nem okozott meglepetést. De történtek váratlan dolgok a papságod alatt...

Főleg a Covid-járvány és a háború húzott át sok mindent, amit egy kezdő pap eltervez, megálmodik. Nem úgy készültünk a papságra, hogy egy járvány miatt mindent át kell szervezni. Februárban kitört a háború. Az én területemen két határátkelő is van, Beregsurány és Barabás. Amikor megindultak Ukrajna felé a segélyszállítmányok különböző országokból, akkor a nyelvtudásommal tudtam segíteni az emberek fogadása és az adománypakolás mellett. Bár kis falu vagyunk, de nagy a közösségben az élni akarás. Ezt az elődeim is látták, ebbe kapaszkodtak, és nekem is ez a feladat. Igyekszünk minél több programot szervezni. Idén újítjuk fel a templomot, a közösségi házat, a harangvillamosságot. Ezek újabb dolgok, amire nem készítettek fel a szemináriumban. De nem is igazán lehet mindenre teljesen felkészülni, mert minden attól függ, kinek mihez van adottsága, és ami a legfontosabb, kit milyen szolgálatra vezet a püspökön keresztül a Szentlélek. Engem például inkább akadémiai feladatokkal láttak el Rómában, ezért itt kell megtanulnom, amit ott nem tanultam meg. Úgy gondolom,

a szeminárium fő feladata, hogy erősítse a lelki érettségünket, és megfelelő imaélet kialakítására neveljen. Mert az az elsődleges, hogy milyen istenkapcsolatod van, hogyan éled és hirdeted az Evangéliumot az életedben. Minden más ebből fakad. Erre épül, hogyan szervezed a közösségi programokat, felújításokat, pályázatokat.

Mik az eddigi legnagyobb élményeid papként?

Tömény időszak volt ez az év. Pozitív és negatív élmény, kihívás is volt benne. Vannak megrázó dolgok, amikre nem lehet felkészül-

ni. Viszont a Jóisten kegyelme is jelen van. Például látom a sok embert, aki segíteni akar a háború elől menekülőknél. Látom az idős bácsikat, néniket, akik eljönnek a hajnal három órákor kezdődő feltámadási szertartásra. De vannak fiatalok is, akik járnak templomba, rendezvényekre, segédkeznek az egyházközségnek. Húsvétvasárnap alig férünk el az udvaron a pászkszentelésen. Nekem minden alkalom, amikor többen vagyunk a templomban, mint általában, óriási élmény. De ha kevesebben vagyunk, attól sem szabad elcsüggednem. Nagy élmény a házszentelés is, amikor a hívek otthonában közösen imádkozunk. Ezek mind nagyon

pozitív dolgok, amikről csak álmództunk a szemináriumban, hogy milyen lesz majd. De a valóság sokkal jobb, mint amit elképzelttem. Igyekszem úgy élni a hivatásomat, ahogy a jelmondatom is fogalmaz: szeretettel lenni mások iránt, hogy abból felismerjem Jézust. Számomra ez az „életprogram”: ezt tenni és hirdetni.

Orosz István Mokioszt interjúnk elkészülte után, július 1-jei kezdéssel a Nyíregyháza-belvárosi Görögkatolikus Egyházközség beosztott lelkészévé nevezték ki.

Baranyi-Bozi Károly

Hivatása a személyes üdvtörténet az ateizmustól a papságig

„Mert Isten azzal, hogy a maga képmására teremtette az embert, a szívébe írta a vágyat, hogy az ember látni akarja Istent. Jóllehet e vágyat sokszor nem ismeri föl az ember, Isten mégis szüntelenül magához vonzza őt, hogy Őbenne éljen, és találja meg az igazságnak és a boldogságnak azt a teljességét, amit állandóan keres.” A Katolikus Egyház Kompendiumának gondolata tökéletesen illik következő újszentelt papunk életére.

Baranyi-Bozi Károly 1987. augusztus 10-én született Budapesten. Nem válós családban nevelkedett. Hosszas út- és istenkeresés után, huszonevesen tért meg és lett szeminarista. Diakónussá szentelése után Makóra helyezték, ahol most már segédlelkészként szolgál.

EGY VILÁGNÉZET ALAKULÁSA ÉS KATOLIKUS ALAPOKRA HELYEZÉSE

Hogyan alakította életedet az istenkeresés?

A hosszútávúfutással kezdődött, ami a természetben töltött hosszú órákat jelentett. Felmerült bennem a kérdés: honnan van a harmónia és a szépség a világban? Nem találtam rá kielégítő választ a tudományok magyarázataiban. A természeti anomáliák irányították figyelmemet a vallások felé. Halálközeli élményekről olvastam, és a vallásokban fedeztem fel az emberiség tudását a természetfeletti világról. Könyveken keresztül igyekeztem minél mélyebb ismereteket szerezni, kiszűrni a hiedelmeket, és felismerni a mintákat, a közös tapasztalatokat.

A középiskolai éveim alatt megismertem egy szinkretista hölgyet (a különböző hiteket és irányzatokat ötvözte), aki tarot-kártyából személyiséget elemzett, illetve médiumként is szerepelt. Általa gyakoroltam az elméletben megszerzett ismereteket. Az ismeretség összesen 6 évig tartott, mialatt rendszeresen 2 hetente eljártam hozzá, illetve egy általa vezetett közösségbe. Több módon kerestük a természetfeletti irányítását: asztrológia, rózsafüzér, sámándobolás, meditáció, mantrázás, szentmise, zarándoklat, halottidézés, Szent Mihálytól üzenetek, fénykör...

Egyik barátom meghívott egy Cursillo lelki gyakorlatra a budatétényi verbita rendházba. Mélyen megérintett ott Isten szeretete. Érettségi után két évig szociális munkát tanultam az ELTE-n, de olyan intenzívvé vált az istenkeresés az életemben, annyira nem találtam a helyemet abban a közegben és

egyáltalán a világban, hogy félbehagytam. Leköltöztem Debrecenbe, és fél évig egy közösségi tagnál, majd albérlésben éltem. Éreztem, állandó kapcsolatban kell legyek Istennel, akit akkor a szinkretista hölgy és a közösségünk képviselt a számomra.

A Debrecenben töltött év életem egyik legnehezebb időszaka volt, aminek a végén meghívtak munkatársnak egy Cursillo tartásához. Azon a lelki gyakorlaton értettem meg, hogy a kereszténység önmagában teljes és tiszta. Akkor szüleim segítségével elhagytam Debrecen, és Veszprémben folytattam a szociális munkát. Mellette párhuzamos képzésben elkezdtem a hittanári szakot. Az első Cursillo az értettem meg, hogy intenzívebb, napi szintű kapcsolatot szeretnék ápolni Istennel. De az istenkapcsolatomba akkor még beletartozott az a debreceni közösség. Egy évvel később, a következő alkalmon akkora kegyelmet kap-

tam, hogy megértettem: újra kell gondolnom mindazt, amit a világról a spiritualitáson keresztül megtudtam, de most már katolikus alapokra helyezve. Ekkor erősödött meg bennem, hogy Istennek szeretném szentelni az életem.

Mit szolt a környezeted ehhez a hatalmas változáshoz?

Először azt gondolták, hogy mulandó dolog lesz, mert korábban is foglalkoztam vallásokkal. A szüleim kezdetben aggódtak értem, mert a lelkigyakorlatot egy latin atya vezette, és először a latin papságon gondolkodtam, amivel a cölibátust is kész voltam vállalni. Elvittek ezért egy gyakorló latin atyához, akivel hosszasan beszélgettünk a cölibátusról és arról, hogy tényleg van-e elhívásom a papi szolgálatra. Nagyon hálás vagyok a szüleimnek, mert jól álltak hozzá az egész útkeresésemhez. Édesapámnak mindig fontos volt, hogy szeressem a leendő munkámat. Próbáltak támogatni, konkretizálni a dolgokat, közelebb hozni a valóságot az elképzeléseimhez. Így jutottam el a görögkatolikus szemináriumig.

Baráti körömben nem hiszem, hogy pozitív eredményt értem volna el bárkinél, ha elkezdtem volna „téríteni” őket. Éltem inkább tovább az életemet. Viszont voltak nagyon jó beszélgetéseink a vallásról, világnézetről. El tudtam mondani, hogyan épül fel a katolikus hit, miért teremtette Isten az embert, mi a célja az ember életének. Magokat ültettem, melyeknek a sorsa magasabb kezekben van.

FIATAL FELNÖTTKÉNT AZ ALAPOKTÓL KEZDVE

Nemcsak a papsághoz vezető út, hanem az életkor tekintetében is különböztél a csoporttársaidtól. Mindezek fényében hogyan teltek a kispapként eltöltött éveid?

2012-ben, 25 évesen lettem görögkatolikus seminarista. Az érsek metropolita atyának beszéltem az előéletemről, aki megértő volt és esélyt adott. A kispaptársakkal az okozott feszültséget, hogy míg ők 18 évesen, érettségi után, védett vallásos környezetből kerültek a szemináriumba, addig én már a világból érkezett 25 éves voltam. Nagyjából ebben a korban szoktak végezni a kispapok a tanulmányaikkal. Sok időbe telt feldolgoznom, hogy az elképzeléseimmel ellentétben nem tudtam beszámíttatni a veszprémi hittanár szakon tanultakat, és ugyanúgy a nulladik, hivatástisztázó évvel kezdtem meg a szemináriumot, mint a többiek. Ez

nagyon rosszul érintett, mert úgy éreztem, tulajdonképpen az egész eddigi életemben ezt csináltam: kerestem az élet értelmét és tisztáztam a hivatásomat, küldetésemet. A szociális év után egy lejjebbi évfolyamhoz csatlakoztam. Jó csoporttársak voltunk, sokat tanultunk együtt, és a mai napig számíthatunk egymásra.

Annak fényében, hogy korábban nem gyakoroltad a vallásodat, különbözött másokétól a szociális éved, gyakorlati idő?

A szociális év sorsfordító a kispapok életében. Én azt hittem, a szociális munka szak miatt nem is kell mennem. Lényegében tényleg nem is szociális, hanem inkább pasztorális évet kértek tőlem. Emellett én magam

kértem plusz egy évet érsek atyától, hogy dolgozhassak. Ekkor ugyanis már 28 éves voltam, és még mindig a szüleim tartottak el, ami méltatlan egy életerős fiatalemberhez. Hálás vagyok, hogy meghallgatta a kérésemet. Angliában, Bognor Regisben töltöttem egy évet a Bárka közösségében, ahol foglalkoztam élő emberekkel dolgoztam. Mellette éjszakai műszakot is vállaltam egy időszonban. Pasztorális évre pedig Debrecenbe kerültem Szarka Gergely atya mellé. Figyeltem, hogyan tartja a szertartásokat, hittanórákat. Igyekeztem részt venni az egyházközségi munkában és a közösségi életben is.

Felnőtt fiatalember voltál, amikor diakónussá szenteltek. Milyen volt ez az időszak?

A diakónusi szolgálat egyfajta gyakorlati papság, ahol az ember már látja, hogyan tud működni egy közösségben, hogyan vezeti a pap az egyházközséget. Engem Makóra helyeztek, ahol jelenleg is szolgálok. Nagyon izgalmas volt a kezdeti időszak, amikor a főnököm, Biró István atya körbevezetett az iskolákban, és elmagyarázta, mi hogyan működik az irodában. Nagyon élveztem ezeket a hónapokat. Beletanultam az új feladatokba, abba, hogy milyen két iskolában és két óvodában hitoktatni, szertartásokat végezni. Közben a feleségemmel gyermekáldást is kaptunk.

A hivatásodat és az apaságot illetően is van egy különleges dátum az életedben... Pappá szentelésed napján részeseült a gyermeketek a keresztség szentségében. Sok változást hozott ez a nap az életedben?

A fiunkat érsek atya keresztelte meg. Ez a szokás, és én örülök, hogy alapvetően az apa szerepében lehettem ott akkor, és hogy Istenhez tartozhatok a gyerekekkel együtt.

2021. május 16-án szenteltek pappá, és itt maradtunk Makón, de már segédlelkész-ként. A feladataim között megmaradt a hitoktatás. A papi identitásom azóta is formálódik, és azt érzem, egyre mélyebb a kapcsolatomban Istennel. Gyermekeim keresztsége számára a kezdet, számomra az ártatlan-ságban és ráhagyatkozásban a papságom célja.

ISTEN HELYES ÉS IGAZ ISMERETE

Bőven van tapasztalatod az egyházon kívüli spiritualitásról. Megtért emberként, papként kerültél kapcsolatba olyannal, aki a tiédhez hasonló közösséghez tartozott?

Nem is egyszer. Van azonban egy negatív élményem. Egy srác utánam került be a szemináriumba, és nagyon hasonló élményeket élt át, mint én. Volt egy mestere, aki keverte az ezotériát és a katolikusságot. Amikor szeminarista lett, olyan papságot képzelt el, amiben a kettőt meg lehet élni együtt. Próbáltam meggyőzni, hogy ez nem így van, mert az egyik dolog az örödtől való és tévedés, hazugság. A másik pedig a valóság és a tiszta tanítás. A kettőt nem lehet keverni, muszáj elengednie mindazt az információt, tudást, amit az ezotériában szerzett. Sajnos

ezt nem fogadta el, és ott is hagyta a szemináriumot. Pedig úgy gondolom, hogy ma-napság, amikor ennyire divatos és elterjedt a spiritualitás, jó lenne még több olyan pap, aki belülről ismeri az ezotéria világát.

Mi az eddigi legfontosabb tapasztalatod?

Figyelve az emberek viselkedését, beszélgetéseket, az emberi kapcsolatokat, rá kellett jönnöm, hogy mindegyikünk úton van. Az utak gyakran keresztezik egymást, együtt haladnak vagy elválnak. Döntéseink határozzák meg útjainkat, de környezetünk és neveltetésünk nagyban befolyásolják azokat. Sajnos nem mindenki halad felfelé, és legtöbbször nem is tudatosan fordítunk adott pillanatban a sorsunkon. Mindenkinek magának kell ráébrednie arra, hogy mi a jó, helyes az életében és mi a rossz, ami gyakran fordítva mutatkozik a vágyainkat tekintve.

Aszketikus lélekre van szükség, hogy csilapíthassuk a kényszerítő erővel ható ingereket, amik a rövidtávon örömmel jutalmaznak, de rombolják életünket és merjük vállalni a rövid távú kellemetlenségeket, hogy magasabb céljainkat elérhessük. Ha nem így teszünk, az élet sodor vagy dobál minket, és nem élhetjük át az öregedés által a beteljesülés, megérkezés érzését.

Te megérkeztél?

Vannak fontosabb állomások az életben, és igen, úgy érzem, a papszentelésem napján lezáruló több mint tíz éves keresésem befejeződött, megérkeztem. Az élet természetéből adódik, hogy más szinten azonban éppen aznap indultam el egy új úton.

Amit a legfontosabbnak tartok, az Isten helyes és igaz ismerete. Nem azé az Istené, akit csak a könyvekből akarunk megismerni. Nem azé, aki kényelmes számomra, aki teljesíti kéréseimet vagy körülírható. Magunkat kell Istenhez igazítanunk, és nem fordítva.

Azt az istenismeretet tartom a legfontosabbnak, ami Isten és az ember személyes kapcsolatán alapszik, és ami ott van az egész életünkben egészen kisgyermekkor-tól. Ez egy út, egy zarándoklat. Ahogyan én a teljes ateizmusból eljutottam odáig, hogy hivatását boldogan élő görögkatolikus pap vagyok, egy személyes üdvörténethez hasonlítható. Mindenki életében jelen van. Az a kérdés, hogy mennyire tudjuk észrevenni ezt a személyes utunkat Istennel a hétköznapi forgatagában, és merünk-e járni rajta.

Szaplonczay Máté

„Isten szeretetét és gyógyító kegyelmét átadni az embereknek”

Szaplonczay Máté 1989. április 19-én született Nyíregyházán. Szegeden nőtt fel, ahol édesapja 1992 óta parókusként szolgál. Bár gyermekkorában még egyértelmű volt számára, hogy az ő nyomdokaiba lép, végül a kamasz-évek hezitálása után, 19 évesen egy zarándoklat erősítette meg benne a döntést. 2021. május 24-én Dunaújvárosban szentelték pappá, ahol egy bő évig segédlelkész-ként vett részt az egyházközség életében. 2022 júliusától pedig Bedőn, Berettyóújfaluban és Londonban folytatja papi szolgálatát.

A PAPI HIVATÁS FELÉ VEZETŐ ÚT SZEGEDTŐL AZ EL CAMINOIG

Milyen volt egy pap fiaként felnőni?

Hároméves voltam, amikor Abaújszántóról, édesapám első szolgálati helyéről Szegedre kerültünk. Minden szertartáson ott voltunk mellette a kis kápolnában. Sokat adott nekünk az oltár közelsége, a templo-

mot ugyanúgy otthonunknak éreztük, mint a parókiát. A hétköznapi Szent Liturgiákon gyakran csak a családuknak vett részt, ez még inkább elmélyítette ezt a bensőséges érzést. Szeged szórvány egyházközség, családi közösség. A vasárnapi Szent Liturgia után a hívek mindig bejöttek hozzánk kávézni, sütitni. Megtapasztaltam a szórványban előforduló távolságokat is, messze voltak a filiák. Kecskemétre, Kiskunfélegyházára és Bajára jártunk át, általában családos-

tól. Édesapámnak nagyon változatos volt a feladatköre, mindig volt nála valaki, vagy ő ment valahova. Amikor már növekedtünk testvéreimmel, bevont minket is a feladatokba, sok tapasztalatot szereztünk mellette. A szociális intézmények alapítására is volt rálátásunk, ez adott némi jártasságot a világi ügyintézésben, de hálásan tekintek vissza a fizikai munkákra is. Sokat dolgoztunk például az épülő kollégiumon. Emellett számos embernek tudott segíteni kedvességgel, jó

szóval is, ha épp arra volt szükség. Sokat tanultam tőle arról, hogyan lehet megoldani az egyes helyzeteket. Így a papi élet szentségi és gyakorlati részét is láttam gyermekként. Tizenkét éves koromban a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumba mentem tanulni. Ekkor már kevesebb időt töltöttem odahaza, de Szeged megmaradt a családi otthonnak, ahova mindig szívesen tértem haza.

Gyerekként már tudtad, hogy édesapád nyomdokaiba lépsz?

Akkor még szerintem egyértelműnek tartottam. Aztán jött a kamaszkor, a lázadás, a személyes hit kialakulása és érlelődése, ami magával hozta a kétségeket, bizonytalanságot is. A gimnáziumban minden tantárgy érdekelt, és szerettem továbbadni is, amit tudtam. Sokszor korrepetáltam az osztálytársaimat a gimiben, és később a szemináriumban is az egyik kedvenc elfoglaltságom volt, ha segíthettem valakinek megérteni az anyagot. Mindenképpen emberekkel szerettem volna foglalkozni. Felmerült a pszichológia és a tanári pálya is. De végül sehova nem adtam be a jelentkezésemet érettségi után.

2008-ban egy hátizsákkal kimentem Spanyolországba. Megérkeztem a tengerpartra, láttam a sok nyaraló családot, társaságot, és arra jutottam, hogy ez nem olyan nagy élmény egyedül. Viszont eszembe jutott, hogy a közelben halad el az El Camino, és egy zarándokút kifejezetten jó egyedül is. Úgyhogy busszal, vonattal átnyergeltem Pamplonába, és onnan zarándokoltam gyalogosan egy bő hónapot. A magányban és a csöndben könnyebb volt Istenre figyelnem. Nagy lelki tapasztalat volt egyedül lenni, de hasonlóan könnyefakasztó volt az a néhány találkozás, ismeretség, mely az út során ért. Megható élmény volt például egy nyugdíjas házaspár, akik az 50. házassági évfordulójuk alkalmából, hálából indultak el. Vagy az a fiatal pár, akik a néhány hónapos kisbabájukkal együtt gyalogoltak. Én a zarándoklatot azért ajánlottam fel, hogy igent tudjak mondani a bennem egyre hangosabban visszhangzó papi hivatásra. Gimisként is ott motoszkált bennem a papság gondolata, de sokszor az volt az érzésem, hogy rossz gyerek vagyok, nem vagyok méltó rá, hogy pap legyek. Utólag, kellő önismerettel már tudom, hogy ha méltó nem is vagyok, de nem voltam igazán rossz. Elköttem ugyan a klasszikus diákcsinnyeket, és bőségesen vannak hibáim, de a jó szándék és a jóra törekvés mindig megvolt bennem. Csak meg kellett érni kicsit, ehhez azért még hosszú évekre volt szükség. Az El Camino után hazamentem Szegedre. Kórházban dolgoztam operátorként, mellet-

te elvégeztem egy OKJ-s marketing- és reklámmenedzser szakot. Majd jelentkeztem a szemináriumba.

A PAPSÁG FELÉ

Érettségi után nem tanultál tovább. Helyette külföldre utaztál, zarándokoltál. Majd jött a szeminárium. Hogy fogadta a család ezeket a döntéseket?

Nagy szabadságom volt a döntéseimben. Nem akartak befolyásolni semmiben, mert tudták, hogy ha nem szabad a döntés, akkor nem a sajátom. Felnötként kezeltek minket. Nagy meglepetést okozott, hogy nem jelentkeztem sehova a gimnázium után, hisz a jegyeim jók voltak. De elmondtam, hogy nekem idő kell a hat év fiúgimnázium, a szigorú szabályok után. Tudom, hogy a szüleim hálásak a Jóistennek, hogy végül mindhárom fiuk megtalálta a hivatását, a háromból ketten papként.

Hogy teltek a szemináriumi évek?

A nulladik évet Vácon töltöttük, görög- és római katolikus kispapok együtt. Nagyon jó ráhangolódás volt ez a nagyszemináriumra, sok kirándulással és lelki töltettel. Azután Nyíregyháza következett, ahol másfél évet sikerült kibírni, mielőtt rövid kényszer-szabadságra küldtek. Kimentem Görögországba, beiratkoztam egy újjörög nyelv és kultúra kurzusra, ismerkedtem az ortodox világgal, eltöltöttem néhány napot imádságban az Athosz-hegyen is. Fél év Thessaloniki

után hazajöttem, a következő néhány hónapban házi segítségnyújtással foglalkoztam a Szent Rozália Szolgálatban. Egy év elteltével újra felvehettem a reverendámat, és elkezdtem a szociális évet. Szakolyba küldtek egy 150 fős bentlakásos intézménybe, hogy kísérjem az ott lakó enyhe- és közepesúlyos értelmi fogyatékosok, valamint a dolgozók lelki- és imaéletét. Ezután még fél évig lakásothonokba jártam, főként roma gyerekekkel foglalkoztam. A szociális évről visszatérve félévkor csatlakoztam be újra a szemináriumi életbe. 2017-ben szereztem meg a teológiai diplomát. Ugyanez év szeptemberében Fülöp atya kérésére Rómába mentem kánonjogot tanulni. A licencia képzés három évig tartott, közben Nyíregyházán még be kellett fejezmem a pedagógia MA-t, illetve a Szentek Ügyeinek Kongregációja által indított posztulátor képzést is elvégeztem a Vatikánban. Ez a boldoggá és szentté avatási ügyekhez szükséges végzettség.

Diákként adott valamilyen pluszt az otthonról hozott tapasztalat?

A család alapvetően azzal a hozzáállással gazdagított minket, hogy szerettünk tanulni, új dolgokban elmélyedni. Vonzó volt, ahogyan édesapám Istennel és az emberekkel tartotta a kapcsolatot. Kispapként is biztosan adott némi előnyt, amiket mellette megtapasztaltam, és papként is gyakran kikérem a tanácsát, mind a szoros értelemben vett papi feladatokban, mind a gyakorlati életben.

A SZENTSÉGGKISZOLGÁLTATÁS A LEGNAGYOBB LELKI ÉLMÉNY

2009-ben jelentkeztl a szemináriumba, vagyis tizenegy évet töltöttél diákként. Hogy alakult az életed ezután?

2020-ban hazajöttem Rómából, augusztus 6-án Máriapócsra összeházasodtunk a menyasszonyommal, Anitával. Két nappal később engem, rákövetkező napon pedig az öcsémet, Márkot szentelték diakónussá szintén Máriapócsra. A diakónusszentelés után Dunaújvárosba kerültünk. Az itteni parókus, Kovács István atya nagyon sok mindennel foglalkozott, ráadásul pont abban az évben egy iskola és egy gyermekvédelmi hálózat is az egyházunk kötelékébe került. Sok hittanórám volt, emellett jártam István atyával diakonizálni Dunaújvárosra kívül Székesfehérvárra, Százhalombattára, hiszen ezeket a városokat is

ő látta el. Nagyon vártuk már a papszentelést, hogy a papi feladatokba is jobban besegíthessek. 2021. május 24-én szentelt pappá érsek atya Dunaújvárosban. Anitával nem sokkal előtte tudtuk meg, hogy kisbabát várunk. Hatalmas lelki élmény volt a szentelés, hiszen több mint egy évtizede készültem már rá. Így indult a papi szolgálat. A vasárnapi Szent Liturgiákat általában Százhalombattán és Székesfehérváron végeztem, hétköznapoként pedig István atyával Dunaújvárosban miséztünk, gyakran együtt. A hívek mindenhol nagyon kedvesek, örömmel fogadtak minket az első perctől. Vasárnapoként néha cserélünk István atyával, hogy mindkettőnknek legyen kapcsolata mindhárom közösség híveivel. Jelentős és örömteli változást hozott az életünkbe, hogy tavaly decemberben megszületett Samu, akit már nagyon vártunk Anitával.

Nemcsak papként veszel részt egyházunk életében, hanem a Hajdúdorogi Metropolitanai Bíróság munkatársa is vagy.

A kánonjogi tanulmányaimmal egyházunk egyik célja az volt, hogy később bekapcsolódjak az egyházi bíróság munkájába. Ügyésznek és kötelékvédőnek neveztek ki, a házassági ügyekben van főként feladatom. A Katolikus Egyházban nincs válás, de előfordul, hogy valakinek megromlik a házassága. Ez esetben kérheti az Egyházat, hogy vizsgálják ki, érvényes volt-e egyáltalán a házasság. Lelkipásztorként az ember természetesen mindenkinek szeretne segíteni, de kötelékvédőként az elsődleges feladatom mégis a házasság szentségének és felbonthatatlanságának védelme.

Egy év papi szolgálattal a hátad mögött mit tartasz a hivatásod eddigi legjobb élményének?

Sok pozitív dolog van, de amit kiemelnék, az az Eucharisztia szolgálata. Minden Szent Liturgiát úgy élek át, mint a legelsőt. Csodálatos dolog, hogy bár kispapként nem volt mindig egyszerű részt venni a szertartásokon, de minél közelebb kerültem az oltárhoz a kisebb rendekkel, a diakonátussal, végül pedig a papsággal, annál jobban benne vagyok szívvel-lélekkel. Remélem, hogy 50 év múlva is akkorra lelki élmény lesz minden Szent Liturgia, mint most. A szentségek kiszolgáltatása szintén nagyon megtisztelő feladat, érzem, hogy Isten szeretetét és gyógyító kegyelmét tudom átadni az embereknek.

Kaskötő Miklós Bertold

**„Ott vagyok, ahol lenni szeretnék,
és ahová Isten megálmodott”**

Kaskötő Miklós Bertold 1994. május 6-án született Debrecenben. Tösgyökeres hajdúdorogiként a görögkatolikus hagyományaira büszke kisvárosban töltötte egész fiatalkorát. A Szent Bazil Oktatói Központban érettségizett 2013-ban. Ezután lett a Nyíregyházi Papnevelő Intézet növendéke. 2021. május 29-én szentelték pappá. Budapesten, a Rózsák terei Görögkatolikus Parókián segédlelkész, a Szent Anna Görögkatolikus Gimnázium és Technikum iskolalelkésze, és az Örömhívétel Görögkatolikus Óvoda óvodalelkésze.

HIVATÁSRA KÉSZÜLÉS KIMONDATLANUL

Mikor fogalmazódott meg benned, hogy pap szeretnél lenni?

Sokféle külső tényező játszik szerepet abban, hogy az ember milyen hivatás irányába

indul. Istentől kapjuk a hivatást, de meghatározó tényező a családi környezet is. A vallásos nevelés gyakorlatilag a születésem első percétől jelen volt. A szüleim rendszeresen magukkal vittek a templomba, így belenőttem ebbe a környezetbe. A családom szokta emlegetni, hogy amikor hazamentünk a templomból, sokszor eljátszottam,

hogy pap vagyok. Ha találtam egy elhullott kisállatot, azt eltemettem. Készítettem neki kis keresztet is. Gimnazistaként úgy készültem a papságra, hogy még magam és mások előtt is tagadtam a dolgot. Talán utolsó éves voltam, amikor nyíltan kimondtam, hogy a papi hivatást választom. Isten kimunkálta belőlem, hogy el tudjam fogadni.

A hozzád közel állók előtt is titkoltad?

Igen, de sokan sejtették. Egy lelkigyakorlat alkalmával például azt játszottuk, kit milyen szakmában képzelünk el 10 év múlva. Rólam 20 főből kb. 17-en azt írták, hogy pap.

Egyházi személyek között volt olyan, aki rokonszenvensé tette számodra a papi hivatást?

Sok papi példát tudnék kiemelni. A 2000-es évek elején kezdtem el ministrálni. Ekkortájt töltötte nyugdíjas éveit Hajdúdorogon Gulyás Attila atya, akinek a személye igen kedves volt számomra. Gyermekként nagyon megfogott a közvetlensége, jósága. Ő segített átvészelni a kezdeti önbizalomhiányos időszakot. Ebben az időben került Hajdúdorogra újszentelt papként Jaczkó Sándor atya, akit akkor szárnyait bontogató papként láttam, most pedig ő egyengeti az utamat a Rózsák terén.

ASZKÉTA DUKTOR, FŐKÁNTOR, KÓRUSVEZETŐ

Papnövendékként nagyon aktív voltál. Milyen közösségi feladatokat vállaltál?

A szociális év után kineveztek aszkéta duktorrá, vagyis abban az évben én voltam az első éves papnövendékek „integrációs tisztje”, ahogy azt viccesen emlegettük. A szeminárium közösségébe segitettem nekik beilleszkedni. Voltam főkantor is. Akkor talán nem fogtam fel ennek a súlyát, de visszagondolva nagyon jó érzés, hogy több diáktársnak, ma már felszentelt papoknak segíthettem a gyakorlásban.

A szociális év után én lettem a Szent Damján kórus vezetője. Koncertekkel, előadásokkal gyűjtöttünk adományokat a Damján-tábor szervezésére. Ez idő alatt sikerült kiadni a kórus első lemezét. Két évig a tábor főszerzői munkájában is segédkeztem. Ez a tábor, ahogyan sokak számára, az én életemre is nagy hatással volt. Úgy gondolom, ott úgy élhetjük meg önmagunkat, mint a mennyországban. Nem kell álarcot viselnünk, hanem olyanok lehetünk, amilyenek a Jóisten megálmodott, megteremtett bennünket.

Tanulmányaid befejezése már a járványügyi korlátozások idején történt. Hogyan élted meg ezt az időszakot?

A járvány mindent felborított. Márciusban úgy küldtek haza mindenkit a szemináriumból, hogy nem tudtuk visszamehettünk-e még diákként. A hét éves képzés lezárását

teljesen összezavarta a járvány. Kimaradtak a végzősöket érintő hagyományok. Minden felgyorsítva történt. A befejezetlenség érzése volt bennünk.

Eközben még esküvőt is szerveztünk. Ez a Covid-járvány miatt még több stresszt jelentett. 2020 júliusában házasodtunk össze feleségemmel, Patríciával, és egy hónappal később szenteltek diakónussá. Az augusztust már Budapesten kezdtük.

DIAKÓNUS, INTÉZMÉNYI LELKÉSZ, ÁLDOZÓPAP

Vidékről kerültél a fővárosba. Hogy indult a budapesti élet?

Nagyon örültünk, mert nagy szeretettel fogadtak bennünket, és azért is, mert egy igen gyönyörű környezetbe csöppentünk, Buda egyik legszebb részére. Egy abban az évben átvett kollégiumba költöztünk be gondnoki szerepkört is betöltve. Egyetemista fiúkkal

laktunk egy épületben. Sok szép emléket, barátságot őrzünk innen is. Ugyanakkor az ember általában nem úgy képzeli el a házasága első heteit, hogy akár este 10 óraker is bekopoghat hozzá egy egyetemista valamilyen kéréssel. Ami nehézséget jelentett, az a közlekedés volt. Vidéki emberként fel sem fogtam, mit jelent a dugóban ülni. Előfordult, hogy késve értem be a szertartásra. Emiatt szegényt és haragot is éreztem, ami egészségügyileg is megviselt. A templomi szolgálat mellett a város 3-4 különböző pontján tartottam hittanórákat, ez sem volt könnyű logisztikai feladat. Alapvetően szerekre pontos lenni, és nagy volt bennem a megfelelési kényszer. El kellett fogadjam, hogy képtelenség egyszerre minden területen száz százalékot nyújtani és be kellett látnom: vannak korlátaim. Mindenben óriási támaszt, segítőt kaptam feleségem személyében. Úgy érzem, hogy a papfeleségek is ugyanolyan hivatással rendelkeznek, mint a férjeik. Hálás vagyok érte, amiért melletttem áll és támogat.

Mi változott a papszentelésed után?

Másfél hónappal később költöztünk a Rózsák terére, ahol már közel egy éve szolgáltam. Ez minőségi változást hozott az életünkben. Egyrészt nem kellett tovább ingáznom, másrészt új feladataim is még inkább odakötöttek. A közelben lévő Szent Anna Görögkatolikus Gimnázium és Technikumban és az Örömhírvétel Görögkatolikus Óvodában lettem iskola-, illetve óvodalelkész. Ehhez a feladathoz fel kellett, fel kell nőni. Itt a cél nem az, hogy a más vallásúakat görögkatolikussá neveljük, hanem hogy mindenki megismerkedjen a vallásos, krisztusi élettel, a sajátjainak pedig emellett lehetőséget kínáljunk görögkatolikusságuk megismerésére, kibontakoztatására. Olyan értékeket akarunk mutatni diákjaink számára, amelyeket otthon nem feltétlenül látnak. Nagy élmény, amikor egy 3 éves gyermek tropárt énekel, bibliai eseményekről mesél, vagy egy nem vallásos családból származó gimnazista mosolyogva „Dicsőség Jézus Krisztusnak”-kal köszön a folyosón. A gimnáziumban arról beszélhetek, hogy miért fontos a keresztény élet, és mivel lesz több az ember, ha az erkölcsös élet normái szerint igyekszik élni. A háborúktól a különböző ideológiáig sok mindent látnak, és ezekről nekik is megvan a véleményük, ugyanakkor kérdéseik is vannak!

Nagyon hálás feladat ez, mert az ő korukban őszintén, nyitottan állnak a világ dolgai előtt. Nekünk csak annyi a dolgunk, hogy ugyanilyen őszintén és nyitottan, de határozottan terelgessük őket.

ÉLMÉNYEK ÉS MEGLEPETÉSEK A PAPI SZOLGÁLATBAN

Kispapként a lelkipásztori feladatokra és a hitoktatásra is készültök. Érték meglepetések a tanultakhoz képest?

Szerintem egyetlen főiskola vagy egyetem sem tudja úgy felkészíteni a leendő oktatót, hogy az a jövőben minden váratlan kihívást rögtön meg tudjon oldani. Talán nem is ez a célja az oktatásnak, hanem az, hogy képessé tegyen rá bennünket. Ezúton is köszönöm minden tanáromnak a felkészítést! Az iskolapad persze egészen más, mint a valóság. Megtanultuk, hogyan kell egy adott korosztállyal kommunikálni. De ha elsőre nem járunk sikerrel, akkor – a megtanultaknak hála – van mögöttünk egy eszköztár, amihez nyúlhatunk. Egyszer egy srác például nagyon beleállt a házasság kérdésébe. Előszedtem mindent, amit a témában tudtam, de nem győztem meg. Akkor rájöttem, hogy nem az a dolgunk, hogy mindenki gondolkodását egy bizonyos irányba állítsuk be. Inkább az, hogy a gondolkodásukat a valós értékek felismerésére vezessük, valamint felhívjuk figyelmüket arra, hogy ha egy dolog az ő mércéjükét nem is üti meg, attól még nem kell azt leértékelniük. Ha az ember nem okoskodni akar, hanem egyszerűen, akár a maga életét hozza példaként, akkor a diákok mindent meghallgatnak. Szerintem így tud a Jóisten, a Szentlélek az emberen keresztül működni. Hagyni kell Őt dolgozni.

Papként mik az eddigi legmeghatározóbb élményeid?

Sok szép élményben van részem, például a személyes élettörténetek, a beszélgetések kapcsán. Negatív oldalról ott a Covid-járvány. Az emberek alig mertek templomba jönni, nem lehetett programokat szervezni. Úgy éreztem, nem lehettem igazán az, amire 7 évig készítettem. Persze nem lehetett hátrahátról várni a végét. Ez nem a pihenés, hanem a gondolkodás ideje volt. A legszebb gyümölcsöket szerintem a nehéz időszakok hozzák. Nehéz volt új kapcsolatokra szert tenni, de akikkel akkor együtt dolgoztam nagyon mély kapcsolat alakult ki. Most pedig arra csodálkozunk rá, hogy 5-10 családdal is meg lehet ismerkedni egy program alatt.

Másfelől azt tapasztalom, ha valahol szolgálattevő-váltás történik, és az előző paphoz nagyon hozzászórtak, akkor nehezebben fogadják el az újakat. Ilyenkor sok olyan hanggal találkozni, hogy nem úgy működnek a dolgok, mint régen. Ez valószínűleg a legtöbb helyen így van. Szerintem ez sok energiát emészt fel. Úgy gondolom, nem az a dolgunk, hogy válogassunk. Nem csak elvárásokat kell megfogalmaznunk, hanem meg kell próbálni hálásnak is lenni azért, hogy a szolgálattevők által így vagy úgy, de eljut hozzánk Isten igéje. Az elmúlt két év után pedig még inkább a hála kell koncentrálnunk. Mert az idei húsvétkor maszkok helyett végre mosolyokat láthattunk, tarthattunk körmenetet. Ez az igazi élő egyház.

A mostani időszakban az az öröm, hogy újra tudunk programot szervezni, személyesen találkozni, beszélgetni. Ott lehetek az emberi élet határválasztó pillanatainál. Közvetíthetem Isten kegyelmét valaki boldogító „igen”-jénél vagy utolsó lélegzétvételénél. Meghallgathatom a beteget, a családtagokat, a gyászoló édesanyát. Mindeközben pedig én magam is formálódok, az én hitem is mélyül. Olyan emberekkel is találkozom, akiket a templomban valószínűleg nem sokat fogok látni, de a találkozás alkalmával olyan táplálékforrásokról beszélhetek nekik, amelyekre eddig nem figyeltek. Ez nagy lehetőség a lelkek üdvössége és a pasztoráció szempontjából is. Ugyanez a helyzet a keresztség és a bűnbánat szentségének kiszolgáltatásával, a papi lét minden percével és az olyan egyszerű pillanatokkal is, amikor látom az ovisok csillogó szemét, amikor a diákok vagy a pedagógusok bizalommal fordulnak hozzám. Ilyenkor érzem, hogy jó helyen vagyok, ott, ahol lenni szeretnék, és ahová Isten megálmodott.

Megújult az Akropolisz Szabadtéri Színpad

A MISKOLCI EGYHÁZMEGYE ÉS A VÁROS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉBEN MEGVALÓSULT BERUHÁZÁSSAL AZ ÚJ SZEZONBAN MÁR KORSZERŰ KÖRÜLMÉNYEK VÁRJÁK A NÉZŐKET MISKOLC LEGNAGYOBB SZABADTÉRI SZÍNPADÁN.

A miskolctapolcai „AKROPOLISZ” nem egyszerűen csak „élmény a szabad ég alatt”, hanem egy komplex művelődést, tanulást, szórakozást, kulturális kikapcsolódást segítő színtere a Miskolci Egyházmegyének és Miskolc városának. A megújult Akropolisz Szabadtéri Színpadot ünnepélyes keretek között adták át június 14-én abban a reményben, hogy a jövőben még több szórakozni vágyónak nyújt majd színvonalas kikapcsolódási lehetőséget.

Az ünnepségen magas rangú egyházi és állami vezetők is megjelentek. A közel 200 fős rendezvény a színpad megszentelésével kezdődött, melyet Dr. Orosz Atanáz, a Miskolci Egyházmegye püspöke, Kocsis Fülöp érsek-metropolita és Szocska A. Ábel, a Nyíregyházi Egyházmegye püspöke celebrált.

Ezt követően köszöntőt mondott Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára, illetve Veres Pál, Miskolc polgármestere. A nemzeti színű szalag átvágásában Csöbör Katalin országgyűlési képviselő és Makkai László diákokthönigazgató is részt vett. Végül a komáromi MagyaRock Dalszínház gálaműsorával hivatalosan is megkezdődött a nyári színházi előadások időszaka.

A színpadot a Miskolci Egyházmegye fenntartásában a Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákokthön üzemelteti, amely már a '80-as évektől helyet adott a nyári színházi előadásoknak. A közel 30 év alatt azonban jelentősen amortizálódott a terület, elkorhadt a színpad, elavult a világítástechnikája, és az öltözők állapotán is látszott a három évtized.

A Diákokthön már évek óta tervezte a színpad korszerűsítését, melyhez végül 2020-ban és 2021-ben állami támogatást is kapott. Az EMMI Kultúráért Felelős Államtitkársága által megítélt támogatásának köszönhetően megtörtént az öltözők és vizesblokkok

energetikai korszerűsítése, illetve teljes berendezésének cseréje, a vizesblokkok felújítása, a színpad motorikus fedése, a telekhatár elkerítése, a feljáró lépcső és a parkolósínt teljes burkolatcseréje, világításának korszerűsítése, kandeláberek és utcafronti kerítéselemek cseréje és automatizálása, valamint az Akropolisz-óriásbetűk telepítése. Emellett kialakítottak egy kulturális irodát is a Diákokthön földszintjén, melynek célja a színpadon megvalósuló programok és események háttér munkálatainak szervezése.

Az egyedi támogatás terhére történő beruházással párhuzamosan Miskolc Város Önkormányzata és a Miskolci Egyházmegye konzorciumában megvalósított miskolctapolcai fejlesztési projekt Akropoliszra eső részének munkálatai is befejeződtek. Ennek köszönhetően akadálymentesített lett a színpadhoz való feljutás és a mosdóhasználat. Térburkolatot kapott a teljes lelátótér, a padok helyett kényelmes székeket telepítettek. Nagyobb lett a színpad, és korszerűsítették a világítást is. A város, az egyházmegye és a diákokthön közös együttműködése által teljesen új arculatot kapott az Akropolisz, mely most már méltó a hírnevéhez, és alkalmassá vált a magasabb technikai igényű előadások megtartására is.

Szeretettel ajánljuk minden kedves érdeklődő figyelmébe az idei nyári színes előadásait!

Szinodális út és keleti hagyományok

Interjú Fülöp metropolitával

Május 18-án a Rómában tartózkodó Fülöp metropolita a Vatikánban találkozott Mario Grech bíborossal, a Püspöki Szinódus titkárával. A beszélgetés során Fülöp atya beszámolt a Görögkatolikus Metropóliában megkezdett szinodusi út eredményeiről, és meghívta Grech bíborost, hogy magyarországi útja során látogasson el Máriapócsra.

Mi a sajátos jellege a szinodális útnak a görögkatolikus egyház számára?

A szinodális út kapcsán a görögkatolikus egyháznak különleges helyzete van, mert nekünk ötvenként meg kell szervezni az úgynevezett metropolígyűlést, amiben még nincs gyakorlatunk, hiszen 2015 óta vagyunk metropolitai egyház. Akkor Ferenc pápa két új egyházmegyét alapított, a miskolciti és a nyíregyházi. 2020-ban tartottuk volna az első metropolíai gyűlésünket, de akkor az egész ország a budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra készült. Mi a kongresszus után akartuk megszervezni a gyűlésünket, de aztán jött a világvárvány, ami miatt egy évvel eltolódott a kongresszus, ezért mi is egy évvel későbbre tettük a gyűlésünket, és úgy terveztük, hogy idén húsvét táján tudjuk majd megtartani. Közben Ferenc pápa meghirdette az új szinódust, ami abban új, hogy mindenkit meg akar hallgatni, hogy mindenki hozzájáruljon, miként tudjuk megújítani az egyházat, és hogyan tudjuk még inkább szinodálissá tenni.

Ez nekünk, keletieknek nem annyira új, hiszen maga a szinodalitás a keleti egyházak hagyományához tartozik. Természetesen hierarchikusan strukturált a keleti egyház is, de minthogy nincs az ortodox egyházban primátus, ezért a püspököknek a testvéri kapcsolata sokkal hangsúlyosabb a döntéshozatalban, és ez érzékelhető az egyház minden területén. Azért azt el kell mondanunk, hogy nekünk, magyar görögkatolikusoknak ez mégis új volt, nem láttunk bele eddig, viszont nagy segítséget jelentett a szinódus meghirdetése, mert nagyon jó kézikönyveket és irányelveket kaptunk, hogy miként is kell lebonyolítani, illetve előkészíteni egy ilyen gyűlést. Mert a metropolíagyűlésnek is, mint ahogy hitem szerint magának a szinódusnak is nem az a lényege, hogy mi jön ki a végére, hanem hogyan jutunk el odáig. Hogyan tudjuk megszólítani és megmozgatni a híveket, papokat abban a nagy kérdéskörben, hogy milyen az egyházunk, milyen legyen az egyházunk, milyen hibák vannak benne, mit kell és mit lehet jobban csinálni. Erre elég jó irányelveket kaptunk a szinodusi folyamat segédanyagaiban, így természetesen mi is bekapcsolódtunk, és így mind a három egyházmegyénk lefolytatja ezt az egyházmegyei szakaszt. Ennek összegzése pedig – tervünk szerint – ez év októberében megtartjuk a metropolíagyűlést, ami viszont a keleti egyházi létünkől fakadóan egy másik kötelességünk.

Mit jelent a szinodális út egy parókia szintjén?

Csak arra tudok hivatkozni, amit a szinodusi anyagok kifejeztek, mert mi is erre támaszkodtunk, hogy alakítsunk ki csoportokat, amelyek lehetővé teszik technikailag is, hogy minél több ember megszólaljon. Mert ha egy parókus, egy plébános kihirdeti a templomban, „hogy na, testvérek, hozzá lehet szólni, itt vannak a kérdések, várjuk a válaszokat”, abból nem sok minden kerekedik ki. De egészen más, ha összehívjuk a fiatalokat, az időseket, az egyedül élőket, az elváltakat, tehát azokat a csoportokat, melyeket mi alakítottunk ki az egyházunkon belül. Azt hiszem, talán 10 ilyen kategória született, például a pedagógusok köre, a szociális területen dolgozók köre, a cigányok és a velük foglalkozók köre. Tehát próbáltuk az egész életünket, egész egyházi valóságunkat lefedni, hogy senki se maradjon ki. Természetesen többen vannak, akik több csoportban is érdekeltek. Ezeket a csoportokat tehát kialakítottuk, úgy, ahogy azt előírták, ahogy a szinodusi anyag tanácsolja. Nagyon érdekes vélemények fogalmazódtak meg, mert a kérdéseket is úgy fogalmaztuk át, kicsit kiegészítve, hogy a mi magyar görögkatolikus egyházunkra is rálássunk ezek alapján. Így nemcsak a nagy egye-

temes katolikus egyház működésére figyeltünk, hanem kifejezetten a mi görögkatolikus egyházunkra tekintettel, mik a gyenge pontjai, mik az erősségei, merre menjünk.

Milyen a fogadtatás, a hozzáállás?

Már volt egy püspöki egyeztetésünk, és azt látom, hogy a nyíregyházi és a miskolci egyházmegye is nagyon tartalmas kérdéseket készített elő, ezt még ugyan nem fejeztük be, de lassan közeledünk hozzá. Pünkösd utáni vasárnapra tervezzük ennek az egyházmegyei folyamatnak a lezárását, de leginkább a saját egyházmegyéink tapasztalatairól beszélhetek. Nem mindenki volt egyformán lelkes, ahogy ez lenni szokott, sem a papok, sem a hívek között, viszont akik bekapcsolódtak, akik a beszélgetésekben és azok szervezésében részt vettek, mind arról számolnak be, hogy milyen sokat adott nekik ez, hogy most közösen gondolkodhatnak erről, közösen fogalmazhatják meg a saját véleményüket, és meghallgatják mások véleményét, tehát lehet ütköztetni. Nagyon termékeny ez a párbeszéd. Grech bíborosnak is örömmel számoltam be arról, hogy egyházmegyéink és az egész magyar görögkatolikus egyházunk jól vette a lapot és a kanyarokat ebben a munkában, és jó reményeket látok arra, hogy a hívek számára is érthető módon megfogalmazódik majd az, mit kell tennünk, mit tehetünk még azért, hogy Krisztus hiteles egyháza legyünk. A hitoktatók közül néhányan azt javasolták, hogy

a gyerekeket is kérdezzük meg. Kicsit átfogalmaztuk a kérdéseket, és így a gyerekek is elmondták véleményüket. Nekik úgy fordítottuk le a szinodális kérdést, hogy mit tehetünk azért, hogy az egyházunk „családiasabb” legyen. Egy jó családban mindenkinek van szava, mindenki számít, tudásának megfelelően, és nagyon jó, szép eredmények születtek a gyerekek véleménye alapján.

2022. 05. 21.

NAGYMAROSI IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ
nagymaros.katolikus.hu
facebook.com/nagymarositalalkozo

2022. 06. 30 – 07. 03.

MIT – MÁRIAGYŰDI IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ
facebook.com/mariagyud.mit

2022. 07. 06–10.

TÁBOR HEGYI NAPOK
megallo.nyolcboldogsag.hu/programok
facebook.com/taborhegyinapok

2022. 07. 07–10.

A BIZALOM ZARÁNDOKÚTJA – EURÓPAI TAIZÉI TALÁLKOZÓ TORINÓBAN
taize.fr/hu | taize.kim.katolikus.net

2022. 07. 14–17.

EGERSZALÓKI IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ ÉS LELKIGYAKORLAT
facebook.com/szalok

2022. 07. 18–22.

BOSCOFESZT
szalim.hu/boscofeszt
facebook.com/szalimesyegyesulet

2022. 07. 21–24.

22+ GÖRÖGKATOLIKUS IFJÚSÁGI GYALOGOS ZARÁNDOKLAT
ifjusagizarandoklat.hu

2022. 08. 04–07.

STÉG SZALÉZI TÓFESZTIVÁL
szalim.hu/steg-szalezi-tofesztival
facebook.com/szalimesyegyesulet

2022. 08. 07–13.

16+ GÖRÖGKATOLIKUS IFJÚSÁGI GYALOGOS ZARÁNDOKLAT
ifjusagizarandoklat.hu

2022. 08. 07–14.

KAZETTA – KATOLIKUS ZENEI TÁBOR
kazettatabor.hu | facebook.hu/kazettatabor

2022. 08. 14–20.

GYALOGOS ZARÁNDOKLAT ESZTERGOMBÓL MÁTRAVEREBÉLY-SZENTKÚTRA
ferencesek.hu/zarandoklat

2022. 09. 17.

FORRÁSPONT – FIATALOK JÉZUSSAL
fiatal.katolikus.hu/forraspont

2022. 10. 01.

NAGYMAROSI IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ
nagymaros.katolikus.hu
facebook.com/nagymarositalalkozo

2022. 10. 06–09.

72 ÓRA KOMPROMISSZUM NÉLKÜL
72ora.hu | facebook.com/72ora

2022. 10. 15.

ORSZÁGOS IMAEST A TISZTASÁGÉRT
facebook.com/imaest.a.tisztasagert

2022. 10. 20–23.

CCEE – EURÓPAI IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ KRAKKÓBAN
ccee.eu/get-up-christ-is-calling-you

2022. 12. 28 – 2023. 01. 01.

A BIZALOM ZARÁNDOKÚTJA – EURÓPAI TAIZÉI TALÁLKOZÓ ROSTOCKBAN
taize.fr/hu | taize.kim.katolikus.net

AZ MKPK IFJÚSÁGI BIZOTTSÁGA

Arca/ide. ki/mozsi

a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia fiatalokért felelős testülete. Vezetője Palánki Ferenc debrecen-nyíregyházi megyéspüspök atya. Az ő irányításával tanácsadóként részt vesznek a munkában az egyházmegyéik ifjúsági referensei és az ifjúsági irodák vezetői.

FIATAL.KATOLIKUS.HU

**ORSZÁGOS
KATOLIKUS
IFJÚSÁGI
PROGRAMOK
2022**

A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI
KONFERENCIA IFJÚSÁGI BIZOTTSÁGA
ALTAL MEGHÍRDETETT ESEMÉNYEK

Ferenc Pápa üzenete a hivatások 59. világnapjára

HÚSVÉT NEGYEDIK VASÁRNAPJA A HIVATÁSOK VILÁGNAPJA. A SZENTATYA HAGYOMÁNYOSAN ÜZENETET INTÉZ A PAPOKHOZ, SZERZETESEKHEZ ÉS MINDEN HÍVŐHÖZ EZEN A NAPON. FERENC PÁPA A HIVATÁSOK 59. VILÁGNAPJÁRA ÍRT ÜZENETÉT „AZ EMBERI CSALÁD ÉPÍTÉSÉRE KAPTUNK MEGHÍVÁST” CÍMMEL ADJUK KÖZRE.

KEDVES TESTVÉREIM ÉS NŐVÉREIM!

Miközben még a háború és az erőszak hideg szelei fújnak, és gyakran vagyunk szemtanúi annak, hogy az emberek táborokra szakadnak, Egyházként szinodális folyamatot indítottunk: sürgető szükségét érezzük annak, hogy együtt járnunk, s ápoljuk a meghallgatás, a részvétel és a megosztás dimenzióit. Minden jóakarató férfival és nővel együtt szeretnénk hozzájárulni az emberi család építéséhez, sebeinek gyógyításához és egy jobb jövő felé segítségéhez. Ebben a távlatban, a hivatások ötvenkilencedik világnapja alkalmából a „hivatás” tágabb értelmén szeretnék veletek elgondolkodni, egy szinodális Egyház összefüggésében, mely odafigyel Istenre és a világra.

Meghívást kaptunk, hogy mindannyian főszereplői legyünk a küldetésnek

A szinodalitás, az együtt járás alapvető hivatást jelent az Egyház számára, és csak ebben a horizontban tudjuk felfedezni és érté-

kelni a különböző hivatásokat, karizmákat és szolgálatokat. Ugyanakkor azt is tudjuk, hogy az Egyház azért van, hogy evangelizáljon, hogy kimozduljon önmagából, és elvesse az evangélium magvait a történelemben. Ezért egy ilyen küldetés teljesítése csak az összes lelkipásztori terület összefogásával lehetséges, és azt megelőzően az Úr összes tanítványának bevonásával. Ugyanis „a keresztség erejében Isten népének minden tagja misszionárius tanítvány lett” (vö. Mt 28,19). „Minden megkeresztelt ember, akármilyen egyházi funkciója vagy hitismeretekben való jártassága legyen is, az evangelizáció aktív alanya” (Evangélii gaudium apostoli buzdítás, 120). Óvakodnunk kell attól a mentalitástól, amely szétválasztja a papokat és a világi hívőket, az előbbieket főszereplőknek, az utóbbiakat pedig végrehajtóknak tekinti. Ezzel szemben a keresztény küldetést Isten egyetlen népeként, világiaknak és lelkipásztoroknak együtt kell teljesítenünk. Az egész Egyház evangelizáló közösség.

Meghívást kaptunk, hogy egymás és a teremtés őrői legyünk

A „hivatás” szót ne a szó szűkebb értelmében értsük, és ne csak azokra vonatkoztassuk, akik az Urat az Istennek szenteltség egy sajátos útján követik! Mindannyian meghívást kaptunk, hogy részt vegyünk Krisztus küldetésében, abban, hogy újraegyesítsük a szétszórt emberiséget, és kiengeszteljünk Istennel. Általánosabban fogalmazva: minden emberi személy – még mielőtt megpasztalná a Krisztussal való találkozást, és elfogadná a keresztény hitet – az élet ajándékán keresztül alapvető meghívást kap. Mindegyikünk Isten által akart és szeretett teremtmény, akiről neki egyedi és különleges elgondolása van, és ezt az isteni szikrát, mely ott lakozik minden férfi és nő szívében, ki kell bontakoztatnunk életünk során, hozzájárulva egy olyan emberiség növekedéséhez, amelyet szeretet és egymás elfogadása jellemez. Arra kaptunk meghívást, hogy egymás őrői legyünk, hogy az egyetértés és az egymással való osztozás kötelékeit építsük, hogy gyógyítsuk a teremtett világ sebeit, hogy a teremtés szépsége el ne vesszen. Vagyis hogy egyetlen családdá váljunk a teremtett világ csodálatos közös otthonában, a világ elemeinek harmonikus sokféleségében. Ebben a tág értelemben nemcsak az egyéneknek, hanem a népeknek, a közösségeknek és a különböző csoportosulásoknak is van „hivatása”.

Meghívást kaptunk Isten tekintetének befogadására

E nagy közös hivatásba illeszkedik az a külön hívás, amelyet Isten kifejezetten hozánk intéz: szeretetével eléri létünket, és a végső cél felé, a halál küszöbén is átlépő teljességre irányítja azt. Isten így akart tekinteni és így tekint életünkre.

Michelangelo Buonarrotinak tulajdonítják a következő szavakat: „Minden kötömbben szobor van, és a szobrász feladata, hogy

azt felfedezze”. Ha a művész tekintete ilyen lehet, Istené még inkább: abban a názáreti kislányban meglátta Isten anyját. A halász Simonban, Jónás fiában meglátta Pétert, a sziklát, akire majd Egyházát építi. A vámos Lévíben meglátta Máté apostolt és evangélistát. Saulban, a keresztények ádáz üldözőjében meglátta Pált, a népek apostolát. Szerető tekintete mindig elér bennünket: megérint, felszabadít, átalakít és új emberré tesz bennünket.

Ez minden hivatás dinamikája: elér bennünket Isten tekintete, aki hív bennünket. A hivatás, akárcsak az életszentség nem egy rendkívüli tapasztalat, amely csak keveseknek adatik meg. Ahogyan léteznek a „szomszédos szentség” (vö. *Gaudete et exultate* apostoli buzdítás, 6–9), úgy a hivatás is mindenkinek szól, mert Isten mindenkire rátekint, és mindenkit hív.

Egy távol-keleti közmondás szerint: „A bölcs ember ránéz a tojásra, és meglátja a sást; ránéz a magra, és meglátja a terebélyes fát; ránéz a bűnösre, és meglátja a szentet”. Így tekint ránk Isten: mindannyiunkban meglátja az általunk sokszor nem ismert lehetőségeket, és egész életünk során fáradhatatlanul azon dolgozik, hogy ezeket a közös szolgálataiba állíthassuk.

A hivatás így születik, hála az isteni Szobrász művészetének, aki „kezeivel” kibont önmagunkból, hogy a mestermű, akinek lenni hivatottak vagyunk, láthatóvá váljon. Különösen Istennek az egocentrizmusból kiszabadító igéje képes megtisztítani, megvilágosítani és újjáteremteni bennünket. Hallgassuk tehát Isten igéjét, hogy megnyíljunk a hivatás előtt, amelyet Isten ránk bíz! És tanuljuk meg meghallgatni azokat is, akik testvéreink és nővéreink a hitben, mert tanácsaikban és példájukban Isten kezdeményezése rejtőzhet, aki mindig új utakat mutat nekünk.

Meghívást kaptunk, hogy válaszoljunk Isten tekintetére

Isten szerető és teremtő tekintete egészen különleges módon ért el bennünket Jézusban. A gazdag ifjúról szólva Márk evangélista megjegyzi: „Jézus ránézett, és megkedvelte” (Mk 10,21). Jézusnak ez a szerető tekintete mindannyiunkon ott nyugszik. Testvéreim és nővéreim, engedjük, hogy megérintsen bennünket ez a tekintet, és engedjük, hogy Jézus kiemeljen magunkból! Tanuljunk meg egymásra is úgy tekinteni, hogy azok az emberek, akikkel együtt élünk és akikkel találkozunk – bárkik legyenek is –, úgy érezhessék, hogy elfogadják őket, és

felfedezzék, hogy van Valaki, aki szeretettel tekint rájuk, és arra hívja őket, hogy kibontakoztassák a bennük rejlő lehetőségeket.

Életünk megváltozik, amikor befogadjuk ezt a tekintetet. Hivatásunkat érintő párbeszéddé válik minden. Párbeszéddé köztünk és az Úr között, de köztünk és mások között is. Párbeszéddé, mely, ha mélyen átéljük, segít, hogy egyre inkább azzá váljunk, akik vagyunk: a felszentelt papságra szóló hivatásban, hogy Krisztus kegyelmének és irgalmának eszközei legyünk; a megszentelt életre szóló hivatásban, hogy istendicséret s egy új emberiség prófécija legyünk; a házasságra szóló hivatásban, hogy kölcsönös ajándék és az élet továbbadói és nevelői legyünk. Általánosságban az Egyházban létező minden hivatásban és szolgálatban, mely arra hív, hogy Isten szemével tekintsünk másokra és a világra, hogy szolgáljuk a jót, és terjesszük a szeretetet, tettekkel és szavakkal egyaránt.

Ezzel kapcsolatban szeretném megemlíteni egy orvos, José Gregorio Hernández Cisneros tapasztalatát. Miközben orvosként dolgozott a venezuelai Caracasban, ferences harmadrendi kívánt lenni. Később arra gondolt, hogy szerzetes és pap lesz, de az egészségi állapota ezt nem tette lehetővé. Rájött, hogy hivatása az orvosi hivatás, amelyben különösen a szegényekkel törődött. Így minden erejével a betegeknek, az akkoriban a világon végigsöprő úgynevezett spanyolnátha-járvány által sújtott betegeknek szentelte magát. Úgy halt meg, hogy elütötte egy autó, amikor kilépett egy gyógyszerházból, ahol gyógyszereket vásárolt egy idős betegének. Egy évvel ezelőtt avatták boldoggá: példamutató tanúja annak, mit jelent elfogadni az Úr hívását és teljes mértékben ragaszkodni hozzá.

Meghívást kaptunk, hogy egy testvéri világot építsünk

Keresztényként nemcsak meghívást kaptunk, vagyis nemcsak egy személyes hivatás kihívására kell válaszolnunk, hanem egybe is vagyunk hívva. Olyanok vagyunk, mint a mozaikdarabkák, amelyek egyenként gyönyörűek, de csak együtt alkotnak képet. Mindannyian ragyogunk, mint egy-egy csillag Isten szívében és a világegyetem égboltján, de arra kaptunk meghívást, hogy csillagképeket alkossunk, melyek irányítják és megvilágítják az emberiség útját, abból a környezetből kiindulva, amelyben élünk. Ez az Egyház misztériuma: a különbözőségek együttélésében az Egyház jele és eszköze annak, amivé lenni az egész emberiség meghívást kapott. Ezért kell az Egyháznak egyre inkább szinodálissá válnia: képesnek kell lennie arra, hogy együtt járjon a sokféleség harmóniájában, amelyben mindenki tud adni valamit és mindenki tevékenyen részt vehet.

Amikor tehát „hivatásról” beszélünk, akkor nem csupán arról van szó, hogy ezt vagy azt az életformát választjuk, hogy egy meghatározott szolgálatra szenteljük az életünket, hogy egy szerzetescsalád, mozgalom vagy egyházi közösség karizmájának vonzását követjük, hanem arról, hogy megvalósítjuk Isten álmát, a testvériségnek azt a nagy tervét, amelyet Jézus a szívében viselt, amikor az Atyához imádkozott: „Hogy mindnyájan egyek legyenek” (Jn 17,21). Az Egyházban és tágabb értelemben a társadalomban is minden hivatás egy közös célt szolgál: hogy megszólaljon a férfiak és nők között annak a sokféle ajándéknak a harmóniája, amelyet egyedül a Szentlélek tud megteremteni. Papok, megszentelt nők és férfiak, világi hívők, járjunk és dolgozzunk együtt, s tegyünk tanúságot arról, hogy a szeretetben egyesült nagy emberi család nem délibáb, hanem az a terv, amelyre Isten teremtett bennünket!

Testvéreim és nővéreim, imádkozunk, hogy Isten népe a történelem drámai eseményei közepette egyre inkább válaszoljon erre a hívásra! Kérjük a Szentlélek világosságát, hogy mindannyian megtaláljuk a helyünket, és a legjobbat nyújtjuk ebben a nagyszerű tervben!

Kelt Rómában,
Lateráni Szent Jánosnál,
2022. május 8-án,
húsvét negyedik vasárnapján.

Ferenc

Gyermekvédelmisk csíksomlyói zarándoklata

A Szent Zotikosz Gyermekvédelmi Intézmény gondoskodásában élő gyermekek zarándokoltak a csíksomlyói búcsúra.

A zarándoklatról Berei Ágnes gyermekotthonvezető írt beszámolót.

Intézményünk először kapott lehetőséget arra, hogy Magyarország határain túlra is zarándokolhassunk a ránk bízott gyerekekkel. A pünkösdi csíksomlyói búcsún nyolc gyermekvédelmi gondoskodásban, lakásotthonainkban élő fiatal és négy felnőtt kísérő vehetett részt. A felnőttek és a gyerekek egyaránt izgatottan várták az utazást, hiszen még egyikük sem járt ilyen sok embert megmozgató eseményen. A lakásotthonban dolgozó munkatársak és a lelki vezetők segítségével próbáltuk felkészíteni a gondozottakat az előttük álló útra, mely fizikai felkészülést is igényelt.

Zarándoklatunk a Misszió Tours Utazási Irodán keresztül valósult meg, csoportos formában. Nagyon örültünk a vonatos zarándoklatnak, melyhez Debrecenben csatlakoztunk június 3-án, az esti órákban. Mindenki szeretettel várta és fogadta az intézményünkéből érkezőket. A vonaton lehetőség nyílt arra, hogy jobban megismerjük zarándoktársainkat, igazi lelki beszélgetéseket folytassunk, elvégezzük a szentgyónást, közösen énekeljünk, és felkészüljünk a búcsúra. Igénybe vettük a hálófülkés utazást, hogy kipihentebben érkezzünk a csíkszerdai vasútállomásra szombat reggel. A vonaton csatlakozott hozzánk Bójte Csaba atya is gondozottjaival, aki külön üdvözölte lelkes csapatunkat.

Az idei évben először Erdélybe két, a Misszió Tours által szervezett zarándokvonat indult a csíksomlyói búcsúra, így mindkét vonat

zarándokai egy keresztlíkjént indultak a kegytemplom irányába a vasútállomástól. Táblákkal, lobogókkal, keresztekkel, betűjelzésekkel érkeztek a csoportok, így láthattuk, milyen sokan és milyen távolról érkeztek fiatalok, idősök egyaránt. A több mint 1100 zarándok közös imával, énekekkel indult fel a templomhoz, melybe mi is bekapcsolódtunk a vonaton kapott Zarándokok énekesfüzete segítségével.

A kegytemplomhoz érkező nagycsoport közös imával köszöntötte a helyet, ahol Isten szent kegyelmeit és áldását adta nekünk, zarándokoknak a Boldogságos Szűzanya közbenjárására. A nagy létszám miatt a velünk együtt utazótól el kellett válnunk, így kis csoportunk önállóan jutott fel a hegynyeregbe, a szertartás helyszínére. Indulás előtt az időjárás kiszámíthatatlansága miatt mindenre próbáltunk felkészülni, így jól jött a napsütésben az esernyő és a kalap a fény ellen, illetve a vizes törölköző is.

Amikor felértünk a Kissomlyó-hegy és a Nagysomlyó-hegy közötti nyereghez, a szabadtéri oltárhoz közeledve megcsodálhattuk azt. Kissé távolabb a tömegtől elhelyezkedve vártuk a szentmisét, melynek kezdetéig zarándokok ezrei érkeztek minden irányból a Szűz Mária tiszteletére tartott szertartásra.

Pax et bonum! Béke és jóság! – A búcsú jelmondata érződött az embereken a szertartás egész ideje alatt. Gondozottjaink

testileg elfáradva, de lelkesen kapcsolódtak be a szertartás menetébe, közösen imádkoztunk, énekelünk, hálát adtunk a több százézes tömeggel. A hívek a legnagyobb áhítattal, átéléssel kapcsolódtak be a közös istentiszteletbe.

A búcsú legfelemelőbb pillanata a pápai, a magyar és a székely himnusz közös éneklése volt, mely gyermekeinkben is a nemzeti összetartozás érzését erősítette, éljünk bárhol is, Erdélyben, Kárpátalján, Felvidéken vagy Magyarországon.

Az ünnepi szertartás után elindultunk lefelé a Hármashalom oltártól. A kegytemplomban közösen fohászkodtunk, kértük Szűz Mária közbenjárását életünkre, családjunkra, intézményünkre. Fáradtan, de kegyelmekben gazdagon érkezünk meg a vasútállomásra. Sajnos a vonat még aznap indult vissza, így igyekeznünk kellett, mert „a vonat nem vár”. A nap hátralévő részében a vonaton hazafelé a rádión nagyon sok élménybeszámolót hallhattunk arról, hogy mit adott az embereknek a búcsún, illetve a zarándoklaton való részvétel. A hajnali határellenőrzés után rövid idővel kis csoportunk megérkezett Debrecenbe, a vasútállomásra, ahol elköszöntünk zarándoktársainktól. Lelkileg megújulva, életre szóló élményekkel tért mindenki haza a saját lakásotthonába.

Egyházi könyvtárak föjlajánlásából alakult börtönkönyvtár Sátoraljaújhelyen

2022. június 17-én **börtönkönyvtár létesült a Sátoraljaújhelyi Fegyház és Börtönben.** Az intézet egykori **börtönlelkészéről, Hajdú Miklósról elnevezett egyházi könyvtárat Berta Tibor dandártábornok, tábori püspök áldotta meg.**

A Sátoraljaújhelyi Fegyház és Börtön egy éve vesztette el a koronavírus időszakában **börtönlelkészét, Hajdú Miklóst, a magyarországi katolikus börtönlelkészek korábbi vezetőlelkészét.** Miklós atya számos terve között mérföldkő volt annak az egyházi könyvtárnak a kezdeményezése, mely a szabadságvesztésüket töltő elítéltek reintegrációját szolgálta volna lelki olvasmányokkal.

A könyvtár első könyvföjlajánlásait a Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei Nagykönyvtár tette meg, majd a kezdeményezés félbeszakadt, miután a járványügyi helyzet miatt a büntetésvégrehajtási intézetekben zárlatot rendeltek el. Hajdú Miklós halálának egy éves évfordulójára az intézet méltó módon kívánt emléket állítani szeretett börtönlelkészének. Így merült fel annak gondolata, hogy az általa indított könyvtárat róla nevezzék el. A névadás azonban egy kényszerűen félbemaradt kezdeményezés esetében nem lett volna méltó, így az Egyházi Könyvtárak Egyesülésével összefogva egy olyan példaértékű, ökumenikus könyvgyűjtő akció szerveződött, melynek eredményeként a könyvtári állomány rövid idő alatt megsokszorozódott, feltöltötték, valamint Hajdú Miklós használati tárgyaiból emléksarkot is kialakítottak.

2022. június 17-én tartották az egyházi könyvtár ünnepélyes névadóját az intézet kápolnájában. Az esemény köszöntőjében Rózsahegyi Tamás bv. ezredes, intézetparancsnok emelte ki az

egyházi könyvtár kezdeményezésének jelentőségét Hajdú Miklós sokoldalú papi életútjából. Ezt követően Dr. Kovács Áron, az Egyházi Könyvtárak Egyesülésének elnökségi tagja, a Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei Nagykönyvtára tudományos munkatársa arról a könyvgyűjtő akcióról számolt be, melynek eredményeként *„az egész ország megmozdult Pannónhalmától Nyíregyházáig”*, hiszen számos történelmi múltú egyházi könyvtár ajánlott fel köteteket a római katolikus, református, evangélikus, unitárius és a zsidó felekezet részéről. A felsorolt felekezetek mellett **a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtárának igazgatója, Dr. Kührner Éva** változtatásában számos görögkatolikus művészettörténeti és lelkiségi irodalommal is gazdagodott a könyvtár. Pavlics Tamás börtönműzeumi főelőadó egy további kötet elhelyezését javasolta a könyvtár állományába, amikor Hajdú Miklós 1989-2020 között vezetett börtönlelkézségi szolgálatának Historia Domusát ismertette, mely a közelmúltban jelent meg a Börtönmúzeum 8. köteteként. Kecskés Attila börtönlelkész az emléksarok tárlójában elhelyezett személyes használati tárgyakon keresztül elevenítette fel Hajdú Miklós-hoz kapcsolódó emlékeit, majd az ünnepség az Egyházi Könyvtárak Egyesülésével kötendő ajándékozási szerződés aláírásával folytatódott, melyet püspök úr névadó gesztusa és áldása követett. A zárót a család részéről Barna Ferenc sátoraljaújhelyi állományfőnök mondta. Bízunk benne, hogy Hajdú Miklós terve és a most végzett könyvtárfejlesztés eléri célját, és a névadó szándéka szerint egyrészt a sátoraljaújhelyi fogvatartottak lelki épülésére szolgál a jövőben, másrészt más intézetek számára is mintául szolgál, segítve a börtönlelkészek munkáját!

VARGA-JUHÁSZ BERNADETT

Húszéves a miskolci görögkatolikus iskola

Ünnepélyes tanévzáró püspöki Szent Liturgián adott hálát nemcsak a 2021/2022-es tanév kegyelmeiért, hanem az elmúlt 20 év minden eredményéért a Miskolci Görögkatolikus Általános Iskola közössége a tanév utolsó napján, június 15-én.

A jeles eseményen részt vett Miskolc város polgármestere, Veres Pál, az általános iskolával partnerségben álló intézmények képviselői, valamint a MEKIF fenntartásában álló iskolák, óvodák vezetői.

A Szent Liturgián püspök atya mellett koncelebráltak az iskola jelenlegi és korábbi iskolalelkészei, valamint a Miskolc egyes városrészeiben és peremterületein szolgálatot teljesítő papság.

Atanáz püspök beszédében arra hívta fel a gyerekek figyelmét, hogy mi mindenért mondhatunk köszönetet ezen a liturgián. „Hálásak vagyunk azért, hogy ez a tanév jól fejeződött be, hogy minden nehézség ellenére sokra jutottunk. Hálát adunk, mert az évek során az iskola fejlődött, és sikerült mindig a kor igényei szerint felszerelni. És azért is, hogy megismerhettük Isten titkait, a természet és az emberi élet titkait.”

„Azt gondolom, egy ilyen alkalommal még azt is meg kell köszönni, ami nem tökéletesen sikerült, ha olykor kudarcot vallottunk, mert annak is megvolt az értelme. Az ember akkor tud igazán felkészülni nagy küzdelmekre, akkor lesz eredményes, ha szépen fel tudja dolgozni, el tudja viselni a kisebb kudarcokat is. Hálát adunk ezen a Szent Liturgián, hogy türelmet adott a pedagógusoknak a gyermekek fejlődését szolgáló munkában” – mondta a főpásztor, majd hozzáfűzte: „Istennek csodálatos elképzelése van rólunk, mindenkiről külön-külön. Akkor leszünk igazán boldogok, akkor vagyunk igazán a mennyország polgárai, ha engedelmeskedünk Istennek, ha inkább az ő kedvében járunk, szeretjük egymást, és megtanuljuk a leckét akkor is, amikor nincs hozzá kedvünk”. „Hálaadás ünnepén azt kívánom, hogy a következő évtizedekben is Isten óvjon, és a Szűzanya oltalma legyen fölöttetek” – zárta a homíliát a püspök atya.

Az iskolát Keresztes Szilárd hajdúdorogi megyéspüspök, miskolci apostoli kormányzó alapította 2002-ben. Korábban is iskola működött a Soltész Nagy Kálmán utcai épületben – régebben Kun Béla utcán –, ami bár megszűnt, de az akkori dolgozók, az iskola vezetése és a gyerekek vállalták, hogy új keretek között is folytassák a munkát.

Az évek alatt nem csak az iskola szellemisége alakult át, illetve a gyermeklétszám gyarapodott, hanem maga az épület is. 2015-től már egy teljesen felújított és épületrészekkel bővített intézmény szolgálja a ma már több mint 400 itt tanuló gyereket. Az elsőként itt bizonyítványt szerző tanulók mára családapák, családanyák, és akadnak közöttük olyanok, akiknek gyermeke is ide jár.

„A magas színvonalú oktatás mellett mindvégig nagy hangsúlyt fektettünk a keresztény értékek mentén történő nevelésre, s ez meghozta gyümölcsét. A Jóisten megáldotta fáradozásunkat: az

iskolában nyugodt, szeretetteljes légkör uralkodik, szeretnek ide járni diákjaink, pedig elég szigorú követelményeket támasztunk minden téren. Talán ezeknek köszönhető, hogy jó a hírnevünk Miskolcon és környékén” – mondta Pappné Orosz Klára, az intézmény igazgatója, aki csaknem két évtizede irányítja az iskola működését.

Igazgató asszony büszkeséggel számolt be arról a megannyi tanulmányi és sportversenyről, amelyen a gyermekek elért sikerei tovább öregbítették az iskola hírnevét. Munkatársai, tanítók, tanárok és az őket segítő dolgozók fáradhatatlan és lelkiismeretes munkájáról is elismeréssel beszélt.

Az ünnepségen Atanáz püspök adta át a Miskolci Görögkatolikus Általános Iskoláért Plakettet, melyet minden évben két pedagógus és egy, a nevelést-oktatást segítő dolgozó kaphat meg. Magyar Tímea és Rakaczki Zsuzsanna tanítónők a tartósan magas színvonalon nyújtott szakmai nevelő-oktató munkájukért, az iskoláért végzett számos közösségi, és az iskola egyházi szellemisége érdekében kifejtett példamutató tevékenységükért részestültek elismerésben. Mellettük Görög Ferencné kiváló konyhai munkáját is elismerték.

Az iskola fennállásának kerek évfordulója alkalmából ősszel, már az új tanévben egy gálaműsort szervez az iskola közössége, melyen azt is megmutatják, hogy a művészet mennyi területén szerepelnek kiválóan a gyerekek.

Változtatni lassan, félelem nélkül

INNOVÁCIÓ. LEGYEN SZÓ A MUNKA VILÁGÁRÓL, AKTUÁLIS TÁRSADALOMI VAGY POLITIKAI KÉRDÉSEKRŐL, GYAKORI, HOGY TALÁLKOZUNK AZ INNOVÁCIÓ FOGALMÁVAL, AZAZ A GYORS, DRASZTIKUS, TELJESEN ÁTHATÓ VÁLTOZTATÁSSAL, VÁLTOZÁSSAL, AMI SOKSZOR FÉLELMET HOZ MAGÁVAL.

A változás és a változtatás nagy jelentőségű, hiszen ezeknek a folyamatnak köszönhetően nemcsak megújulhatunk vagy megújíthatunk valamit, hanem mi magunk is eredményesebbek lehetünk, vagy éppen eredményesebbé tehetünk valamit (például a családi életünket, munkahelyünk működését). Ez hozzájárul továbbá ahhoz, hogy boldogabbak és elégedettebbek legyünk, ami hozzátesz ahhoz, hogy kiegyensúlyozottabb, egészségesebb életet éljünk. A változás hatással van ránk, közvetlen és közvetett környezetünkre is. A változás újat hoz, ami pedig félelmet kelt.

Az emberi viselkedést kutató szakemberek a félelmet úgy határozzák meg, mint egyfajta emberi érzelmeket, mely gyors válasz egy fenyegető helyzet értékelésére. Ebből a fogalomból is láthatjuk, hogy a félelem egy olyan helyzet, melyre nem biztos, hogy jól reagálunk, vagy éppen nem jól ítéljük meg.

A félelmet nem kerülhetjük el, ugyanakkor emberi mivoltunkból adódóan többféleképpen reagálhatunk rá. Anselm Grün bencés szerzetes az evangéliumból indult ki, mikor vizsgálta a félelemre adott válaszreakciókat. Három módot figyelt meg és írt le:

1. **Összezavarodás.** Amikor Józsefnek hírül hozza az Úr angyala, hogy jegyese, Mária fiúgyermeket fog szülni, akkor az addigi rendezett, biztonságot adó életében egy olyanfajta új jött el, amire nem számított (eddig jogkövető volt). Bátorításra van szüksége: „ne félj magadhoz venni feleségedet, Máriát” (Mt 1,20).
2. **Lelkesezés.** Amikor a napkeleti bölcsek lelkesen kelnek útra. Legyőzik a félelmüket, és friss lelkülettel az újnak szentelik magukat.

3. **Rettegés.** Félelmében Heródes király megöli az ellenségeit, hiszen attól tart, hogy elveszti hatalmát. Rémületében kegyetlenséget követ el, a hatalmával visszaél.

A félelem a változástól és ezáltal az újtól abból gyökerezik, hogy megfogalmazódik az emberben: rosszat tettem eddig? Valami új jön, vagyis elindul egyfajta gyászfolyamat, hiszen a „rég” megszűnik, helyébe lép a fájdalom. A félelem a jövőben vélt bizonytalanság felé irányul. Ez természetes, hiszen lehetnek elképzeléseink, mit hoznak a döntéseink (vagy a közösség döntései), de nem tudjuk, hogy valóban milyen eredménye lesz.

Amikor megfogalmazódik, hogy változásra van szükség, akkor az innováció lép általában érvénybe. A gyors, drasztikus és alternatíva nélküli változás gyakorlatilag bénító hatású. Azt el kell mondani, hogy a változás elején nagy a lelkesedés és az innováció tényleg látványos változást hoz. A hátránya is pont ebből fakad: nem hosszúéletű, vagyis újabb és újabb innovációra van szükség. Ez újabb és újabb félelmet kelt.

Mégis van olyan mód, hogy a változás ne legyen fájdalmas? Igen van. Igaz, lassú, nem látványos, de annál hatásosabb. Hogyan lehetséges? Apró lépésekkel. Egyszerűnek hangzik, sőt az is. A nagy, látványos változások helyett hosszabb távon sokkal hatásosabb lesz, ha mindig csak egy kicsit változtatunk. Egyéni szinten mindenki meg tudja saját számára határozni, hogy mi az a legkisebb lépés, amit még félelem nélkül meg tud lépni. Van, hogy sok gyakorlásra van szükség, de van, hogy azonnal sikerül az általunk célként kitűzött első apró lépés. Ha megvalósul, akkor azt sikerként éljük meg. Jobb lesz a közérzetünk, hálásak és boldogabbak leszünk. Igen, sikerült. Aztán jöhet a következő feladat.

Azonban, hogy az első lépést meg tudjuk tenni, fontos lehet a félelmet átkeretezni. A félelemről már tudjuk, hogy egy normális dolog az ember életében. Nem lehet kiirtani, mindig velünk lesz. A változáshoz viszont kreativitásra van szükség, amit a félelem elködösít. Ha ezt tudjuk, akkor úgy élhetjük meg a félelmet, mint ami egyfajta reményt hoz. A reményünk abban bontakozik ki, hogy a változással valami jobb lesz. Ekkor a bátorság lesz úrrá rajtunk, ami tulajdonképpen a félelemmel való szembeszállás. Ismét kreatívak leszünk, és már meg tudjuk tenni az első apró lépést.

A félelemmel való megküzdés esetében minden esetben szükséges a pozitív hozzáállás. Amikor negatívak vagyunk önmagunkkal vagy másokkal szemben, akkor elveszítjük önbizalmunkat, vagy éppen másokat taszítunk abba az állapotba, hogy bizalmatlanok legyenek magukkal szemben. A gyöngeségek hangsúlyozása veszélyes és energiát emészt fel. A pozitívumok, a jó dolgok kiemelése és napi szintű keresése feltétlenül hozzájárul a változáshoz. Nem fogunk rettegni vagy éppen összezavarodni, hanem lelkesen részt veszünk a változás folyamatában.

Talán nem is gondoljuk elsőként, de a változáshoz szükséges egy megfelelően támogató közeg. Ha nem találjuk, vagy nem kapjuk ezt meg, akkor a félelem csak erősödni fog bennünk. Megalapozott a félelem, hiszen mi magunk sérülhetünk abban a helyzetben, ha bizonytalan a légkör, melyben a változásnak végbe kellene mennie.

Tipppek a félelem nélküli változásra, változtatásra

- Tartsuk szem előtt: a változás nemcsak ránk, hanem a környezetünkre is hatással van, ahogyan a környezetünk változása is befolyásolja életünket! Készíthetünk feljegyzéseket, jegyzete-

ket arra vonatkozóan, milyen pozitív hatásai vannak az éppen aktuális apró lépésnek, melyet a változás reményében léptünk meg. Ez hozzájárulhat ahhoz, hogy lássuk értelmét az egész folyamatnak.

- Fogalmazzuk meg kisebb közösségekben (család vagy munkahelyi team), hogy az adott cél érdekében ki milyen apró lépést tud megtenni! Támogassuk és segítsük egymást! Érdemes időnként leülni és átbeszélni, hogy ki hogyan halad, milyen nehézséggel küzd. Legyünk egymás mellett, szükség esetén adjunk alternatív megoldásokat társunknak!
- Ünnepeljünk! Figyeljük az apró sikereket, és fejezzük ki önmagunk számára vagy mások felé irányult dicséretünket, hiszen egy „vállon veregetés” mindenkinek jól esik!
- Legyünk figyelmesek! A céljaink elérése közben felmerülhetnek problémák, találkozhatunk apró, de jelentéktelennek tűnő gondokkal. Viszont ezeket nem célszerű szőnyeg alá seperni, mert a kisebb problémákból lesznek az igazán nagy problémák. Álljunk meg, és koncentráljunk arra, hogy sikeres legyen a változás!

10 éves a Miskolci Egyetem és a Görögkatolikus Roma Szakkollégium együttműködése

Elsők között csatlakozott a Miskolci Egyetem ahhoz a kezdeményezéshez tíz évvel ezelőtt, hogy a roma társadalom felemelkedését egy korábban nem ismert módon, szakkollégiumi rendszer keretében támogassa. A diplomás roma fiatalok segítik azt a közeget, ahonnan származnak, a Miskolci Egyetem oktatói pedig mentorként támogatják a szakkollégium hallgatóit. Prof. Dr. Horváth Zita, az intézmény rektora azt emelte ki, hogy a régió sajátos helyzete kapcsán fontos szerepet kap a felzárkóztatás,

és ehhez az egyetem folyamatosan minden támogatást megad.

„Közös büszkeségünk az elmúlt tíz esztendő. De ezúttal nem a múltba, hanem a jövőbe és a következő évekre tekintünk, hogy aztán akár tíz év múlva egy újabb munkában gazdag együttműködést erősíthessünk meg. A társadalmi mobilitás legfontosabb eszköze a tanulás” – hangsúlyozta a Miskolci Egyetem rektora.

„A roma szakkollégium ügye az egész egyházmegye ügye, és a legfontosabb a szellemi-lelki szemléletváltás. Itt valami nagyon jó folyik és születik” – mondta Atanáz megyéspüspök, majd háláját fejezte ki a Miskolci Egyetem oktatóinak, akik támogatják a roma fiatalokat tanulmányaik során.

Makkai László, a Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákotthon igazgatója arra emlékezett, hogy pontosan tíz éve, éppen június 7-én született meg a megállapodás az együttműködésre a Miskolci Egyetem és a Görögkatolikus Roma Szakkollégium között, és azóta is aktív és intenzív a kapcsolat a két intézmény között. Az elmúlt tíz évben a Miskolci Egyetem oktatói közül közel nyolcvan mentorként támogatták a roma fiatalokat.

„Az együttműködés mindig annyit ér, amennyit megvalósítunk belőle. Sokat megvalósítottunk, és ezzel gazdagodott az egyetem is. A legfontosabb célunk pedig az, hogy minél több hátrányos helyzetben lévő roma fiatal ismerje meg, hogy érdemes diplomát szerezni” – foglalta össze Makkai László igazgató.

Az esemény végén Dr. Orosz Atanáz és Makkai László a hosszútávú és kiemelkedő támogatás elismeréseként adta át a Boldog Romzsa Tódor püspökről és vértanúról elnevezett díjat prof. dr. Horváth Zitának.

Fülöp atyával kirándultak a gimnazisták hittanversenyének győztesei

AZ ORSZÁGOS HITTANVERSENY MÁRIAPÓCSI DÖNTŐJÉNEK GYŐZTESEIT MEGLEPETÉSKÉNT ÉRTE, HOGY A NYEREMÉNYEKEN KÍVÜL EGY FELVIDÉKI JUTALOMKIRÁNDULÁSON VEHETNEK RÉSZT FÜLÖP METROPOLITÁVAL. A HÁROM BÖLCS CSAPATÁNAK EGYIK TAGJA, APÁTI NÁNDOR BESZÁMOLÓJÁT OLVASHATJÁK.

Azt hittük, az eredményhirdetéssel véget ér a jutalmazás, de rosszul gondoltuk. Néhány nap múlva tudtuk csak meg, hogy egy kiránduláson is részt vehetünk – nem is akárkivel, hanem Fülöp atyával. Óriási ajándék volt ez, hiszen nem mindenkinek adatik meg, hogy vele kiránduljon.

Izgatottan vártuk a június 4-ei indulást. Borongós időben indultunk Nyíregyházáról. Az eső egész úton esett, de ez csöppet sem szegte kedvünket, mert Fülöp atya rengeteg érdekességet mesélt a felvidéki fatemplomokról. Útközben csatlakozott hozzánk Hricuta András atya, a felvidéki Istvántelke parókusa, aki tulajdonképpen az idegenvezetőnk volt.

Kalandos úton elértünk az első fatemplomhoz, amely Görbeszeg község nevezetessége. A fatemplomba belépve tényleg teljesen más milió fogadott minket, érezhető volt a különbség a kőtemplomhoz képest. Kívülből megcsodáltuk az épületet, majd a helyi atya kérésére elénekeltük a Miatyánkot.

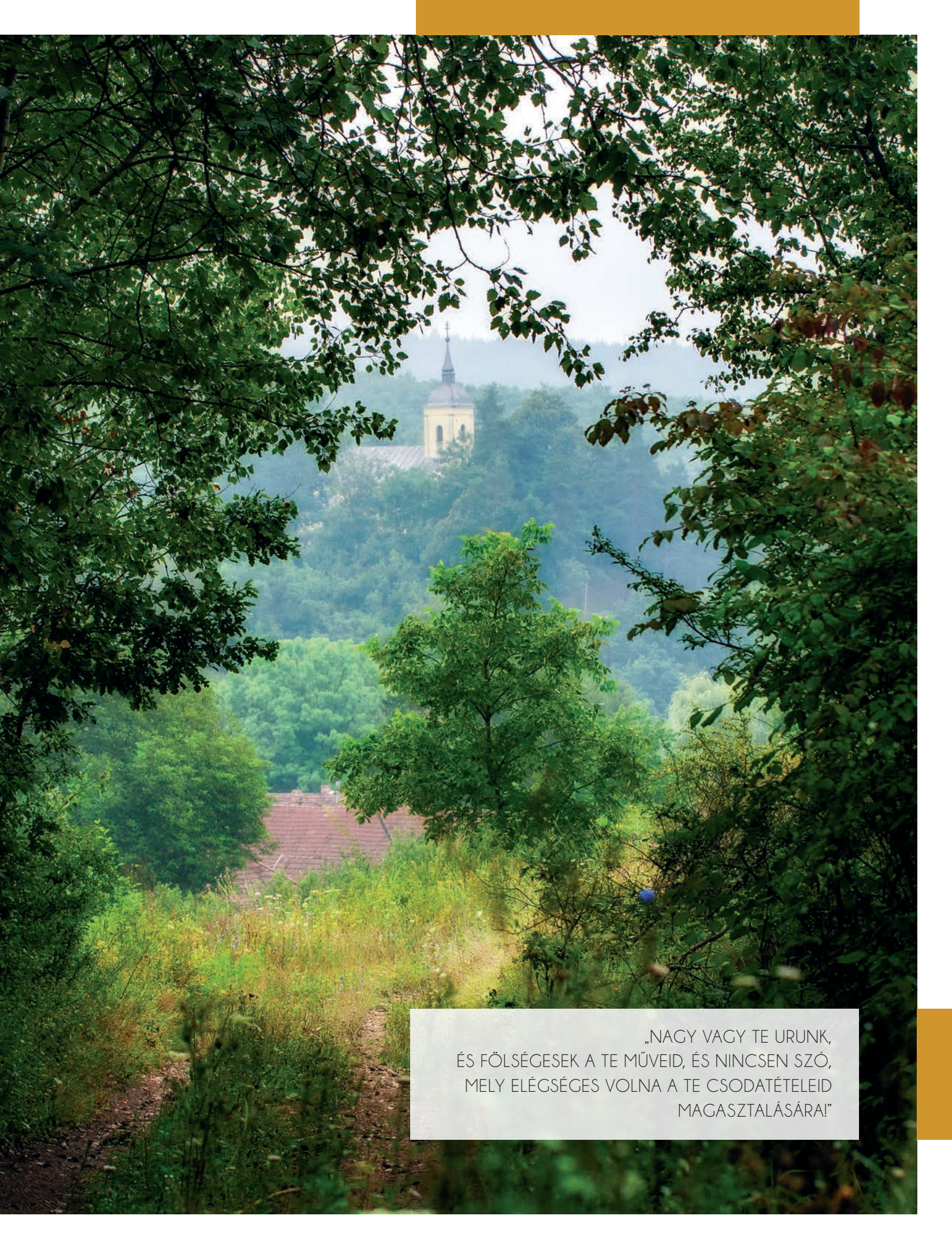
Következő állomásunk Kistopolya volt, melynek fatemplomát a görbeszegihez hasonlóan szintén Szent Mihály tiszteletére szentelték fel. A templom gondnoka elmesélte a templom történetét, majd elénekeltük a „Mélységes bölcsességgel” kezdetű tropárt. A gondnok vendégül látott minket reggelire: finom házi húsokat, frissen sült kenyert, medvehagymás pirogot és házi tejfölt kaptunk.

Utolsó állomásunk János Szent György-fatemploma volt. Bőrig ázva, de élményekkel gazdagon indultunk haza.

Köszönjük a lehetőséget!

„NAGY VAGY TE URUNK,
ÉS FÖLSÉGESEK A TE MŰVEID, ÉS NINCSEN SZÓ,
MELY ELÉGSÉGES VOLNA A TE CSODATÉTELEID
MAGASZTALÁSÁRA!”

A Jóisten kezében van az életünk

beszélgetés Ábel püspökkel

A NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE KÁRPÁTALJAI SZÜLETÉSŰ PÜSPÖKE RENDSZERESEN LÁTOGATJA SZÜLŐFÖLDJÉT. KÖZELRŐL LÁTJA, HOGY A HÁBORÚS HELYZETBEN MI A FELADATUNK KERESZTÉNYKÉNT, ÉS MILYEN KILÁTÁSOK NYÍLNAK EBBEN AZ ÓRIÁSI BIZONYTALANSÁGBAN. BÍZIK A MAGYARSÁG KÁRPÁTALJAI JÖVŐJÉBEN. A MAGYAR KURÍR MUNKATÁRSAI NYÍREGYHÁZÁN BESZÉLGETTEK A FŐPÁSZTORRAL.

Kárpátaljai születésüként különleges felelősséget érez az ott élők iránt.

Többpólusú a munkánk, lelkipásztori és karitatív egyszerre. A segítségnyújtás első lépését a közös imádságban láttam. Amint lehetett, Luscsák Nilus püspök atyával, a Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye apostoli kormányzójával együtt imádkoztunk a békéért az ukránok lakta Dombón. Szerettem volna kifejezni együttérzésemet a bajbajutottakkal, személyesen meggyőződni a Kárpátalján kialakult helyzetről, és arról, hogy miként tudnánk segíteni. Azóta itthon is többször végeztem Szent Liturgiát az itt tartózkodó menekültekkel és híveinkkel közösen. Kispapjaink is bekapcsolódtak a segítségnyújtásba: felkerestek menekültszállásokat, segítettek a menekültek ellátásában, beszélgettek, vigasztaltak, együtt imádkoztak az emberekkel. A háború első napjától kezdve nagy erővel folyt a karitatív munka is: a menekültek befogadása és ellátása, az adományok gyűjtése és kiosztása. Legutóbb az ortodox húsvét előtt jártam Munkácson, elvittem azt a csokoládéadományt, amit a Szent Imre Katolikus Gimnázium és Általános Iskola diákjai húsvéti ajándékként gyűjtöttek össze a Kárpátalján lévő menekült gyerekeknek. Munkatársaimmal fontosnak tartottuk, hogy iskoláinkban a pedagógusokat és a szülőket felkészítsük arra, miként lehet bevonni a gyerekeket egy-egy beszélgetésbe annak érdekében, hogy a háborúval kapcsolatos kérdések a helyükre kerüljenek bennük. A gyerekek hallják, látják a híreket, kérdések merülnek fel, félelmek keletkeznek bennük. Ezeknek a feldolgozásában próbáltunk mentálhigiénés segítséget nyújtani nekik. Iskoláinkba befogadtunk menekült gyerekeket, most mintegy hetvenen vannak, ukrán anyanyelvűek. A mieink szépen segítik a beilleszkedésüket.

Mi a feladatunk ebben a helyzetben?

Nekünk, keresztényeknek, papoknak, püspököknek nagyon fontos a szerepünk: az Istenbe vetett hit erősítése. Most igazán nagy szükség van arra, hogy a bajbajutottakhoz elvigyük az örömhírt, az evangéliumot. Látjuk, hogy egyik napról a másikra minden megváltozott. Mi Európában abban a kényelmes helyzetben éltünk, hogy előre tervezhetünk, lehetnek nagy álmaink. A koronavírus-járvány figyelmeztetés volt arra, hogy figyeljünk oda jobban a keresztény életünkre, éljük meg mélyebben a hitünket. De mintha nem vettük volna elég komolyan ezt a helyzetet. Úgy gondoltuk, ettől rosszabb nem jöhet, és már épp kezdtünk fellelegezni, amikor egy sokkal súlyosabb csapás ért bennünket: a háború. Most még inkább megtapasztaljuk, mennyire kiszolgáltatott és törékeny az emberi életünk. Bizom abban, hogy felértékelődik az evangélium üzenete, és ezt meg is tapasztaltam a menekültekkel való találkozásaim során. Amikor megkérdeztem őket, hogy miben segíthetek, mindenkinek az volt az első kérése, hogy imádkozzok értük és a szeretteikért, mert érzik, hogy a Jóisten kezében van az életük. Más segítséget csak ezután kértek.

Az imádság elkíséri az embert, bárhová kerül is. Hiszem, hogy az imádságnak nagy ereje van, valóban segít. Megerősödtem abban a meggyőződésemben, hogy még többet kell imádkoznom azokért, akik bajban vannak.

Milyen tapasztalatai vannak arról, hogy miként él meg az emberek Kárpátalján a Magyarországtól kapott segítséget?

A menekültek és az ott élők is nagyon hálásak a sok segítségért, jó érzés nekik, hogy nem feledkeztünk meg róluk. Látják, hogy Magyarország egy emberként állt melléjük, és értik, hogy van, amiben

nem tud segíteni. Véleményem szerint hangot kell adni annak, hogy egy háborúban álló országot nem csak fegyverekkel lehet támogatni. Jó volna, ha a médiában minél több tudósítás jelenne meg arról, mekkora összefogás valósult meg az ideérkezők befogadása és a Kárpátalján maradtak ellátása érdekében anyagiak terén, illetve az étel- és az egészségügyi ellátásban. A segítségnyújtásnak számtalan formája van, a segélyszervezetek tonnaszámra viszik az adományokat határon túlra. A segítségnyújtás békés útja legalább annyira fontos, vagy még fontosabb, mint a fegyverutánpótlás biztosítása. Mi erre helyezük a hangsúlyt, és én is ezt próbálom kifejezni a látogatásaimmal. Imádkozunk a békéért, és támogatjuk a bajbajutottakat az adományainkkal.

A múlt héten fotós kollégámmal elkísértük Kárpátaljára a Katolikus Karitásos orvosmisszióját. Számos településen jártunk, és láttuk, hogy az ott élőkben óriási a bizonytalanság a jövőt illetően. Nem tudják, hogyan lehet újra béke, amikor annyi körülöttük a harag és a düh.

A béke az emberi szívekben kezdődik, kölcsönös megbocsátással. Amíg ez nem születik meg, addig a tárgyalóasztalnál sem jutnak előbbre a dolgok. Mi Magyarországon a béke pártján állunk. Valóban tömérdek indulat szabadult fel az Ukrajnában élő emberekben, és a valódi megbékéléshez hosszú idő kell. Félek, hogy hosszú távon ezek az indulatok fogják meghatározni az Ukrajnában élők egymáshoz való viszonyát. Most van egy bizonyos nyugalom Kárpátalján, az emberek remélik, hogy oda talán nem ér el a háború, ugyanakkor óriási a bizonytalanság. Hogyan tovább?

Nekünk, keresztényeknek az a dolgunk, hogy lelki síkon, az evangélium szellemében közelítsünk a történészekhez és egymáshoz. Olyan helyzet ez, amit nekünk is meg kell tanulnunk kezelni. Senki nem volt felkészülve rá, és nincs más recept, mint a megbocsátásba vetett hit.

Ebbe kell kapaszkodnunk, a többi csak találgatás. Hogy mit hoz a holnap, az a Jóisten kezében van.

Hogyan látja a kárpátaljai magyarság helyzetét?

A kárpátaljai magyarok már a háború előtt is szoros kapcsolatot ápoltak az anyaországgal. Sokan itt találtak munkát, de ragaszkodtak a szülőföldjükhöz, az otthonukhoz. Most, hogy kitért a háború, a magyarok lakta települések nagyon elnéptelenednek. Odahaza inkább az idősebbek, nők és gyerekek maradtak. A lebombázott városokból Kárpátaljára menekülők, látva a békés viszonyokat, szívesen maradnak ott, hiszen nincs is hová menniük. Házakat, lakásokat próbálnak bérelni, egyesek vásárolni. Már elindult egy természetes népességcsere, akár tetszik, akár nem. Ha ez így folytatódik, hosszú távon az idős, egyedülálló emberek maradnak Kárpátalján. A többiek a jobb élet reményében elindulnak, és letelepednek Magyarországon vagy máshol.

Elvándorlást látok, és ha ez így folytatódik, elfogy Kárpátalján a magyarság.

Miben bízik?

Keresztény emberként bízom abban, hogy Isten mindent a javunkra tud fordítani. Hogyan láthatnám ezt másként éppen most, húsvét ünnepkörében, amikor Jézus Krisztus halálából való feltámadását

ünnepeljük? Az amúgy is nehéz helyzetben lévő, gazdasági nehézségekkel küzdő Ukrajnában tragikus ez a háború. Nem vagyok politikus, de egyértelmű számomra az is, hogy hatással lesz Magyarországra és egész Európára. A lelki irodalomban számtalan megfogalmazását találjuk annak, hogy az örök élet szempontjából nézve nem véletlen, ami történik velünk. Nehézségeink többsége bűneink következménye, és ez nemcsak az egyes emberre, hanem a nemzetekre és akár globálisan is értendő.

Nem élhetünk abban a hitben, hogy tetteinknek nincsenek következményei. Igenis vannak. Amikor szenvedés ér minket, arra is gondolhatunk, hogy ez által egy nagyobb rosszat kerülhetünk el, például a kárhozatot.

A lelki irodalom azt is megfogalmazza a nehézséggel kapcsolatban, hogy a keresztény ember számára az a tanúságtétel ideje. Azt mindenképpen hangsúlyoznunk kell, hogy a rosszat, a háborút, ártatlan emberek szenvedését Isten nem akarja. Én ebből táplálkozom. A nehézségek idején a Jóisten hozzánk való viszonyát leginkább az orvos-beteg kapcsolathoz tudnám hasonlítani. Ha az orvos jót akar a betegnek, mennyivel inkább javunkat, „gyógyulásunkat” akarja a Jóisten! Én bízom a segítségében.

Szöveg: Trautwein Éva,
fotó: Lambert Attila/Magyar Kurír

Az életünk kicsiben

– Interjú **SESZTÁK ISTVÁN** atyával,
az Ifjúsági Gyalogos Zarándoklat főszervezőjével

Két évtized... István atya, emlékszel a kezdetekre? Hogyan indult az első ifjúsági gyalogos zarándoklat gondolata?

Középszkolás, frankás éveim alatt kétszer is eljutottam a híres Varsó-Czeszochowai gyalogos zarándoklatra, ami egy 10 napos, közel 300 km-rel járó hagyományos zarándokút. Nem tagadom, hogy sok mindent köszönhetek ezeknek az „utaknak”, s amikor felvételiztem a szemináriumba, Szilárd püspök úr is ezekről a zarándoklatokról faggatott. Talán már itt mozgolódott a Szentlélek, aki papi szolgálatom kezdetén rögtön súgott, megerősített abban, hogy nekünk, kis magyar görögkatolikusoknak is jó lenne egy ilyen „próbatétel”. Így indult el 2003-ban az első zarándoklatunk, mégpedig Tokajból, illetve párhuzamosan Debrecenből és Beregdarócról.

Röviden össze tudnád foglalni azt az ívet, fejlődést, amin keresztülment az elmúlt 20 évben az ifjúsági gyalogos zarándoklat?

A kérdés nagyon összetett, s talán válaszómban sem leszek kevésbé bonyolult. Elsődlegesen azért, mert minden zarándoklatnak van egy szervezési oldala, ugyanakkor – ami ennél sokkal fontosabb – kell, hogy legyen egy egyéni, mondanám inkább, személyes szempontja. A szervezés tekintetében (is) igen hálás vagyok a Jóistennek, mert visszatekintve a 20 évre hihetetlen, hogy még mindig szívesen jönnek a fiatalok (ahogy én is). Ez csak a Gondviselésnek köszönhető. A zarándoklatunk az első években létszámában töretlenül fejlődött, előfordult, hogy közel 700-an érkezünk Máriapócsra, de sokkal inkább az az érzésünk, hogy bizonyos értékei elmaradnak, így ma sokkal fontosabb, hogy próbáljunk meg „mindenkinek adni valamit”, nem is beszélve arról, hogy – persze kicsit nagyképűnek is hangzik, de – belőlünk fejlődtek ki különböző gyalogos zarándoklatok. Igaz, én sem szeretném egy percre sem elfelejteni, hogy „mi is jöttünk valahonnan”. A másik oldalról, s talán ez sokkal fontosabb, hogy minden zarándoklat abban egyforma, hogy segítenie kell Krisztus és a zarándok találkozását, önmaga felfedezését, egy közösség születését. A cél, a megérkezés mindig ennek a pecsétje, ezért minden zarándoklat bizonyos értelemben egyforma. Nagyon köszönöm, hogy az elmúlt 2 évtizedben több ezer fiatalal találkozhattunk együtt – remélem, céljainkat minél gyakrabban elérve!

Biztos vagyok abban, hogy rengeteget tudnál anekdotázni az elmúlt 20 év zarándoklatairól. Van különösen kedves emléked, élményed? Ki tudod, vagy egyáltalán ki lehet-e választani a legjobban sikerült zarándoklatot?

Az előző kérdés második feléből szerintem kitűnhet, hogy nincs. Bízom abban, hogy minden évben sok százan érték el céljaikat, ta-

lálhattak rá valami újra, megerősítőre, kegyelmire, s táplálkozhattak napokon, heteken át a zarándoklatok élményeiből. Természetesen vannak kedvesebbek, emlékezetesebbek, de nem szeretnék egyet sem kiemelni. Ha meglátok egy képet, előjön egy emlék, s ez az, ami erőt ad.

A zarándoklatokon ismert sportolókkal találkozhattunk, akik személyes életükkel, pályafutásukkal lelkesítettek minket, és akiket valószínűleg mi is motiváltunk a zarándoklattal, hiszen többen kiemelték, milyen komoly sportteljesítményt tesz le az asztalra ez a több száz fiatal évről évre. Hogyan sikerült meghívni ezeket a kivételes sportembereket, és számodra melyik találkozás volt a legemlékezetesebb?

A szervezés velejárója ez, örülök, hogy tényleg sikerült számos példaadó (sport)embert megszólítanunk, velük találkozunk. Egy frankás barátom, Kiss Norbi sietett sokszor a segítségünkre, kapcsolatai által. Ezen találkozások, beszélgetések között is igen nehéz különbséget tenni, hiszen csodálatos egyéniségeket ismerhettünk meg, de egyet most mégis szeretnék kiemelni. Igencsak messze kell visszamennünk a zarándoklatok sorában, nem is biztos, hogy sokan emlékeztek (direkt használom ezt a formát), de Máriapócsra találkozhattunk Sitku Ernő 149-szeres válogatott kosárlabdázóval, aki immár több mint két éve (2020. május 22. óta), fentről követi mindannyiunk életzarándoklatát. Óriási egyéniség, óriási példa – de sokan mások is, természetesen.

Két évvel ezelőtt a koronavírus-járvány speciális helyzetet teremtett, csak online térben tudtuk megtartani a zarándoklatot. Meséj arról, hogyan élted meg azokat a napokat, s hogyan is zajlott a 2020-as zarándoklat?

A szervezés oldaláról teljes bizonytalanságban, mint ahogy az élet egyéb területein is az volt. Amikor véglegesen le kellett mondanunk, akkor számos üzenetet kaptam ezzel az egyszerű kifejezéssel: „Na, ne má...!” A végtelen Szentlélek azonban ismét súgott: próbáljuk meg azt, ami lehetséges, s így jött az online zarándoklat ötlete. És megcsináltuk! Nem maradt el, mint ahogy nem maradhat el Krisztushoz való közeledésünk és utunk sem. Vannak kihívások, nehézségek, problémák, de menni, haladni, zarándokolni kell! Megható élmény volt „online megérkezni”, s a pócsi bazilikában úgy végezni a Parakliszt, hogy a székekről a fényképek, fényképeitek tekintettek – nem ránk –, hanem a pócsi Istenszülőre.

Emlékezetes számomra, hogy egyik évben egy faluban, látva a rengeteg gyalogló fiatal, megkérdezték tőlem, hogy mi ellen tüntetünk? Tényleg, István atya, mi ellen „tüntetsz”? Miért jó ma is, ennyi év után is zarándokolni?

Jó kérdés. Hidd el, nekem is számtalan élményem van a zarándoklataink alatt meg- és kihallott hangokból. S érthető, hogy először sokan meglepődnek, de ezek után sokan magukba néznek, s ez jó, nagyon jó. Szóval bizonyos értelemben zarándoklatunk meglepődést kelt, nem szeretne provokálni, nem is tesz ilyet, de elgondolkodtat: megállít, kérdést tesz fel, választ vár... Ugyanakkor ezt teszi nem elsősorban a kívülállókkal, hanem magával a zarándokkal: megállít, kérdést tesz fel, választ vár. A zarándok talán tudja, hogy aki megállít, az maga Krisztus, az élet Ura. Ő tesz fel kérdéseket is, s neki kell válaszolnunk. Persze ez nem tudatos és átgondolt, hanem a zarándoklét velejárója. Azt hiszem, leginkább ezért érdemes zarándokolni, ahogy gyakran mondjuk – ez az „életünk kicsiben”.

Mik lehetnek egy gyalogos zarándoklat legnagyobb értékei 2022-ben? Hogyan, mivel motiválnád a mai fiatalokat a részvételre?

Egyszerűen: gyertek! Az elmúlt 19 évben (19 zarándoklat) több száz, több ezer fiatal jött el, valaki (kevesen) csak egyszer, de sokan legalább négyszer-ötször. Miért? Hadd ne én válaszoljam meg! Vannak nagy gyermekeim, és ők is jönnek. Azt hiszem, egyszer sem mondtam nekik, hogy gyertek, pláne, hogy kötelező... Aki keres, jöjjön! Akinek fontos Krisztus, önmaga, egy közösség megtalálása, jöjjön! Nem lesz kényelmes, nem lesz egyszerű, nem lesz fáradtság- és áldozatmentes, de – azt hiszem – biztosan megéri! Gazdagabb leszel, s ez a legtöbb. Több leszel. Várunk!

Hazatalálás, tanúságtétel, hitélmény, találkozás, közösség

– A 20. IFJÚSÁGI GYALOGOS ZARÁNDOKLATRA KÉSZÜLÜNK

Még nem voltam 16 éves, amikor néhány barátommal elmentem a legelső zarándoklatra. Ma, 19 évvel később a huszadikra készülök. Az elmúlt két évtizedben soha egy pillanatig sem volt kérdés számomra, hogy megyek-e a következőre. Mindig volt miért, kiért zarándokolnom és felajánlanom ezeket a nem mindig könnyű kilométereket. Egész életünkben úton vagyunk, s a zarándoklat is lehet egyfajta útkeresés. Mit értek ez alatt? Bár gyermekkorom óta pap szerettem volna lenni, gimnazista kamaszként, majd már papnövendékként is nagyon kellett ez a hét minden nyáron, hogy megerősödjem hivatásomban. De életem társáért is érdemes volt évről évre útra kelni. Eszembe jut a rengeteg nevetés, amikor a tűző napon egymást locsoltuk, vagy amikor a csoportok (színek) közötti rivalizálásban cikiztük egymást. Eszembe jutnak a mély beszélgetések – egymással, az atyákkal, na meg a meghívott vendégekkel, akik tanúságtételei nagyon sokat hoztattak za-

rándoklatainkhoz. Eszembe jutnak az imádságok, a szertartások, amiken gyakran sajtó végtagokkal, fáradtan vettünk már részt, de amiken, talán kicsit a fájdalom miatt is, még közelebb érezhettük magunkat a Jóistenhez. A legnagyobb élményeim – talán nem vagyok ezzel egyedül – a Máriapócsra való megérkezések. Pontosabban, ami előtte történik: amikor meglátom a kegytemplom tornyát, tudom, hogy megérkeztünk. Hazaérkeztünk. A zarándoklattal együtt én is felnőttem: immár áldozópap és négygyermekes családapa vagyok. Eltelt ez a két évtized, megannyi élménnyel, nosztalgikus pillanattal. Ebben a visszatekintő írásban Seszták István atyával, az Ifjúsági Gyalogos Zarándoklat főszervezőjével, s az én vezető gondolataimmal kiegészülve 20 egykori vagy jelenlegi zarándok mesél röviden zarándokélményeiről. Nosztalgia az eddigiekről és kedvcsináló az ideikhez – ha még nem voltál, azért; ha már voltál, azért csatlakozz a zarándok fiatalokhoz!

19 évvel ezelőtt hazánkban még gyerekcipőben járt az internet világa, Facebook meg Instagram még nem is létezett, ám már a legelső zárandoklatról készültek felvételek. **Kondás Sándor atya**, a Hajdúdorogi Egyházmegye médiareferenseként a kezdetektől a zárandokcsapat tagja. „Minden alkalommal azért vettem kamerát a kezembe, hogy megpróbáljam úgy megragadni az ifjúsági gyalogos zárandoklat egy-egy pillanatát, élményét, hogy abban a részletben lehetőleg benne legyen az egész zárandoklat atmoszférája, üzenete. Amikor ezt akár képen, akár egy riportalany szépen, hitelesen megfogalmazott mondatában sikerült elérni, annak a körülményeit, a teljes szituációt a mai napig pontosan fel tudom idézni. Rengeteg ilyen »felejthetetlen« élményt, találkozást gyűjtöttem be a zárandoklatok alatt, melyekért hálás vagyok a Jóistennek és minden résztvevőnek. Bizom benne, hogy az elkészült beszámolókkal, műsorokkal másoknak is tudunk valamit közvetíteni abból az örömből, hittapasztalatból, imádságos légkörből, lendületből, ami eltöltött minket a zárandoklatokon. Némelyikből talán meghívás is született! A következő 20 év leendő gyalogos zárandokait arra biztatom, bátran lépjenek ki megszokott komfortzónájukból, legyenek készek minden erőfeszítésre, lemondásra, amit a gyaloglás kíván, gyönyörködjenek Isten csodálatos teremtményeiben, melyeken keresztül lépten-nyomon Ő rejteget számukra valami újat, felfedezni valót! S kívánom, hogy a zárandokút végén minden megérkezésük valódi hazatalálást jelentsen!” (A zárandoklatok videóit a Görögkatolikus Médiaközpont Youtube-csatornáján megtalálhatók, szeretettel ajánljuk megtekintésre a Kedves Olvasónak!)

Verdes Miklós atya nélkül is elképzelhetetlen már a kezdetek óta a zárandoklat. A Piros csapat frontembereként buzdító szavait is érdemes komolyan vennünk. „A húszéves zárandoklatról nehéz, sőt lehetetlen elfogultság nélkül beszélnem. Hogy mi a legnagyobb élmény, a legnagyobb »sztori«? Egyszerűen, hogy van... Ahogy kinötte magát. Ahogy csendben növekedett. Ahogy láttam felnőni. Ahogy belenőttem, felnöttem vele magam is... Ahogy évről évre megújul, és megújulhatok én is. Látni az új arcokat, a régiéket, a feleannyi időseket. Látni az életet, a reményt, hogy mindig van következő lépés. Látni rengeteg izzadságot, még több könnyet, és megszámlálhatatlan mosolyt. Látni elindulást, újrakezdést, megújulást, látni rengeteg gyógyulást. Látni érlelődő hivatásokat, bimbózó szerelmeket, látni innen kinövő kis – és immár »nagy« papokat, párokat és családokat. Hogy miért gyere?

Ezért.... Hogy ezt megéld, hogy van Számodra út, hogy nem vagy egyedül, nem magányos harcosnak kell lenned, hogy mindig van következő lépés. És mindig előre visz az út!”

Szikora József atya személyes élményekkel inspirál a részvételre. „A 2008-as zárandoklaton egy alkalommal két magas, kigyúrt srác a vadabbnál vadabb sztorijait osztotta meg egymással éppen, amikor az egyikük váratlanul bedúdolta az aktuális zárandoklat induló egyik sorát, hogy »Egy hang szól«, mire a másik válaszolt: »Gyere kövess!« Majd egy komplett refrént végigénekeltek duettben a maguk morc, macsós hangján, és egy rövid szünet után megjegyezték: »Tök jó itt lenni. Jövőre is jönni kéne«. Ez is a Zárandoklat. Mint ahogy a sok beszélgetés, a Paraklizs, az imádságok, a tartalmas lelki útravalók, az érdekes vendégelőadók, a hidegvizes zuhany, a polifoamon-alvás. A zöld teherautó, az út pora, a Sárga csoport, a tánc, a strandolás, a tábortüzek, az éneklések, a csendes szakaszok, a tűző Nap és a templom hűvöse, s egy erőt adó krisztusi tekintet az ikonosztáziókon. A bömbi, a már klasszikusnak számító vízhólyag, és az olykor lesből előtörő, és mégiscsak jóleső slambuc-gulyás-kombó. A láthatatlan, de szinte kézzel fogható útítársaság a Messterrel, a lelki nap és a megtisztulás, az ünneplés megérkezés Máriapócsra, valami különös egy hetes fáradt frissességgel, ami újra és újra visszavonza az embert ehhez a közösséghez. Nagyon megtisztelő volt, hogy én írhattam az első, majd jónéhány más zárandoklatot is, és jó volt visszahallani százaktól a dalaimat. A legszebb emlékem a 2008-as zárandoklat végén a Pócsra érkezésünk estéjén történt, amikor a magunk csendességében megkértem a Kedvesem kezét, és Ő igent mondott. Ez az én legkedvesebb ifizárandok, pócsi csodám. Azóta is együtt haladunk, kéz a kézben életünk zárandokútján.”

Amikor úgy érzed, egy lépést sem bírsz továbbhaladni, minden porcikád fáj már, nem baj, ha a közeledben olyan papok zárandokolnak, mint **Janka Gábor atya**, aki humorával, vidám természetével és pozitív gondolkodásával sokat tett hozzá a legnehezebb kilométerek leküzdéséhez is. „A zárandoklatok legtöbbször jelen voltam. Nem egyértelmű, hogy miért, mert minden év eltérő élethelyzeteket és értelmet adott. Határozottan emlékszem, hogy az első zárandoklaton azért vettem részt, mert '94-ben megfogadtam, hogy ha jól sikerül a biblikum szigorlatom, elmegyek gyalog Nyíregyházáról Máriapócsra. A tanulás alatt végig előttem állt egy pócsi képmásolat, az

első változat, mert akkor még a mostani le volt takarva, és csak a két arc volt homályosan kivehető. A lényeg, hogy nem zárándokoltam, pedig ötös lett a vizsgám. Pesten voltam, nem találtam rá alkalmat... Ahogy elkezdődtek az ifjúsági zárándoklatok, akkor elég korán csatlakoztam. Arra gondoltam, hogy a harminc kilométer, ami a Nyíregyháza-Máriapócs távolság, kamatjaival sem lehet több, mint 120 km, amit az első alkalommal tettem meg. Zárándoklat pipa! Ez lett volna logikus, de ott ragadtam, sőt a kazincbarcikai hittanosokkal aztán szinte minden évben ott voltunk. Volt, hogy több mint húszan mentünk együtt. Alapvetően vidám természetű vagyok, és mindig benne voltam a mókákban. Szerettem a fásztó távolságok leküzdése érdekében komoly énekek mellett az idétlenségeket együtt kiabálni a gyerekekkel, bohóckodni, kiélezní a Sárga és a többi csapat színeiben rejelő lehetőségeket. Külön élmény volt minden évben találkozni a régi kurzustársakkal, és számolgatni, hogy utánunk hány embert szenteltek pappá. Hatvan után már nem számoltuk hangosan, csak magunkban. Már bőven száz fölött járnánk...”

Stefán Zoltán („Cimbi”) atyának a végső lökést a zárándokkal való első találkozás adta meg: bizony, erről az élményről senki nem akar lemaradni! „Úton lenni – Megérkezni! Az első találkozásom az ifjúsági zárándoklattal több mint 15 éve történt. Fábiánházán szakadó esőben fogadtuk őket, és ahogy az a 300 zárándok elázva, elcsigázva megérkezett a templomba, nagyon megérintett – úgyhogy másnap csatlakoztam én is. Azóta úton vagyok, hol végig menve az úton, hol csak néhány napra csatlakozva, hol mellegben, hol esőben, hol fáradtan, hol vidáman, hol figyelve, hol elgondolkodva, hol barátokozva, hol adva, hol kapva másoktól, de mindig megérezve a hit erejét, a Jóisten jelenlétét. Az úton levésnél csak egy jobb dolog van: a **megérkezés!** Volt, hogy papi feladataim miatt évekig nem tudtam „megérkezni” Máriapócsra. Ilyenkor nem egy hét volt a zárándoklat, olykor 4-5 év is! Ezek után megérkezve igazi hálát éreztem a pócsi templomtorony láttán.”

Molnár Attila („Mola”) atya is gimnazistaként vett részt 2003-ban az első zárándoklaton. „Mit ad nekem a zárándoklat? Nem maga a zárándoklat ad, hanem azok, akik zárándokolnak. Egy zárándok tud adni nagyon sokat a vele, mellette haladónak. Apróságnak tűnő, de mégis értékes dolgokat: egy korty vizet, biztatást, tanúságtételt, tanácsot. A zárándoklat életre szóló (hit) élmények, szerelmek és barátságok forrása. Ezekből mind-mind kaptam. Miért indulj el?

Csak úgy. Nem kell különösebb ok. Bele lehet kezdeni cél és ok nélkül, az úton majd úgyis megkapod. Úgy hiszem, nem volt még olyan, hogy valaki üres szívvel, kézzel fejezte volna be a zárándoklatát.”

Polgári Bence atya az első zárándoklatok egyik legfontosabb „arca” volt, még kispapként. Az évek eltelték, az emlékek megmaradtak! „Számomra a legelső zárándoklat családiassága volt meghatározó, ahol mindenki ismerte egymást, ahová még résztvevőként csöppentünk be. Aztán ahogy kinőtte magát az évek során, egyre nagyobb felelősséget éreztünk az iránt, hogy minél több fiatal segíthessünk hozzá, hogy életre szóló élményt kaphassanak ez alatt a pár nap alatt. Ehhez mindig segítők és jó csapatra volt szükség, ami a Zöld csoportban mindig megvolt. Kaptam segítséget az énekvezetésben, a csoport tagjainak terelgetésében és minden más feladatban is. Sokat jelentett számomra, hogy íródtak a csoportunkon belül indulók. Később a többi csoport is megírta a sajátját, s megérkezve Máriapócsra a belső táborig felállva egy közös csoportkép mellett ezeket el is énekeltük. Igazi nagy csapat voltunk, az ország különböző pontjairól, még most, ennyi év után is jó erre visszagondolni! A másik a megérkezés katartikus élménye. Megrendültséget lehetett látni azok arcán, akik valamiért vagy valakiért ajánlották fel a hét fáradságait, fájdalmait. Ez mindig megerősített.”

Természetesen nem csak papok vettek részt a zárándoklatokon, s én sem csak az ő véleményükre voltam kíváncsi. **Gyombolai-Kocsis Fruzsina** is az első zárándoklatokon vett részt, de a mai napig szívesen gondol vissza azokra az élményekre, melyeket akkor és ott szerzett. „Húsz évvel ezelőtt egy maroknyi csapatként indultunk útnak Máriapócs felé. Akkor évről évre éreztük, hogy jövőre újra el kell indulnunk. Azóta is viszem magammal ezeket a zárándoklatokat. Viszem magammal az utunkat szegélyező emberek arcait és könnyeit, akik lélekben velünk tették meg a kilométereket, és azokat az ízeket, melyeket önzetlenül és tiszta szívvel nekünk ajándékoztak. Viszem magammal a nyírségi tájak akácfa erdeit és falvait, melyek a gyerekkorom biztonságát adták. Viszem magammal a zárándoktársak közösségi erejét, melyben mindig számíthatunk egymásra. Viszem magammal a hitet és a lelkesedést, hogy a vízhólyagok és a sajgó fájdalmak ellenére menni kell tovább, mert az út végén egészen biztosan vár Valaki!”

Vadász Viktória, a Hajdúdorogi Főegyházmegye Pasztorációs és Hitoktatási Iroda

vezetőjeként hosszú évek óta egyik fő szervezője az ifjúsági gyalogos zarándoklatnak. Egyik legkedvesebb élményét osztja meg velünk! „Hadd meséljem el az egyik kedvenc történetemet! Egyik alkalommal Bujra érkezett meg a csapat. Mire beértünk a településre, ránk szakadt az ég. Mindenki teljesen elázott, még az esőkabát és a szemeteszsák, amiket magunkra vettünk sem ért semmit, mert azon is átfolyt a víz. Ahogyan minden évben, Fülöp érsek atya püspökké szentelésétől kezdve, akkor is velünk gyalogolt. Nagyon elázott ő is. Szegénynek a cipője csurom víz volt. Akkoriban Bujon éppen Tálás Tamás barátom édesapja volt a parókus. Tamás szinte otthon mozgott. A parókia mellett volt egy kis nyári konyha, közösségi házzal. Fülöp atya segítséget kért, hogy a cipőjét szárítsuk már meg valahogyan. Én próbáltam hajszárítóval, de nem nagyon sikerült. Erre Tamás a maga humorával és ötletességével azt mondta, beteszi a sütőbe, hátha hamarabb szárad légkeveréssel. Így is történt. Meg is száradt a sportcipője Fülöp atyának. Nagy volt az öröm, sikerült. Azonban most jön a csattanó. Mikor nagy büszkén odavitte a megszáradt cipőt és érsek atya felvette, nem számoltunk azzal a fizikai törvénnyel, hogy a cipő összement. Egy számmal kisebb lett, ha nem többel. Érsek atya nagyon hálás volt, és nem jelezte felénk, hogy a cipője mérete megváltozott.

Neki is indult benne a nagy útnak. Több kilométer gyaloglás után azonban szegénynek már annyira rossz volt a benne való járás, hogy muszáj volt szólnia, hogy egy új cipőre van szüksége, mert nagyon szorítja a lábát, ami rajta van. Ekkor szembesültünk vele, hogy összement a cipő. Ezt a történetet sokat emlegetjük azóta is. Az ilyen pillanatok miatt is, de hogy még mitől igazán jó a zarándoklat? Hogy EGYÜTT VAGYUNK. Találkozunk. Odafigyelünk egymásra. Kísérjük egymást az úton, melyen megtapasztaljuk, hogy nem vagyunk egyedül, és az utunkat befejezve, Máriapócsra érkezvén érezhetjük Isten irgalmas jóságát és a Pócsi Szűzanya oltalmát.”

Szegedi Márta személyes motivációjáról is mesél, amiért elindult első zarándoklatán. „2006-ban, Álmosdról indultam az első ifjúsági zarándoklatomra. A nagy motiváció számomra a görögkatolikus dallamvilág jobb megismerése volt. Római katolikusként néhányszor voltam görög liturgián, tetszetek a dallamok, és többet akartam tudni róla. Az unokatestvérem azelőtti évben már volt a zarándoklaton, és csupa jó dolgot mesélt. Ezen kívül Máriapócs is közel áll a szívemhez, gyerekkorom egyik meghatározó élménye az első kegytemplomi látogatás, amelyre visszaemlékszem kb. 5-6 éves

koromból. Szóval egyértelmű volt a válasz, mikor az unokatestvérem megkérdezte, megyek-e. Azt ezt követő 9 évben minden nyáron részt vettem a zarándoklatokon. Az akkori Kék csapat hangulata, a kialakult mini társaság, akikkel együtt ettünk, aludtunk, a napi hullámvölgyekben, fájdalomban támogattuk egymást, figyeltünk egymásra, vicceket, sztorikat meséltünk, emlegettük az előző zarándoklatok azóta szállóigévé vált poénjait, a mai napig jó emlékeket idéznek bennem. Sok jó embert ismertem meg, sok jó gondolatot kaptam az atyáktól, melyek máig kapaszkodót, biztatást jelentenek, ha időnként vihar van az életemben. Megtanultam csotkit kötni, örülni az apróságoknak, mint a meleg vizes zuhany és matrac a több napi polifoam+padló kombináció után. Feltöltődtem, és zarándoklattól zarándoklatig számoltam az időt. És igen, sok éneket, dallamot tanultam az akkori legjobb csapatvezetőktől. A foglalkozás a célját elérte, ahogy mondani szokták, de igazán soha nem fogom a legapróbb részletekig elsajátítani. A csiga és az autópálya esete. A túloldalra születni kell! :) Téged, kedves első, vagy többedik zarándoklatodra készülőt biztatlak, hogy indulj el! Ha a zarándoklat végén közvetlenül nem is, de a vízholtyagok meggyógyulása és az élmények leülepedése után úgy fogod érezni: megérte!”

Kristóf Imre, „művésznevén” „Murphy”, a LEGOTT Mentőcsoport vezetőtagjaként vesz részt hosszú ideje a fiatalok gyalogos zarándoklatán. Nem tudunk eléggé hálásak lenni neki és a Csapatának, köszönetnyilvánítás gyanánt ezúttal olvassuk el az ő gondolatait. „Számomra a legnagyobb élmény azt látni, hogy van utánpótlás! Van jövő, van remény, vannak fiatalok az egyházban! Hivatásos tűzoltóként mindig beírom augusztus közepét a naptárba, hogy lehetőleg ne vállaljak másik munkát, s ott tudjak lenni, de nekünk a mentés az életünk, s előfordul, hogy nem tudunk mindig az egész LEGOTT mentőcsoporttal végig ott lenni. Egyedül sosem hagyjuk a zarándokokat, ilyenkor beosztjuk, hogy ki, mikor, hol legyen. A zarándoklat számomra is kikapcsolódás és lelki feltöltődés. Legtöbb esetben lábsérüléseket kezelünk (persze olyan is volt már, hogy papucsot forrasztottunk vagy esernyőt javítottunk), nagyjából öt perccel töltönek velünk, nálunk a fiatalok, amikor beszélgetünk, s rengeteg pozitív energiát kapunk tőlük – én ezt rapid randiknak hívom. Egy életutat össze tud kovácsolni egy zarándoklat, hiszen szerelmek, barátságok, az ország különböző pontjaiból, más településekről ismeretségek alakulnak ki. A kezdetek kezdetén volt egy törekeny kislány, aki már a második naptól alig bírt járni, de nem volt

hajlandó beülni a kocsiba. Könnyek között csinálta végig, de aztán mosolyogva gyalogolt be Máriapócsra. Egy másik esetben egy nagydarab srácnak a talpáról az egész bőrt le kellett húznunk a megérkezés után Máriapócsra, de ő sem volt hajlandó korábban autós segítséget kérni. Hihetetlen tanúságtétel számunkra is látni a fiatalok hitét és kitartását! Csak ajánlani tudom, gyertek!”

Kicsák László a Zöld csapat frontembereként és az ún. „Bömbi Rádió” első számú kezelőjeként vett részt éveken keresztül a zarándoklaton. „Az első zarándoklatom Encsről indultunk, akkor még nem gondoltam, hogy életemet Isten ekkora kegyelemmel tölti majd el. Az esti vecsernyéken imádkozott 103. zsoltár utolsó sorai különösen hatottak hátralévő zarándokutajmra, életemre és kapcsolataimra: »Énekelni fogok az Úrnak életemben, / dicséretet mondok az én Istenemnek, valámíg leszek«. Ekkor még közel sem gondoltam arra sem, hogy olyan ismeretségek, barátságok, szerelmek szövődnek a Bömbi Rádió árnyékában, a pócsi Szűzanya oltalmazó kezei alatt, melyekért örökké hálás leszek a Jóistennek. Sok nagy-nagy élmény fűződik a közösségteremtő együttlétekhez, zarándokutakhoz, ezek közül mégis három nagyot és a mai napig tartót emelnék ki. A barátság ajándékát, kicsi, de erős és akaratos felekezetünk építkezését és a megmaradás élményét! Hat alkalom a húsból csak töredéke a zarándoklatoknak, amiken részt vehettem, de Mindent jelent számomra, hogy részese lehettem akkortájt ezeknek a programoknak. Felekezetemnek láthattam épülő köveit, szikláit, falait és oltalmazó harangját a zarándoktársaim személyében is, és láthatom a mai napig, hogy megmaradni, fejlődni és továbbra is eltökélten imádkozni, énekelni akár görögységünk milyen nagyszerű közösség. Velük, a zarándoktársaimmal bármikor találkoztam, az életem örömteli vagy bánatosabb felében, mindig azzal a barátsággal és önzetlen segítségnyújtással fogadtak, amellyel a legelső zarándoklatom is patronáltak. Egyházunk és Őseink hite szerint nyugodtan mondhatom, hogy MI, akik ott voltunk, most a Világban szerte szórva vagyunk kovászai Isten országának, építjük tovább Görögségünket, Mennyei Királyságunkat az akkor kialakult barátságok szerint, hogy körül köre építkezve megmaradjunk, hisz együtt ERŐ vagyunk, szerteszét gyöngeség!”

Szanyi Istvánné Margó két lányával együtt vett részt a legelső zarándoklatán, aminek ő hosszú éveig állandó tagja maradt. Amellett, hogy a jelenléte mindig üdítő volt, az orvosi ellátásban is rengeteget segített, ami-

ért nem tudunk eléggé hálásak lenni neki! „Én egy kicsit idősebb generációhoz tartozom, de 13 zarándoklaton én is részt vettem. Nagyon sok szép élménnyel gazdagodtam. Jó volt kiszakadni a mozgalmas hétköznapiokból, minden egyes nap közelebb kerülni Istenhez, akinek mindent köszönhetünk! Az úton volt részünk vidámságban, jókedvben, esőben, leégésben, zenében, vízhólyagokban – aminek ellátásában hivatásomból adódóan én is részt vettem. Sok-sok ima, elcsendesedés, ami által jobban megismerhettük önmagunkat. Megható volt a több száz fiatal közös éneklése, a közös programok, beszélgetések, az önzetlen segítségnyújtás. Ez egy testet, lelket erősítő utazás. Megérkezni Máriapócsra a Szűz Anyához felemelő és egyben megható! Egy életre szóló élmény!”

Gyarmati Ádám is római katolikusként volt hosszú éveken keresztül kirobbanthatatlan és fáradhatatlan zarándok. „Római katolikusként 10 görög zarándoklaton volt szerencsém részt venni. Számtalan barátot és szép élményt szerezve gondolok vissza ezekre az évekre. Nem egyszer mondtam le emiatt igen csábító nyári programokat, de ezt egy percig sem bánom! Ha valamit, akkor azt igazán megtanultam, hogy a keresztvetést mindegy, hogy balról vagy jobbról kezdi az ember, hogy »görög vagy római«. Ennél valami sokkal mélyebb és sokkal fontosabb az, ami összeköt minket!”

Sokan a zarándoklaton találták meg életük párját, de olyannal is találkozhatunk, amikor egy házaspár tér vissza évről évre, és zarándokol a fiatalokkal. **Király Adrienn** még egyedül vett részt élete első zarándoklatán. „Először még egyedül mentem a zarándoklatra, s csak az utolsó napra, 2014-ben. Már akkor magával ragadott az a kedvesség és elfogadás, amit a szervezők és a résztvevők oldaláról is tapasztaltam, s a Szűz Anyához való megérkezés pillanatában már tudtam is, hogy vissza fogok jönni. Így is lett, egy évvel később, immár kismamaként szintén az utolsó napon mentem végig. Azóta is vágyom arra, hogy jöjjenek, hiszen egy zarándoklaton mindig megfogalmazódik az emberben egy hálaadás vagy egy kérés, vagy akár több is az Úristen felé, amiért felajánlja a lemondásait, vállalja az olykor-olykor eléggé viszontagságos helyzeteket. Másik fő motivációm a zarándoklásra az, hogy édesanyaként és pedagógusként is az a hitvallásom, hogy a legjobb nevelési módszer a példamutatás. A gyermekek mintázzák a felnőttet és azt, amit gyermekként átélnek a családban, a közösségben, mint egy mankót viszik magukkal a felnőtt önálló életükbe. Így azt gondolom, hogy ebben a rohanó,

felhasználó, kizsigerelő világban nagy szüksége van az embernek a csendre, az elmélyülésre és nem utolsósorban az Úristenre, aki a csenden keresztül tudja megszólítani az embert. A jelenleg felnövő generáció már nem szereti a csendet, kell, hogy mindig szóljon valami, a telefon pedig már a lételemük. Akkor hogyan tudná őket megszólítani Isten? Pedig az életben nagyon sokszor van szükségünk Istenre. Sajnos az a tapasztalom, hogy csak akkor szólítják meg Őt, amikor már nagy a baj... Miért nem lehet akkor is hálát adni, amikor minden jól megy?!? Édesanyaként és hivatásom szerint is úgy gondolom, hogy igenis példát kell mutatni, és meg kell tanítani a felnövekvő generációt ezeknek a hétköznapi csodáknak az észrevételére, ami körülvesz minket nap mint nap. Az ifjúsági zarándoklatokon megtapasztalhatja mindenki, hogy a fiatal résztvevők mennyire tudnak aláztások lenni, türelemmel viselni olykor-olykor azokat a fájdalmakat, amiket egy-egy kipukkant vízhólyag, napégés és egyéb kiváltó dolgok okoznak. Mégis mennek jókedvvel, humorral, bohóckodással. Néha még számomra is megdöbbenő vicces helyzeteket produkálva. Új barátságok, szerelmek alakulnak ki, amiken biztos vagyok benne, hogy isteni áldás van. Azt pedig külön áldásként élem meg, hogy a férjemmel együtt zarándokoltatok, otthon hagyva a megszokott kényelmünket, hiszen egy házasság is olyan, mint egy zarándoklat. Olykor nehéz, fájdalmas, lemondásokkal, kompromisszumokkal teli, másszor örömteli, de az útvégi cél az egy. **EGYÜTT, KÖZÖSEN, EGY CÉLÉRT!**"

Merthogy immár Adriennel tart férje, **Nagy Miklós** is! „Összesen 5 ifjúsági zarándoklaton vettem részt, ebből négyen az elejétől a végéig. Azért szeretek zarándokolni, mert ha korban nem is velem egykorúakkal vagyok, mégis hasonlóan vallásos, hitben élő emberek társasága verbuválódik össze ezeken az alkalmakon. Ez számomra nagyon megindító, motiváló és feltöltő erővel bír. Segítenek ezek a zarándoklatok átszellemülni, valóban az Úristent, a Szűzanyát előtérbe helyezni. Az atyák elmékedései, a baráti közelségük, melyek egy-egy útszakaszon adódnak, segítik a kizökkenésemet a hétköznapi forgatagból, közelebb kerülhetnek ez által Istenhez, megérezhetem gondviselő szeretetét, és lelkileg megerősödvé folytatni az előttem álló feladatokat.”

Obbágy-Kurucz Kitti, ha fogalmazhatok így, inkább az „első generációs zarándokok” közé tartozik, persze, igyekezett a munka mellett sokáig az utolsó napokra csatlakozni – idén pedig az a terv, hogy sokadmagával érkezik majd... :) „2005-ben hallottam elő-

ször az ifjúsági gyalogos zarándoklatról. Egy miskolci ifjúsági találkozón Polgári Bence és Molnár Attila – akkor még nem atyák voltak – meséltek az előző zarándoklatokról. Az ő beszámolójuk alapján mentünk el azon a nyáron barátnőmmel a számunkra első zarándoklatra, amely akkor Sátoraljaújhelyből indult. Kicsit félve indultunk el, olyan »azt sem tudjuk, hová megyünk, mi lesz velünk« érzésünk volt. Ahogy leszálltunk a sátoraljaújhelyi állomáson, már ott tudtuk, hogy jó helyen vagyunk, jelzőtáblák mutatták az utat a templomig és a szállásig. A sok hátizsákos, hálósákkal és polifoammal felszerelt fiatalhoz kellett csak csatlakozni, és már ott elkezdtünk beszélgetni. Olyan hét volt, ami testileg fárasztó volt, de lelkileg feltöltött bennünket. Nem számított a hőség, az eső, a padlón alvás, a vízhólyag, helyette volt közösség, imádság, beszélgetések, barátságok, közösen megélt szertartások és élmények, és várt minket Pócsi Édesanyánk, mi pedig örömmel mentünk! Az első zarándoklat meghatározó volt számomra, mert további 13 követte, hozzátartozott a nyaramhoz ez a hét, a Zarándoklat. Bár az utolsó hatból ötöt »elcsaltam«, mert már nem egyetemistaként voltam ott, hanem mint ifjúmunkás. A heti munkát letudva péntek este tudtam csatlakozni a zarándokokhoz, és szombaton fájós lábak nélkül :) zarándokoltam én is Máriapócsig. Ez az egy nap is mindig jót tett a lelkemnek! 2019-ben, már édesanyaként mentem el Máriapócsra. Kisfiammal együtt vártuk a máriapócsi templomnál a zarándokokat és apát! :) Remélem, idén a hármas ikrekkel kiegészülve tehetjük meg ugyanezt!”

Zárszóként és befejező buzdításként álljanak itt **Barna Tibor** szavai, aki a zarándoklaton hatalmas teherautójával a csomagok szállításában végez évről évre emberfeletti munkát. „Mit jelent nekem a zarándoklat? Napjainkban a körülményeink, nehézségeink ellenére is: zarándokolni jó! Élni jó! Évről évre mindig nagy izgalommal készülök a zarándoklatra. A máriapócsi megérkezést követő héten már ismét nagyon várom. Zarándoklatra elindulni, megérkezni soha nem egyszerű. A megérkezés után már nem csak tudom, hogy Isten szeret, hanem érzem, tapasztalom jelenlétét – velem együtt zarándokolok. Tudom, ezzel nem vagyok egyedül, vagyunk így ezzel jó páran, sok százan. Mit jelen nekem az a hét? Kikapcsolódást, feltöltődést, reményt, fényt, közösséget, egységet, barátságokat, jelenlétet és szeretetet.

Isten dicsőségére, mindannyiunk javára zarándokoljunk tovább – újra – még – együtt!”

A tanulás a felemelkedés útja

– beszélgetés **Lakatos Péter** országos
cigánypasztorációs referenssel

Lakatos Péter görögkatolikus lelkész, a Nyelvtudományi Kutatóközpont munkatársa, PhD-fokozatú nyelvész. Veres András győri megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke tavaly december 1-jén nevezte ki országos cigánypasztorációs referenssé a tisztséget csaknem húsz éven át ellátó Dúl Géza szátoki plébános helyére. Budapesten, a Rózsák terei görögkatolikus parókián beszélgett vele a Magyar Kurír munkatársa.

Mátészalkán született, mélyszegénységben élő roma szülők első gyermekeként. Hogyan emlékszik vissza a gyerekkorára?

Két dolog jut eszembe: elsősorban a borzasztó mélyszegénység, másodsorban az óriási összetartás. Egészen másfajta közösségi életet éltünk, mint amit a mai individualizált világban tapasztalunk. Sokkal összetartóbbak voltunk. Visszagondolva rengeteg gyereket látok magam körül. Hatalmas volt bennünk az istenhit, de az Egyházzal való kapcsolatunk – a vallás gyakorlása, a templomba járás – nem volt rendszeres. Ez csak a 1980-as évek közepén változott meg, amikor Zolcsák István atya került a községünkbe, Kántorjánosiba. Nyitott felénk, ő tette meg az első lépést. Ha valaki a nem roma közösségből való, és közeledik a cigánysághoz, az azt jelenti, hogy el is fogadja a cigányokat. Mi ezt hatalmas megtiszteltetésnek vettük. Tudtuk, naponta tapasztaltuk: az, hogy romák vagyunk, negatív képzeteket kelt a többségi társadalom tagjaiban, alacsonyabb rendű embereknek tartanak bennünket. Az, hogy egy pap, aki nem cigány, szeretettel közelített felénk és elfogadott bennünket, azzal járt, hogy mi is nyitottunk felé. Olyannyira, hogy István atya vezetésével létrejött egy közösség. Először házaknál jöttünk össze, imádkoztunk, és ő megtanított minket a hit legalapvetőbb dolgaitól kezdve az egészen bonyolult dogmatikai tételeken át nagyon sok mindenre. A 1990-es évek elején a magyar görögkatolikus templom mellett felépítették a cigánytemplomot is, ahol a saját nyelvünkön, a románok a cerhári dialektusában végeztük és végezzük ma is Aranyszájú Szent János Isteni Liturgiáját, amit a szomszédban lévő Hodászton évtizedekig szolgáló, ugyancsak magyar származású Sója Miklós atya fordított le.

Zolcsák István atya szolgálatának köszönhetően az emberek úgy érezték, az Egyház, illetve Isten útja az, ami kiemelheti őket a mélyszegénységből, és segíthet megváltoztatni a romákról kialakult negatív képet.

A szülei mivel foglalkoztak?

Édesapám tizenhat, édesanyám tizenöt éves volt, amikor megszülettem. Ez teljesen normális volt a mi világunkban. A közösségünk szerint, ha egy lány biológiailag éretté válik, az a dolga, hogy férjhez menjen, és továbbadja az életet. Van egy húgom, tíz évvel fiatalabb nálam. A szüleim is nagyon szegény családból származtak. Édesanyám apukája harminckilenc évesen meghalt, a nagymamám ott maradt egyedül öt gyerekkel. Nyolc általánost végeztek mindketten, az egész életüket végigdolgozták. Édesapám építkezéseken dolgozott, jelenleg közmunkás a faluban. Édesanyám takarítónő volt a mátészalkai kórházban, később képezte magát, szociális ápoló-gonдозói végzettsége van, több mint tíz éve házi gondozóként dolgozik a faluban. Tizennyolc éves koromig nem tudtam, mi az a folyóvíz vagy az angolvécé. Édesanyámmal a szomszédos Vaja községbe jártunk dolgozni, a csigagyárba. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből szállítottak éticsigát Franciaországba. Apukámmal pedig napszám-ba mentünk, építkezéseken dolgoztunk. Így sikerült bevezetni a lakásunkba a gázt, így lett nálunk folyóvíz.

Az, hogy gyermekként az átlagosnál jobban érdeklődött a világ dolgai iránt, hamar kiderült?

Nem voltam kimagaslóan jó tanuló, de nagyon szorgalmas. A humán tantárgyakat kezdettől fogva szerettem, sokat olvastam, jól tudtam fogalmazni, verset mondani, magyarból, történelemből egészen jó jegyeim voltak. Az általános iskolában versmondó és olvasási versenyeket nyertem, a sportban is ügyes voltam. Az osztályfőnököm, Pócsi Bertalané Zsóka néni többször felolvasta a fogalmazásaimat az osztály előtt, bevitte a füzetemet a tanáriba, hogy nézzétek meg, milyen kiváló ez a dolgozat. Ezek a sikerek motiváltak. Otthon egyébként nem volt külön szobám, nyolcan éltünk néhány négyzetméteren, ilyen körülmények között kellett tanulnom. A szűkös lehetőségeimet viszont igyekeztem maximálisan kihasználni. Miközben

a humán tantárgyakból mindig jeles voltam, az egyik félévben megbuktam matematikából. Ám ez nem tört le. Elkezdtem különórákra járni, és év végére javítottam, hármast lettem matekból. Soha nem adtam fel.

Gyermekkoromtól kezdve bennem volt a „cigányságérzés”, az, hogy két lépéssel hátrébb a helyed. Az egyházi befogadás és az iskolai jó élmények sarkalltak arra, hogy továbbmenjek, középiskolába, aztán még tovább, ameddig csak lehet. Amióta az eszemet tudom, bennem volt, hogy fontos a tanulás, mert ez az, ami a leginkább segíthet bennünket abban, hogy kiemelkedjünk a nyomorúságból, amiben élünk.

A környezete, a gyerekkori barátai, társai hogyan viszonyultak ahhoz, hogy másmilyen volt, mint ők? Nem irigykedtek, nem gúnyolták?

Minden emberben ott él a vágy a felemelkedésre, de ahonnan én jöttem, ott a korai házassági szokások teljesen meghatározták a roma fiatalok jövőjét. Nem voltam klasszisokkal jobb helyzetben, mint a társaim, a Jóisten sem adott sokkal több talentumot nekem, egyszerűen a szorgalom volt az, ami vitt előre. Minden élethelyzetben ez van egyébként. Az ember saját felelőssége, hogy egy bizonyos helyzetben hogyan dönt. Az akarásnak óriási a szerepe. Döntő, hogy igazán akarom-e, amit szeretnék, és hajlandó vagyok-e tenni is érte. Valóban akarok-e továbblépni? A kérdésére visszatérve, a társaim számára, akikkel együtt nőttem fel, már az is különös volt, hogy középiskolába mentem. Ez nem volt szokás abban a világban. Furcsán néztek rám. Voltak pozitív és negatív megjegyzések is, egyesek azt mondták, hogy én most már magyarnak teszem magam, már nem is tartozom a cigánysághoz. Még az is elhangzott: nem lesz belőled más, csak pap. Sokat voltam István atya mellett a templomban, rengeteget tanultam tőle. Azt is furcsállották, hogy nekik már gyerekük van, én meg reggel hatkor iskolába indulok, hazaérek négyre-ötre, otthon is tanulok, és ez megy négy éven keresztül. Egyébként ez a legszűkebb családomnak is új volt és szokatlan. Nyilván látták, hogy értelmes és tanulás kérdésében akarnok ember vagyok, de furcsállták, mert nemhogy érettségije vagy diplomája, de még szakmája sem volt közülünk senkinek ezer évre visszamenően. A szüleim azt az életet szánták nekem, mint ott mindenkinek: tizenöt-tizenhat éves koromban megnősülök, gyerekeim lesznek, aztán majd lesz valahogy, megyek apámmal dolgozni. Hátráltatni viszont soha nem hátráltattak a szüleim, a támogatásukat minden szempontból, anyagilag és erkölcsileg is megkaptam tőlük.

Mikor érezte úgy, hogy Isten szólítja?

Már gyermekként, csak hát ez hosszú ideig is forrhat az emberben. Az érettségi környékén fogalmaztam meg ezt nyíltan, amikor el kellett döntenem, hogy milyen pályára szeretnék menni. Zolcsák István atya, aki az egész életemet végigkísérte, konkrétan rákérdezett, nem akarok-e pap lenni. Ez egyértelmű visszaigazolása volt a vágyamnak, amit lehet, hogy magamtól soha nem mertem volna kimondani, pedig folyamatosan bennem élt. Olyan ez, mint az elültetett mag, az ember nézi a növekedését, hogy mi lesz belőle.

A családja hogyan fogadta a döntését?

Óriási megdöbbenéssel. „Ha annyira akarsz, menj egyetemre, tanulj bármit, csak pap ne legyél!” – mondták. Szinte könyörögtek. Összegegyeztetetetlennek gondolták azt, hogy valaki pap és cigány. Végül odáig jutott a dolog, hogy közöltem velük: ha kitagadnak, én akkor is pap leszek. Hál’ Istennek nem tagadtak ki. Utólag látom

már, hogy mitől féltettek. Hét évet tanultam szemináriumban. A cigány világból az ember bemegy egy zárdaszerű intézménybe – ez nagyon kemény, megrostálja az ember lelkét. Hatalmas tervekkel indultam el a papi pályán. Volt bennem valami Martin Luther King-i elképzelés arról, hogy Isten és az Egyház segítségével élére állok a cigányságnak, jobbra teszem a sorsát. Aztán Isten időnként tudatta velem, hogy nem mindig az történik az életben, amit mi kitalálunk. Visszagondolva, gyerekes elképzeléseim voltak. A fiam születésekor nőttem fel igazán. *(Lakatos Péter csaknem 15 éve házas. Feleségével, Henriettával két gyermekük született, Péter és Ráchel – a szerk.)* A kisfiam súlyos betegséggel, CHARGE-szindrómával született. Ettől a megrendítő pofontól váltam igazán felnőtté.

Szülőként döbbsentem rá arra, hogy az élet sokszor nem olyan, amilyennek elképzeljük. Isten időnként megenged életünkben bizonyos dolgokat azért, hogy valami más, jobb születhessen, mint amit mi eredetileg terveztünk.

Az ilyen történések arra ösztökélnék bennünket, hogy elgondolkodjunk: lehet, hogy más úton kell haladnunk, máshogyan küzdenünk egy célért, mint ahogyan azt korábban elképzeltük? Sokáig felfelé ívelt az életem, és aztán Isten megengedte, hogy nehézségekkel nézsek szembe, amik ráébresztettek: az ő tervei, gondolatai egészen másként működnek, mint a mi emberi elképzeléseink. Ez nem azt jelenti, hogy végül nem azt a célt érjük el, amit szerettünk volna, csak más úton jutunk odáig, esetleg kitérőkkel. Ma már csak azt akarom, amit Isten kíván tőlem. Igazából Isten öntözi azt, amit az ember megművel. A szívemben változatlanul ott él az isteni meghívás, hogy tegyek a cigányság sorsának javításáért, de ma már tudom: nem feltétlenül úgy lesz ez, ahogyan én akarom, mert ez Isten műve. Van, amikor azt mondja, most állj meg, máskor viszont erőteljesen működik. Amikor például úgy éreztem, hogy a cigánysággal kapcsolatban már nincs semmilyen teendőm, tavaly decemberben érkezett ez a felkérés.

Eddigi életútján végigtekintve, úgy gondolom, egyértelműen megmutatkozik benne az isteni gondviselés: beleszületik a mélyszegénységbe, ahonnan kiemelkedik, görögkatolikus pap lesz és kutató a Nyelvtudományi Kutatóközpontban. Doktori fokozatot szerez az ELTE Bölcsészettudományi Karán, témája a romani-magyar kétnyelvűségből eredő iskolai hátrányok okai és megoldási lehetőségei. Most pedig országos cigánypasztorációs referens. Milyen elképzelései, tervei vannak?

Hála Istennek, a romák körében végzett misszióknak már nagy múltja van itthon, nem kell a nulláról indulnunk. Elődömnök, Dúl Géza atyának húsz évvel ezelőtt az volt a feladata, hogy elősegítse a cigányság lelkipozícióját. Az elmúlt két-három évtizedben rengeteg konferenciára, országos cigánypasztorációs találkozóra, lelkinapra került sor a tudományos rendezvényektől egészen a könnyedebb, testvéri együttlétektől, és a rengeteg eseményen keresztül sikerült bekapcsolódnunk a cigánypasztoráció hazai és nemzetközi vérkeringésébe is. Géza atya és segítői olyan alapot vetettek, amin folytatni tudjuk a megkezdett építkezést.

Az országos rendezvényeken a roma közösségek találkozhatnak, együtt imádkozhatnak, beszélgethetnek. Terveink között szerepel, hogy a tudományos világgal is szorosabb kapcsolatot építsünk ki, elsősorban a nyelvtudományok területén. Óriási dolog, hogy a cigányság az ezer év vándorlás során is megőrizte a nyelvét, saját állam nélkül is. A tudomány és a hit együttműködésére van itt szükség, őrizni kell a cigány nyelvet, és építeni a katolikus hitet. Fejlesztetni szeretnénk a romák és a nem romák közötti kapcsolatot is, hogy együtt haladhassunk a kereszténység útján. Kiemelkedő szerepük lehet ebben a püspök atyáknak azáltal, hogy ösztönözik papjaikat. Forduljanak a romák felé is, akik ugyanolyan bárányai az Egyháznak, mint a nem romák. Mindemellett ki kell aknáznunk minden olyan lehetőséget, ami segítheti a hit továbbadását, hiszen Krisztus, az ő evangéliuma a legfontosabb. Az országos cigánypasztorációs referens önálló státuszt szeretnénk hozzákapcsolni a Boldog Ceferino

Intézetéhez. Úgy tervezzük, annak vezetőjével, Bángi-Magyar Annával az eddigieknél szorosabban együttműködünk majd lelkiileg és szakmailag is, hogy minél több ember bekapcsolódhasson, segíthesse ezt az ügyet, természetesen Székely János püspök atya, a püspöki konferencia cigánypasztorációval megbízott fópásztor vezetésével.

Bár az elmúlt húsz évben sok minden történt a cigányság felemelése érdekében, változatlanul rengetegen élnek mélyszegénységben. Hogyan lehetne jól érzékelhető, látható változásokat elérni e téren? Szociális, hitbéli, nevelési kérdés ez? Vagy mindhárom együtt?

A szociális és az anyagi nehézségek megoldásában sajnos nincs lehetőségünk arra, hogy látványos változásokat tudjunk kieszközölni. Azonban a saját, megélt tapasztalatom is azt mondhatja velem, hogy a mélyszegénységben élők számára a tanulás a felemelkedés egyetlen útja, és ez nem csak a cigányságra igaz.

Otthon, a faluban sok nem cigány származású ember is közmunkán tengődik, mélyszegénységben élnek családok több generáció óta. Én annak idején négy évig busszal jártam a faluból Mátészalkára, a középiskolába. Egy évtizede már a faluban is van esti gimnázium, buszozni sem kell, de úgy érzem, nem elegendően használják ki ezt a lehetőséget. Kell egyfajta akarat, belátás, hogy a körülményeim csak én tudok változtatni, az életem a saját kezemben van, már abban az életkorban is, amikor el kell döntenem, hogy merre tovább. Bármit választok, a semminél minden jobb, egy jó szakma is remek döntés. Kell, hogy az ember higgyen magában. Hinni kell abban is, hogy Isten jelen van az életemben, és ha valamit nagyon akarok, és megküzdök érte, akkor megsegít. Az én életemben is mindig voltak emberek, akik segítettek. Nem igaz, hogy egyedül vagyok a világban. Néha elég volt egy jó szó, egy dicséret. Ha valaki hisz Istenben és önmagában, akkor van kitörési lehetősége. Nem szabad belenyugodni abba, ami van. Az életünk során számtalanszor kerülünk olyan helyzetbe, amikor nyalogathatnánk a sebeinket. Én is reggeltől estig sorolhatnám, hogy negyvenéves koromra átestem egy szívmitétet, a fiam beteg, tragikus események egymásutánja az életem. De az embernek mindig van választása. Az elfogadás is választás.

A mai világban, amikor egy kattintással minden elérhető, a tudás is csak választás kérdése. Ehhez azonban hit kell, hit saját magamban és Istenben.

Ma már vannak ösztöndíjak, egy hármas bizonyítvány is elég ahhoz, hogy a továbbtanuló diák 10-15 000 forint ösztöndíjat kapjon. Vannak kollégiumok, olyan szervezetek, amelyek segítik a szegény, de továbbtanulni vágyó diákokat. Ott vannak a roma szakkollégiumok, ahol teljes ellátásban részesülnek a tanulók. Ha egy gyerek lelkében megfogalmazódik, hogy mi szeretne lenni, és ott áll mellette a falusi plébános, az Egyház vagy egy tanár – mint az én életemben Zolcsák István atya és az egykori osztályfőnököm –, akkor hiszem, hogy elérheti, amire vágyik. Feltéve, ha van benne akarat, elszántság, kitartás, tanulni vágyás. Nagyon fontos a szülők meggyőzése is, hogy belássák: ha nem akarják, hogy a gyerekeiknek is olyan mostoha sorsuk legyen, mint nekik, akkor támogatniuk kell a tanulásukat. Tudás, szakma, végzettség nélkül ma senki nem tud érvényesülni. Ehhez áldozatra, akaratra, belátásra van szükség. A többi néphez, nemzethez hasonlóan a cigányság számára is egyetlen út vezet a felemelkedéshez: a tanulás.

fénykép: Merényi Zita

100 éve született Nemes Nagy Ágnes

(1922. január 3., Budapest
– 1991. augusztus 23., Budapest)

Nemes Nagy Ágnesnél, akárcsak számos kortársánál, elengedhetetlen ténye és esszenciája az életműnek, hogy beszéljünk az „elhallgatás éveiről”. Olyan politikai és társadalmi renden verkedték át magukat írói, költői pályájuk során, amely akarva-akaratlanul nyomot hagyott beszédmódjukon, világszemléletükön. Azáltal, hogy kiállták ezt az időszakot, a „saját irodalmukkal” foglalkoztak, és nem hódoltak be a rendszernek valamilyen igaztalan karrier és pályakép reményében, lázadó hősként jelenhetnek meg a szemünkben. Akik az elnyomás ideje alatt is alkottak, a jobb idők reményében.

A félelem, a küzdenivágyás nem a nép, a nemzet viszonyában jelenik meg nála, hanem az egyénre, az egzisztenciára vonatkoztatva. Mindezt képes úgy megjeleníteni, hogy a közvetlen személyes jelenlét redukált marad, így kiteljesítve költészetében az objektív líra hagyományát. Kevesebb a transzcendencia és misztikum, mint Pilinszkynél, úgynevezett szemléleti „realizmusnak” is tekinthetjük. A tárgy, a kép és az élénk tárló látvány sokkal többet rejt magában, mint azt elsőre gondolnánk, és észrevétle-

nül bomlik ki előttünk a vers által kivetíteni kívánt látomás. Ebben figyelhető meg Rilke költészetének hatása is.

Múzeumi séta című prózaversében szinte ars poetica-szerűen fogalmazza meg e költészet varázslatos jellegét: „Épület és bástyafal szűk közében geometrikus, liliputi ágyások, mellettük pici, kerek babérfák: egy gyerekrajzba lépek ilyenkor, egy Hórászkönyv kis színes metszetébe. Óvatosabban kell mozogni itt, egy lét-játék léptékeit tanulni. Lassan, vigyázva, minél keskenyebben az óriás univerzumocska útján, melyet tapodni nincs cipő. De menni mégis, lépéseim megfogalmazhatatlan cselekedeteivel mérni ezt a más kiterjedést. Lassan, vigyázva lélegezni. A levegő is méretarányos”. Mintha versvilágának kapuján léphetnénk be, ahol maga is nehezen igazodik ki, de tudja, minden szónak, szándéktalanul is, súlya van.

Az egyelőre kimondhatatlant, megfoghatatlant akképp jeleníti meg, hogy tárgyi megfelelőt teremt számukra. Hogy a költeményből a versíró teljesen kivonulna? Nemes Nagy költészete annyira személytelen lenne, hogy az alanyi lírához szokott olvasó szenttelen objektívizálást lát csupán a versek mögött? Ellenkezőleg, nem feltétlenül csak a drámai telítettség humanizálja ezt a költészetet: a sorok mögött mindig megbújik az egyén, vagy megjelenik egy „szereplő”, csupán töredékes cselekvést véghezvivő alak, akivel azonosulni tudunk, aki a tárgyak mögötti történetet értelmezi, akitől megelevenedik – még ha csak egy elmosódott grimasz erejére is – az egész versvilág.

„Fönt egy madár, egy ismeretlen
madár az égen – összevont
szemöldök, arctalan –
mögötte most a fény lelappad,
hulló szemhéj, vakablak –
csak zümmögés, csak zúg az éj
láthatatlan, fekete lombtól,
szénné gyűrődött sudarak
fekete szíve feldorombol.”
(Fenyő)

Az alany nem tűnhet el a versből, érzékeljük mögötte az embert, ugyanis alapvető létkérdésekre, mindennapi dilemmáinkra keresi a választ. Az objektív líra pedig így válik fokozottan személyessé, ugyanis olvasás közben rádöbbenünk, a megjelenített kép hű mása az általunk tapasztalt világnak.

Nem csupán a címekben jelenik meg a nyelvi, szókincsbeli egyszerűség (*Bűn, Tölgy, Alkohol, Vadkan, Fügefák* stb.). Versenyelve is tömör és súlyos, pedig nem él olyan mellbevágó szókapcsolatokkal, mint Pilinszky. Maguk a szövegek is redukált, egyszerű mondatokból állnak, szinte töredékgondolatok, melyek egységben kirajzolják a teljes képet:

„A szaggatások, hasgatások,
a víziók, a vízhiányok,
a tagolatlan feltámadások,
a függőlegesek tűrhetetlen
feszültségei fent és lent között –
Éghajlatok. Feltételek.
Között. Kő. Tanknyomok.
Egy sáv fekete nád a puszta-szélen,
Két sorba írva, tóban, égen,
két sötét tábla jelrendszerei,
csillagok ékezetei –
Az ég s az ég között.”
(Között)¹

Pilinszky János mint pályatárs, barát, fontos szerepet tölt be a Nemes Nagy Ágnes-életmű értelmezésében, kettejük munkássága szorosan összekapcsolódik. Akárcsak Pilinszkynél, nála is tapasztalható a háború utáni megrendültség, a belső egyensúly elvesztésének érzése. A felfoghatatlan, irracionális történésekre a válasz itt is a valóságos érzésekben keresendő, emellett „az emberi értelem és ismeret adhat reményt a folytatáshoz”².

¹ NEMES NAGY Ágnes, Között = Uo., https://reader.dia.hu/document/Nemes_Nagy_Agnes-Nemes_Nagy_Agnes_osszegyujtott_versei-1164

² NEMES NAGY Ágnes, Tavasz felé = Uo., https://reader.dia.hu/document/Nemes_Nagy_Agnes-Nemes_Nagy_Agnes_osszegyujtott_versei-1164

Fiatal önkéntesek a menekült- válságban

Öt hónapja tart a háború Ukrajna és Oroszország között. Az eddigi mérleg: menekültek tízezrei, lerombolt otthonok, menekültszállássá alakított iskolák, óvodák, megannyi ártatlan ember élete. Ha meg kellene neveznem, mi az öröm az örömben, egyértelműen az emberi önzetlenséget mondanám. Példátlan az az összefogás, amit a magyar emberek tanúsítottak az elmúlt hónapokban határon innen és túl. Önzetlenül, pénzt, időt, erőt nem sajnálva siettek a menekültek megsegítésére, függetlenül attól, hogy kárpátaljai magyarokról vagy ukránokról van szó. Aki akarta, megtalálta a módját a segítségnyújtásnak. Három fiataalt mutatunk be olvasóinknak, akik egy percet sem késlekedtek, azonnal más emberek segítségére siettek.

INGYEN FUVAR ISMERŐSNEK, ISMERETLENNEK

A miskolci Grunda Jánost baráti és – kárpátaljai felesége lévén – rokoni szálak is fűzik Kárpátaljához. A háború kitéréséről értesülve azonnal felajánlotta segítségét kárpátaljai ismerőseinek. A Szent István Rádió munkatársaként egyikükkel interjút is készített, de úgy érezte, a tájékoztatás nem elég. Többet akart tenni a bajbajutottakért.

Kiírtam a legnagyobb közösségi oldalra, hogy délután fél 6-ra Beregsurányban leszek a JER rendszámú autómmal, és 4 embert elviszek 100 kilométeres körzeten belül bárhová, illetve szállást is tudok szerezni. Eredetileg ezt a körülbelül 200 kárpátaljai ismerősöm miatt írtam ki, a szállással kapcsolatban pedig tudtam, hogy Szocska Ábel püspök atya kezdeményezése révén a görögkatolikus egyház elsők között lépett a bajbajutottak megsegítéséért. Hamarjában jelentkezett két barátom és egy gyakorlatát töltő kispap is, így négy autóval indultunk el a határra. Nagyon gyorsan több ezerre duzzadt a megosztások száma, viszont órákig nem írt senki. Már kezdtem csüggedni, amikor jelentkezett egy anya a kislányával, hogy Lónyárról mennének Debrecenbe, ahol a férje és a beteg kisfia vannak. Az egyik autó el is indult felé, mi meg Surányban és Barabáson kezdtük leszólítani az embereket, hogy kell-e nekik segítség. Az ukrán menekültek zárkóztak voltak velünk, bár egy kárpátaljai barátom által ukránul is meg tudtuk őket szólítani. A kárpátaljai magyarok köszönték a felajánlásokat, de nekik már kész tervük volt a továbbhaladásra, sokukért jöttek ismerősök.

Sok férfi az orosz támadásról értesülve azonnal összepakolta a legszükségesebb holmiját, és a határ felé indult. Hamar bekövetkezett, amitől sokan féltek: a hadi állapot miatt a 18 és 60 év közötti, hadköteles férfiak nem hagyhatták el az országot. Kezdetben a kettős állampolgárok magyar útlevéllel még kiutazhattak Ukrajnából.

Aznap, amikor az ukrán hatóságok lezárták a határt a 18–60 év közötti férfiak előtt, újra elmentünk a határhoz. A „Segítségnyújtás (Ukrajna, Kárpátalja)” elnevezésű csoportban is megosztották a bejegyzésünket, nagyon gyakran csörgött is a telefonom. Az ország minden tájáról jelentkeztek felajánlások fuvar és adomány formájában, de elkezdtek a határ másik oldaláról is segítséget kérni. Rájöttem, hogy itt már nem a fuvarozásban kell segédkezni, hanem a logisztikában. Így összekötöttük a keresletet a kínálattal. Közben a katolikus egyház Barabáson segítségpontot alakított ki. Sok önkéntes volt, a határtól már kisbuszokkal hozták a menekülteket és az adományokat. Kárpátaljáról görögkatolikus kispapok is érkeztek, akik rengeteget segédkeztek a fordításban, az adományok lepakolásában. A kárpátaljai barátom ott is maradt. A helyszínen azt is tapasztaltam, hogy egyes médiumok azzal a váddal akartak lecsapni a választás előtt álló kormányra, hogy nem nyújt elegendő segítséget a menekülteknek. Miközben érezhető volt, hogy a települések önkormányzatai az állam legkisebb sejtjeként megkapták a kellő támogatást.

SZÉTSZAKADT CSALÁDOK, MENEKÜLŐ KISMAMÁK

János bejegyzése pár nap alatt több mint 12 ezer megosztás kapott. Hamarosan nemcsak magyar, de ukrán ajkú menekültek is keresték.

Amikor már ukrán menekültek kimenekítésével kapcsolatban is kerestek, jó volt, hogy fel tudtam készíteni a határmenti fogadóbi-zottságot egy-egy érkező családra. Előfordult, hogy úgy szereztünk fuvart egy öt fős kijevi családnak, hogy kitettük a fényképüket a közösségi médiában létrehozott csoportba, ami meggyorsította a segíteni akarók aktivitását.

Az első szolgálatról hazatérve, el kell mondanom, hogy idegenül éreztem magam a saját családomban, mert nem tudtam a szeret-teimre koncentrálni. Csak a határon jártak a gondolataim. Végül megbeszéltük a feleséggel, hogy még egy négy napos turnusra visszamegyek a határra.

Jó volt látni, hogy sok görög papcsalád ajánlott fel szálláshelyeket, adományokat és például csak úgy indulhattam el este a határra, ha előtte bemegegyek matracokért a berzéki parókiára. Megkeresett egy budapesti izraeli rabbi is, akivel a különböző izraeli menekülteket szállító buszok ügyeit, lehetőségeit beszéltük át. Kóser élelmiszert is készítettek Barabáson nekik, ahová olykor árvák is érkeztek.

János Grunda itt van: Beregsurány.

Február 25. · 🌐

...

Kedves kárpátaljai barátok, ismerősök. Ma is a surányi / lónyai / barabási határátelőnél lesz több autó, és igény szerint bárkit, bárhova eltudunk juttatni, 200 km-es körzeten belül. (Namény, Mátészalka, Fehérgyarmat, Nyíregy, Debrecen, Miskolc, Eger, Gyöngyös és most már Bp-re is, stb.) Ha szállásra lesz szükség, akkor segítünk eljutni a civil felajánlott szálláshelyekre, és az egyházak által szervezett állomásokra. Igény szerint más határátelőhöz is szívesen elmegyünk. (Gyerekülés is van.) Rajtam kívül még rengeteg autó indul, úgyhogy sok hely van. A kezdeményezés hatására többen lettünk sofőrök. Köszönet nekik! És Nektek is a sok felajánlást, ötletet, összekapcsolást. Térkép: A Beregsurányi önkormányzat tájékoztatója szerint ebbe a melegedőbe várják a határon átjött embereket, és a fuvarozásban segítő önkénteseket. Itt találkozok a segítségkérő és a segítő. Aki a helyszínen, a melegedőben jár, egy csokival, vagy jó szóval köszönje már meg a surányi, tiszabecsi vagy a többi határátelő önkormányzatának áldozatos, szolgálatkész, fáradhatatlan szolgálatát, amit a menekültekért végeznek.

A legnagyobb dolog, amit sikerült elérni, a határ menti segítségpon-tok összekötése volt egy közös chat formájában. Közben riportokat is készítettem. Orbán Viktor miniszterelnöktől Surányban kérdez-hettem is, és a többi helyről is szívesen nyilatkoztak a segítségnyúj-tók, mert már nem a sajtós hiénát látták bennem, hanem az önkén-tes segítőt.

Bár első alkalommal nem konkrét emberek miatt indult útnak, az otthonukat elhagyni kényszerülők között ismerős arcokkal is találkozott.

Második határmenti ottlétem felénél érkezett egy várandós harkovi ismerős a másfél éves kislányával és az édesanyjával. A férje és az édesapja otthon maradtak harcolni. Nagyon hálásak voltak a sok segítségért, és nem csak nekem, hanem Magyarországnak is, mert látták a profi fogadtatást. Nyírpazonban szüleimnél, akik több turnusban fogadtak menekülteket, finom estebéddel várták őket. Felpakoltunk játékokkal, és mentünk Miskolcra, ahonnan néhány hét után tovább utaztak egy németországi nőgyógyász ismerősük-höz. Senkit nem ismertem a többi utasom közül, de pont ez volt a szép benne. Volt két apuka, akiket az utolsó pillanatban a feleségeik küldtek át a határon. Elmondták, hogy sokan romos gyárépületek-ben bujkálnak.

A „PESSZIMISTA, KESERGŐ NÉP”, HA SEGÍTENI AKAR

A határmenti önkormányzatok és a helyi önkéntesek ember-feletti munkát végeztek a menekültek fogadása, elhelyezése, ellátása terén. Sokan próbáltak saját lehetőségeikhez mérten segíteni.

Volt olyan Dunántúlról érkezett ukrán srác, aki 16 éve él Magyaror-szágon és a kezdetektől tolmácként dolgozott. Volt olyan amerikai magyar, aki fogorvoshoz érkezett Magyarországra, de eljött a ha-tárra önkénteskedni. Ragaszkodott ahhoz, hogy a bérelt kocsijában alhasson, pedig volt fűtött, tábori ágyas sátra a karitásznak, és egy önkormányzati nyaraló is, amit Barabás önkormányzata biztosított.

Egy beregi sajtós készített egy videót egy harkovi egyetemista me-nekülttel. Fogorvosnak tanult, már csak másfél év kellett volna a diplomájáig. A videó hatására többen is jelentkeztek segítő szán-dékkal. Többek között a Debreceni Egyetem, ami felajánlott neki egy helyet a tanulmányai befejezéséhez.

Aztán az is megtörtént, hogy chaten írtak, hogy Tivadarba roma ma-gyar menekült gyerekek érkeztek, akiknek nincs váltásruhájuk. Így ruhaadományt is lehetett rögtön oda irányítani.

Jánosnak a menekültekért tett szolgálatában nagy segítségére volt családja, akik benzinköltséggel járultak hozzá a sok sikeres úthoz. De nem feledkezhetünk meg egy másikfajta támogatás-ról sem. Közvetlenül látni a menekülő és szétszakadó csala-dokat egy erős és hithű ember számára is nehéz.

Egy karitászos főmunkatárs vezetett rá arra, hogy a segítségnyúj-tást szét kell választani a családtól, és hazaérve nem szabad lélek-ben sem a határnál maradni. Nehéz volt, de megértettem.

Legnagyobb élményem, hogy láttam, az ország mennyire megmoz-dult a segítségnyújtásban. Sokszor magunkat is pesszimista, keser-

gő nemzetként írjuk le, de most láthattuk, hogy rengeteg ember nem nézte a benzinárakat, a ráfordított időt, pénzt, és rögtön elindult a bajbajutottak segítségére. Hálás vagyok, hogy sokukkal én is találkozhattam, így megerősödve tértem vissza Miskolcra, ahol szintén voltak menekültek, tehát már a helyi közegünkben is meg lehetett találni a segítségnyújtás formáit.

Bő száz éve a saját emlékezetünkben benne van a magyar menekültek kiszolgáltatottsága. Gondoljunk Trianonra, a második világháborúra, '56-ra. Most, azt hiszem, nemzetársaim nevében is mondhatom, hogy törlesztettünk valamit a magyarokat befogadó Gondviselő Isten szimbolikus rovátkáján.

AZ IGÉNYEK VÁLTOZTAK, A SEGÍTENI AKARÁS NEM

Egressy Mariann Kárpátalján, Jánosiban született. Jelenleg Németországban él és dolgozik. Épp a háború kitörése napján készült hazalátogatni egy családi program miatt, amikor többen is figyelmeztették: ne induljon útnak. Ő viszont nem fordult vissza, sőt: a párnaposra tervezett utazás helyett közel három hónapot töltött otthon, átvéve az édesapja által alapított Mária Óltalma Jótékonyági Alapítvány munkájának koordinálását.

Az alapítványt 2012-ben hozta létre édesapám azzal a céllal, hogy támogassák a helyi és környékbeli hátrányosabb helyzetű családokat, betegeket, időseket. Az alapítvány azóta is aktívan működött. A háború kitörése miatt viszont teljesen más feladatok kerültek fókuszba. Amikor átvettem az alapítvány működtetését, első lépésben elkezdtük kibővíteni, kiépíteni a kapcsolatrendszerünket a támogatók és a támogatottak kapcsán is. Tudtuk ugyanis, hogy valószínűleg hosszabb ideig kell ellátni a menekülteket, főleg azokat, akiknek az otthona megsemmisült. Korábban főleg testvérvárosunktól, Gödtől, magánszemélyektől és különböző projektalapú pályázatok révén kaptunk támogatást, ami az akkor lefedett területhez mérten elegendő is volt. De a háború miatt ennél több kellett. A környező falvakon kívül kapcsolatba kerültünk például Volóc, Ökörmező, Huszt, Nagyszőlős, Szolyva járás ukrán közösségeivel, amiknek szintén igyekeztünk segíteni. Egy alkalommal Kárpátalján túlra, Pervomajszkba is küldtünk egy kamionnyi élelmiszert, ahol a Harkiv megye belső részeiről érkező menekülteket szállásolták, illetve látták el.

A háború kitörése meglehetősen ártírt a helyi viszonyokat. Kárpátalja Ukrajna legnyugatibb megyéje, ami egyrészt a legtovább volt a harcoktól, másrészt európai országokkal határos, így sokan itt kerestek átmeneti menedéket.

– Február 26-án kiírtam egy bejegyzést a saját Facebook-oldalamra a jelenlegi helyzetről és arról, hogyan lehet segíteni Kárpátaljának és a menekülteknek. Rövid idő alatt nagyon sok megkeresést kaptam többek között Magyarországról, Kanadából, Amerikából, Németországból, Brüsszelből. Partnerkapcsolatba kerültünk egy budapesti szervezettel, az Adománytaxival, akiken keresztül számos egyéb szervezettel kerültünk összeköttetésbe, mint a Jófogás, az Amazon vagy az Erste Bank. Ők hetente hozták az összegyűjtött adományokat. Többször jött segítség Jánosi testvérvárosából, Gödről. Magyarországról inkább adományok érkeztek, külföldről pedig anyagi segítség. Kezdetben napi 3-4 órát töltöttem a határon, hogy az adományok áthozásához szükséges deklarációt elintézzem. Később egyszerűsödött az eljárás menete, a határőrök is megismertek, így egyszerűbben zajlott a folyamat.

Az alapítvány Kárpátalja-szerte több településre juttatott adományokat. Mindezt úgy, hogy sok hadköteles férfi utazott ideiglenesen külföldre, ami megnehezítette a logisztikát a nagyobb terhek mozgatását illetően.

Férfiak híján vagyunk. A raktárainkban főleg nők dolgoznak. Ők pakolják le, rendszerezik és helyezik el az adományokat. Nagyobb szállítmányoknál, amikor például mosógépet, hűtőt kellett lepakolni, természetesen kénytelenek voltunk valahogy férfi munkaerőt szerezni. Az első két hónapban még mi magunk vittük más településekre az adományokat. Ez azért is volt fontos, hogy lássuk, hol mire van még szükség. Később kénytelenek voltunk önszerveződésre kérni a támogatottakat, így gyakran ők jöttek el a már általunk igény szerint összekészített csomagokért.

ELSZÁLLÁSOLÁS, BERENDEZÉS, ELLÁTÁS

Jánosiba rövid időn belül 350 menekült érkezett. Sokan hotelben, vendégházban találtak szállást, mások, a kevésbé tehetősegek az ideiglenesen menekültszállássá alakított intézményekben. Az elhelyezéshez viszont az óvodák, iskolák gyors átalakítására és berendezésére volt szükség. Az alapítvány programjai az igényekkel együtt folyamatosan változtak.

Egy hetet kaptunk, hogy a Jánosi Mezőgazdasági Líceumot felkészítsük 50 menekült fogadására. Kezdetben mindenhol kihívást jelentett a menekültek elszállásolása, ezért az első hónapban főleg matracokat, ágyneműket gyűjtöttek nekünk a támogatók. Az elszállásolás megoldása után szükség volt mosógépre, mikróra, hűtőre is, ezért inkább elektromos berendezéseket gyűjtöttünk és vittünk ki Kárpátalja-szerte. A Líceumban nagy probléma volt a zuhanyhelyiség kérdése is. Nem találtunk itthon mesterembert, aki vállalta volna a rendszer kiépítését. Olaszországi ismerősökön keresztül találtam adományozókat, akiknek köszönhetően mobilzuhanyzókat tudtunk felállítani.

Az elszállásolás és a berendezés után az ellátásra is gondolni kellett. Elindítottunk egy ingenkonyhát, amely által Jánosiban és a vele szomszédos Balazséron 50 főnek tudunk melegételt biztosítani, illetve a Líceum konyhájában 70 főre főznek napi három alkalommal. Amerikai támogatók által mindkét hűvőre (az ukrán közösségek

a Julián-naptárt követik – a szerk.) készítettünk a gyerekeknek egy kis hátizsákot, amibe édességet, színezőt, játékokat tettünk. Ennek nemcsak az ajándékozás volt a célja, hanem az is, hogy a gyerekek belepakolhassák a holmijukat, ha hazatérnek vagy továbbutaznak.

Mindemellett szoros kapcsolatot ápolunk a Beregszászi Járási Máltai Szeretetszolgálattal és a Johannita renddel is. Rengeteg programon dolgoztunk közösen az elmúlt időben. Több ukrán települést és annak menekültjeit láttunk el különböző segélyekkel.

Minden reményesség ellenére hamar egyértelművé vált, hogy a két ország közötti konfliktus sokáig húzódik. Az alapítvány segítséget nyújtott azoknak is, akik nem menekültzálláson akarták megvárni a háború végét.

– Volt egy olasz civil kezdeményezés, a Hope Ukraine evakuációs program, ami mögé mi is beálltunk. Eleinte sokan akartak Olaszországba utazni, ahol szállást és étkezést is biztosítanak nekik. De később egyre kevesebben jelentkeztek. Úgy láttuk, hogy aki akart, az már elment, aki pedig Kárpátalján maradt, az csak arra várt, hogy végre hazamehessen. Persze ott volt a másik réteg is, akinek már nem volt hova hazamenni. Sok olyan emberrel találkoztunk, aki a feleségét, gyerekeit külföldre küldte, ő pedig nálunk maradt.

Összesen nagyjából 50 embernek segítettünk kiutazni. Volt közöttük például egy olyan nő, akinek mindkét lába eltört, amikor bombázás közben rászakadt a ház. Egy másik családnál épp a háború előtt 1-2 nappal születtek ikerbabák. Egyikük beteg volt. Az édesapa orvos, egyetlen lehetőségként neki kellett megműtenie a gyereket. Hálásak voltak, hogy eljuthattak egy olyan helyre, ahol a gyerekek szakszerű ellátást kaphattak. Rengeteg ilyen történet van, mindenki hozta magával a saját történetét, amit nem volt mindig egyszerű sírás nélkül végighallgatni, és tartani bennük a lelket.

Sokat beszélgettem az emberekkel nemcsak Jánosiban, de például Volócon is. Ott az iskolát alakították át menekültzállássá. Az igazgatónő sírva borult a nyakamba, amikor húsvétkor egy nagyobb élelmiszerszállítmányt vittünk. Elmondta, milyen nehéz a helyzetük. Azt hitték, nem lesz kire számítsanak. Hálás volt nemcsak nekünk, de a kárpátaljai magyarságnak is. Úgy gondolom, ez egy fontos pil-

lanat, amely egy hidat épített Kárpátalja különböző nemzetiségei között, hiszen most először mindenki úgy érzi, hogy ebben a bajban egyikek vagyunk, és csak közös erővel tudjuk ezt a háborút átvészélni.

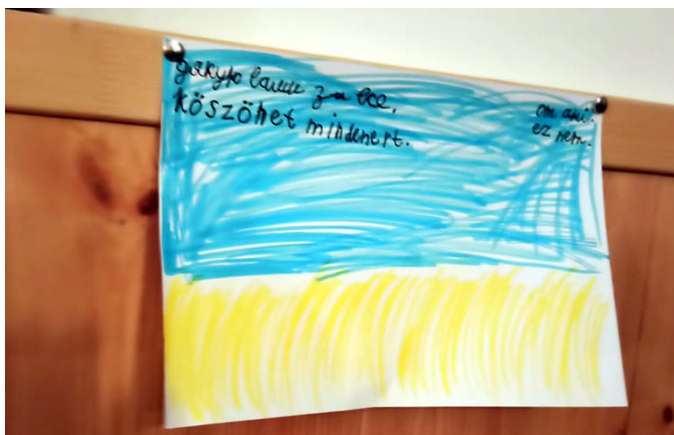

Mariann munkahelyi elfoglaltsága miatt ugyan már visszautazott Németországba, de az alapítvány továbbra is teljes gőzerővel működik. Ő a kommunikációért felel, görögkatolikus papként szolgáló édesapja és öccse pedig helyben teszi a dolgát. Rendszeresen méri fel a támogatott helyek igényeit, hogy a segítők célirányosan gyűjthessék az adományokat.

*Aki érdeklődik az alapítvány munkája iránt, vagy maga is segíteni szeretne, keresse fel Facebookon az **M. Pokrova Charity Foundation** oldalt!*

A TEHETETLENSÉG ÉRZÉSE UTÁN TEVÉKENY SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

Bár a háború február 24-én kezdődött, az ukrán-orosz konfliktus ennél régebbre nyúlik vissza. 2014 novemberében oroszbarát zavargások történtek a főváros, Kijev főterén, a Majdanon. A tüntetést feloszlatták, de a feszültség elharapódzott. A kárpátaljai magyarokat a helyzet leginkább a tömegesen kiküldött, sokszor erőszakosan kézbesített katonai behívók miatt érintette. Február 24-e ugyanezt hozta kilátásba a hadköteles korú fiúk, férfiak számára. Sokan – ukránok és magyarok egyaránt – döntöttek úgy, hogy nem akarnak eszközök lenni a két ország közötti harcban. Volt, akit a határon szállítottak ki az autójából, hogy átadják a behívóját. Sokat olvashatunk a kárpátaljai magyar sajtóban arról is, hogy az utcán igazoltatják a férfiakat, s a 18 és 60 év közöttieknek ott helyben a kezébe nyomják a behívót. Ők nem hagyhatják el az országot, azok pedig, akik korábban elmentek, nem tudják, milyen jogi lépéseket fogantósítanak majd velük szemben, amikor végre hazatérhetnek. Most megszólaló interjúalanyunkat ezen körülmények miatt nem nevezzük meg.

2014 után felpörögtek az események. Először még megijedtünk attól, hogy az országban fegyveres harcok dúlnak. Aztán egyszerűen hozzászoktunk, hogy harci járműveket lehet látni az utakon, hogy a vasúton fényes nappal tankokat szállítanak. Ezek fényében éltük tovább az életünket. 2021 második felétől újra rossz irányba változott a közhangulat. Benne volt a pakliban, hogy háború lesz, de sok esélyt nem adtunk rá. Karácsony környékén kezdtük igazán komolyan venni a helyzetet, amikor már prognosztizáltak egy esetleges támadást. Számomra a közelgő baj egyértelmű jele volt, amikor február 21-én Oroszország elismerte a két szakadár terület függetlenségét. Sokan azt mondták, túlreagálom a helyzetet, de én úgy gondoltam, felesleges hitegetni magunkat. Február 24-ét egy életre megjegyezzük. Nem is lehet szavakkal visszaadni azt a szörnyű érzést, azt a gyomorideget, amit akkor éreztem.

Aki nem akart újra a behívótól rettegni, háborús eszközzé válni, a dolgok elébe ment, és pár óra múlva már a februári hidegben ácsorgott a határon.

Köd volt, fagy, az emberek mégis tódultak a határra. A tehetetlenség érzése uralkodott el mindenkin. Saját akaraton kívül ott kell hagyni mindenedet, a családodat, a szeretteidet, a munkádat. És nem tudod, mikor mehatsz haza, vagy egyáltalán lesz-e hova hazamenni.

Interjúnk elkészítésekor beszélgetőpartnerem már 114 napja volt Magyarországon. Akkor sem tudta, mennyi időre készüljön, és most sem tudja, meddig tart még ez a helyzet.

A készülődésem tulajdonképpen annyiból állt, hogy egy hátizsákba beleraktam a ruhásszekrény két felső polcának tartalmát. Az ember, ha utazni akar valahova, akkor tényleg készül rá. Itt erre nem volt idő. Olyan mértékű sokkhatás ért, és gondolom ezzel mások is így voltak, hogy nem válogattam a ruhák között, nem gondolkodtam, mire lesz szükségem, hanem reflexszerűen felkaptam és bepakoltam a holmimat, aztán habozás nélkül elindultam a határra.

Ezen a ponton kiegészítésként engedjenek meg nekem egy személyes közbevetést a helyzet közelebbi érzékeltetésére. Magam is kárpátaljai magyar vagyok. Befogadtunk egy otthonról érkezett jóbarátot pár napra. A fiatalember egy bőrönddel indult útnak. Konkrét terve még arra vonatkozóan sem volt, hogy hol tölti aznap az éjszakát. Amikor megérkezett hozzánk, a bőröndjéből elővett egy tavaszi kabátot. Hozzáette: fogalma se volt, mennyi időre pakoljon, de mindenesetre bedobta ezt is a többi holmi mellé. Összeszorult a gyomrom, belegondolva, hányan vannak még így.

Hasonló helyzetben volt interjúnk főszereplője is.

Csak az volt a „terv”, hogy el kell hagyni az országot. Nem volt célom, egyszerűen csak tudtam, ha otthon maradok, nem leszek biztonságban. Emlékszem, órákig álltam a határ másik oldalán. Rengetegen voltunk. Próbáltunk kommunikálni a családukkal, az ismerősökkel, amíg volt térerő az ukrán telefonunkon. Kiderült, hogy a hozzám közelebb álló ismerősök szinte egyszerre indultak el. Az volt a tervem, hogy kibérek valahol egy szobát. Végül egy barátom fogadott be magukhoz. Folyamatosan néztem a híreket, és közben tehetetlennek éreztem magamat. Mindenki arra számított, hogy néhány napon belül vége lesz ennek a szörnyűségnek. De nem tudtuk, a helyzet milyen mértékben érinti majd Kárpátalját. Ebben a tehetetlenség-érzésben a barátommal lementünk a határra, hátha tudunk segíteni. Végül nagyjából három hétig ott is maradtam. Volt, hogy 24 órás műszakot vállaltam. Mégis hálás vagyok a sorsnak, hogy ebben a szörnyűségben megtapasztalhattam azt a hihetetlen mértékű emberi méltóságot, amit Magyarország és a magyar emberek tanúsítottak. A határ menti településeken mindenki megmozdult. És nemcsak ott. Az ország legtávolabbi pontjairól is önzetlenül jöttek emberek segíteni. Külön kiemelném, hogy mindezt pártszimpátiától függetlenül.

AZ ÖNZETLEN SEGÍTENI AKARÁS NEM TESZ KÜLÖNBSÉGET

Bár Magyarország Kormánya, a civil és jótékonyági szervezetek egy emberként igyekeztek segíteni, egy dologban mégis mutatkozott hiány: nyelvtudásban. Ez nemcsak az ukrán ajkú menekültekkel való kommunikációban okozott gondot, hanem az Ukrajnában tanuló több tízezer külföldi egyetemista tekintetében is.

Felértékelődött az ukrán nyelv ismerete. A kárpátaljai magyarok jelentős része már az első napokban átment a határon. Utánuk elsősorban belső-ukrajnai menekültek jöttek. Az a bánásmód, kommunikáció, támogatottság, amiben részesültek, egy életre meghatározó emlék lesz számomra. Kaptak ennivalót, ruhát, megoldották a szállásukat és szállításukat. Volt, aki sírt, mert a magyarokról korábban csak rosszat hallott, mégis ők segítettek neki.

Jómagam a háború kitérése óta egyetlen alkalommal tudtam hazautazni. Addigra a hadköteles férfiak előtt lezárták a határt. Az autók kormánya mögött jóformán csak nőket és időseket lehetett látni. Kárpátaljai rendszámú autó alig állt a sorban. A távolabbi megyékből érkezőkről hamar kiderült, hogy sokan valószínűleg soha életükben nem jártak Magyarországon, de talán határátlépésben sem igazán volt tapasztalatuk. Egymást kérdezték, hova, kinek kell egyáltalán odaadni az útlevelet. Egy idősebb hölgy ukránul szólított meg. Az iránt érdeklődött, hol lehet autópálya-matricát vásárolni, és azt hova kell felragasztani. Ezek az emberek szó szerint az ismeretlenbe indultak el, így minden apróság is nagy segítség volt számukra.

Huszonöt óra volt a legtöbb, amit egy műszakban dolgoztam. Amikor véget ért a műszak, előfordult, hogy elmentünk még adományokat pakolni is. Nem tudom, honnan volt erőnk, mert ez komoly fizikai megterhelés. De tapasztaltam ilyen felfoghatatlan dolgot más esetében is. Jött egy kijevei nő, aki már napok óta úton volt. Elkísértük Budapestre, s amikor odaértünk, szinte lefagyott, mert belegendolt, hogyan vészelte át egyáltalán az elmúlt napokat. Glükózérzékenysége volt, és útközben szinte csak szendvicset evett. A fiziológiai problémáját legyőzte a stressz.

Szállás, utazás, étkezés – kezdetben ezek köré összpontosult a segítségnyújtás, de speciális helyzetek is adódtak.

Mindegyik határátkelőn más szervezet vette kézbe a feladatokat. Kint volt a Katolikus Karitás, a Református Szeretetszolgálat és a Máltai Szeretetszolgálat is. Mindegyik határátkelőn megfordultam. Ha egyik helyen kaptunk például 500 szendvicset, de nem volt szükség annyira, akkor a maradékot átvittük oda, ahol éppen egy nagyobb hullámban jöttek az emberek. Megtanultuk, kihez kell fordulni, ha háborús sérült érkezik, vagy ha valaki útlevél nélkül jött át a határon. Folyamatos volt a kapcsolat a segélypontok és a katonaság között. Úgy igyekeztünk, hogy ha valakinek segítünk, akkor minden vele kapcsolatos feladatot elintézzünk. Hál' Istennek sok segítség és felajánlás érkezett. Különböző felületeken, csoportokban kommunikáltunk, így tudtunk gyorsan segítséget kérni az éppen felmerülő problémákban. A menekülteket szendvicssel, teával várták. Csakhogy sokan jöttek kisbabával, aki ezt nyilván nem eheti meg. Ilyenkor beírtuk valamelyik csoportba, hogy bébiételre van szükség. Aztán jött egy kamaszlány, aki nem hozott magával tisztasági betétet. Ha menekülni kell, az ember nem feltétlenül tudja mérlegelni, mire lesz szüksége. Ezt a problémát is egy csoportban vetettük fel, és nagyon gyorsan 2 zsáknyi ilyen jellegű terméket hoztak. Ha valaki adományt hozott, megkérdeztük, honnan érkezett, így sokaknak sikerült az ő segítségükkel megoldani az utazását is.

Beszélgetőtársam három hetet töltött önkéntesként a határ mentén. Ez idő alatt átlagosan napi 18-20 órát dolgozott. Később pedig hétvége segített tolmácsként a segélypontok munkáját.

Eleanor H. Porter *Az élet játéka* című regényében a keményszívű, magányosan élő Polly kisasszony értesül arról, hogy régen meghalt testvérenek férje elhunyt. Így hűgának árván maradt lányát, Pollyannát kénytelen magához venni. Teher ez számára, hiszen hiába voltak rokonok, a kislány szüleivel előtte sem volt jó viszonyban. „Polly kisasszony ma már negyvenéves. Egyedül áll a világban. Apja, anyja, testvérei mind elhaltak. Évek óta úrnője már a kastélynak, az övé apjának minden vagyona. Sokan nyíltan sajnálkoztak rajta magányos életéért. Azt tanácsolták, vegye magához egy barátnőjét, vagy legalábbis tartson társalkodónőt. Polly kisasszonynak azonban nem kellett sem a részvétük, sem a tanácsuk. Szeret magában élni, mondta; nem fél az egyedül-léttől. Szereti a csendet.” Bosszankodva kéri meg a szolgálólányát, Nancyt, hogy a jövevény számára takarítsa ki a nagy kastély tetőtérében lévő manzárdszobát. „Bárcsak kitakaríthatnám a fekete lelke sarkait is” – gondolta magában a jóra való lány. „Micsoda gondolat, ide-dugni a kis árvát, ebbe a fülledt, alacsony szobába, ahol télen még fűteni sem lehet! Mikor az egész házban csak úgy konganak a szobák!”

Az állomáson a szolgálólány várta a kis árvát, aki nagy szeretettel ölelte őt át azt híven, hogy ő a nagynénje. Amikor kiderült, hogy Nancy csak a mindenes, Pollyanna nem érzett csalódást, hanem a pozitívumot látta ebben is. „Tulajdonképpen örülök, hogy nem jött ki elélem az állomásra, mert így még előttem van a meglepetés, hogy milyen lesz, és kívülről még itt van nekem maga is, Nancy!” Amikor megérkeztek a kastélyba, Polly fel sem nézett könyvéből, úgy fogadta unokahúga köszönését, és ridegen megkérte a gyermeket, hogy az ő házában egy szót se szóljon az elhunyt szüleiről, mert őt az nem érdekli.

Amikor felmentek, a lányka azon sem hökkent meg, hogy egy ágyon és egy kis szekrényen kívül nem volt semmi a szobájában. Ismét csak örvendezni tudott helyzetén. „Annak is örülhetek, hogy nincs tükör a szobámban. Mert ha nincs tükör, nem láthatom a szeplőimet.

Nancy valami furcsa kis zajt hallatott, de mire a kislány odanézett, a leány ismét csak a bőrönd fölé hajolt. Pedig már egészen üres volt. Pollyanna az ablakhoz ment, és akkor, egyszerre felsikoltott örömeiben.

– Ó, Nancy, Nancy, csak most látom, milyen gyönyörű a kilátás! Idenézzen! Ez a sok-sok fa meg a házak, a szép, karcsú templomtorny, a folyó pedig éppen olyan, mint valami ezüstszalag! Igazán, nem is kell ide semmi más kép! Az ablak a keret, a kilátás a festmény. Jaj, de örülök, hogy éppen ezt a szobát kaptam!”

Miután kipakolt a táskájából, lement a kertbe körülnézni egy kicsit, de míg a gyönyörű park növényeit csodálta, valahogy elszaladt az idő, s emiatt késétt nyegedórát a vacsoráról. Zord nagynénje megtiltotta, hogy késve asztalhoz üljön, ezért csak a konyhában ehetett a személyzettel egy kis tejet kenyérrel. Nancy nagyon megsajnálta.

„– Sajnálom, hogy most már csak tejet és kenyeret vacsorázhat, borzasztóan sajnálom!

– Miért? Én nagyon örülök neki!

– Örül? Ugyan minek?

– A tejnek meg a kenyérnek. Nagyon szeretem mind a kettőt. Meg aztán annak is örülök, hogy magával vacsorázom!

– Úgy látszik, kisasszonyka, maga a világon mindennek tud örülni – mondta erre Nancy és vidám képe egy pillanatra elborult, mert eszébe jutott, hogyan

próbált megbarátkozni a csúf kis padlásszobával a bátor kislány.

Pollyanna csöndesen kuncogott.

– Hát persze, hiszen erre megy ki a játék!

– Miféle játék?

– Hát... Az örömjáték!

– Kisasszony, mit beszél összevissza?

– Nem beszélek összevissza! A papa tanított rá. Egész kicsi korom óta játszom. A nőegyleti hölgyeket is megtanítottam. Azok is játszották – legalábbis néhányan közülük.

– Én ugyan nem sokat értek a játékokhoz, de azért csak mondja el, Pollyanna kisasszony, miben áll!”

Ekkor Pollyanna elmesélte Nancynek, hogy tiszteletes édesapja tanította meg erre a különleges, elsöre igen nehéznek tűnő játékra. A lényege az, hogy mindenben meg kell találni valamit, aminek örülhetünk. Minél nehezebb megtalálni, a játék annál érdekesebb. Egész kicsi kora óta játszotta ezt vele. Az egész akkor kezdődött, amikor az egyik segélycsomagban baba helyett mankók voltak. Apukája azt mondta neki, hogy örüljön ennek az ajándéknak, de ő gyerekként nem értette, hogy lehetne baba helyett egy mankónak örülni. „Hát azért, mert nincs szükséged rá” – válaszolta édesapja, aki mindig igyekezett megtanítani lányának az öröm művészetét. S nagyon egyszerű a játék, ha az ember már belejön. Emiatt tudott örülni, hogy Nancy jött ki érte, és ilyen egyszerű padlásszobában lakhat. De persze mikor a szolgálók és mindenki elment aludni, a kis árva belefúrta a fejét a párnába és sírva mondta. „Papa, milyen nehéz játszani azt, amire tanítottál, hogy mindenben meg kell látni a szépséget.”

Nagynénje, hogy jótékonykodjon a plébánián, minden héten küldött ételt az öreg és beteg Snow-nénak, aki szintén a plébánia tagja volt. Elhatározta, hogy mostantól unokahúgát küldi a zsémbes, házsártos öregasszonyhoz. Polly még örült is, hogy a kislány leváltja őt ebbéli kötelességében, mert a plébániáról senki sem szeretett az asszonyhoz járni. A beteg mindig mást kívánt. Ha ürücombot vittek neki, akkor sült csirkét kívánt, ha sült csirkét, akkor ürücombot. A kislány azonban szeretettel árasztotta el. Elkezdte dicsérni az örök elégedetlen néni haját, hogy milyen gyönyörű fekete haja van, és majd a mennyországba ő is ilyen szeretne magának. A beteg meglepődött, hisz régóta nem kapott már senkitől jó szót. Meg is nézte hirtelen magát a tükörben. „*De előtte rendbe szedem a haját. Szép frizurát készítek a néninek*” – ajánlotta fel Pollyanna. Amikor később meglátta magát Snow-né, elégedetten csettintett, s még a kislány elmenetele után is gyakran megnézte magát a tükörben, sőt keresett magának új hálóinget, mert kedve lett a jó frizurához újat felvenni. Ilyen apróságokkal, ötletekkel színesítette Pollyanna az asszony életét, akinek kezdett feloldódni elégedetlensége, és már mindenféle étel megfelelt neki. Sőt az étel már nem is érdekelte, alig várta kislány jöttét, hogy napját felderítse.

Ez a gyermek a szeretet és a jóság ezernyi apró gesztusával megváltoztatta maga körül az embereket. Szedő Dénes írja a könyv előszavában. „*Milyen is egy gyermek? Olyan, mint aki egyenest az égből jött. Héber szó-játék szerint: az eget szopja. Isten képe még torzítatlan benne. A világi okosság, a felnőtték mesterkedései még át nem formálták. Nem tud még semmiről, és semmije sincsen. Hamvas, eredeti és közvetlen. Védettségben él, és mindenestül átadja magát azoknak, akik szeretik. Ámulva néz szét maga körül. Ami rossz, hamar elfelejti, s mindjárt felfedez mindenben valamit, aminek örülhet. Örökké játszik, nem fárad bele napestig. Tudat alatt mindnyájunkban ott él még a hajdani gyermek, ha csak a nevelés, a világ elszűrítő hatása máris ki nem ölte belőlünk.*” Ebben a kisregényben nem a felnőtték világa öli meg a gyermeket, hanem fordítva: egy hús-vér gyermek hódítja meg varázsával a felnőttek állig begombolkozott rideg valóságát, s szinte játszva teszi mindezt.

A mű mondanivalója – hogy öröme születünk a világra – mindig és mindenütt érvényes. Erre az igazi belülről fakadó örömről Pollyanna úgy tett szert, hogy egész egyszerűen magából indult ki. Önmagát jónak tartotta, és ezt feltételezte másokról is. Ezzel a szeretettel közeledett mindenkihez. A meg-

előlegezett bizalom pedig megváltoztatta az embereket körülötte, s jobbakká lettek. A XX. század egyik legnagyobb magyar költője, Babits Mihály 1928-ban **A második ének** című versében írja ezeket a sorokat:

„*Mindenik embernek a lelkében dal van,
és a saját lelkét hallja minden dalban.
És akinek szép a lelkében az ének,
az hallja a mások énekét is szépek.*”

Több tanulsága is van ennek az igen olvasmányos alkotásnak. Az egyik legfontosabb, hogy mindenben meg kell látni a jót. Még a legkisebb dolgokban is. Mindig vallani kell, hogy ennél rosszabb is lehetne. A régi öregek bölcs tanítása volt, hogy ne fölfelé nézz arra, akinek látszólag jobban megy a dolga, és boldogabbnak tűnik, hanem lefelé azokra, akik nehezebb helyzetben vannak, és lehet, pont téged irigyelnek.

A kislány hozzáállása arra is megtanít minket, hogy sosem tudhatjuk, mit hoz a jövő, s mit tartogat még. Nem lehet előre leírni magunkban a sorsunkat. Van egy keleti mondás: „*minden jó, ha a vége jó. És ha nem jó, akkor az csak azt jelentheti, hogy még nincs itt a vége.*”

Újabb nagy igazsága a könyvnek, hogy mi kevesek vagyunk arra, hogy teljes mértékben megítéljük azt, hogy mi a jó és mi a rossz az életünkben. Csak sejtéseink lehetnek Isten céljairól. **P. Henri Boulad atya Minden kegyelem** című könyvében olvastam a következő történetet. Egy idős ember fiával együtt a tanyáján gazdálkodott. Egy vihar alkalmával lovaik megijedtek, és elszabadulván elkóboroltak. Keresték őket, de nem találták meg a ménest. A szomszédok sajnálkoztak rajtuk és mondogatták: „*De nagy rossz ért titeket!*” A bölcs apa erre így szólt: „*Honnan tudjátok, hogy ez most rossz?*” És igaza volt a megkérdőjelezésben, hiszen pár

nap múlva a lovaik visszatértek, magukkal hozva pár vadlovat is. Így az apa-fia páros lovainak száma a kétszeresére növekedett. A szomszédok erre azt mondták: „*Örülünk, hogy ilyen nagy szerencse ért titeket.*” Az öreg ismét megkérdezte: „*Honnan tudjátok, hogy ez most jó?*” Mikor a fia be akarta törni a vadlovakat, leesett a lóról, és eltörte a lábát. A szomszédok most is sopánkodtak: „*Jaj, ismét milyen rossz ért titeket!*” Az öreg ismét megkérdezte: „*Honnan tudjátok, hogy ez most rossz?*” Nem sokkal később háború tört ki, és a fiatal férfiakat behívták katonának. A törött lábú fiúnak sérülése miatt nem kellett mennie. Így a rossz jónak bizonyult, mint ahogy előzőleg a jó rossznak. Sose tudhatjuk, miből mit hoz ki Isten az életünkben.

A Jóisten soha nem akar rosszat népének. Ha megenged valamit, amit rosszként élek meg, rágódhatok és bosszankodhatok rajta, emésztetem magam miatta, kereshetek magyarázatokat, de a tényeken nem tudok változtatni. Lehet, hogy fáj, de akkor is tudnom kell, hogy Isten jó, és jót akar nekem. „*Istenem, Istenem, miért hagytál el engem*” – fohászodik Jézus a kereszten. (Mt 27, 46). Úgy érzi, hogy az Atya elhagyta őt, de aztán harmadnapra kiderül, hogy érzésem. Életünk folyamán nem egyszer érezhettük úgy, hogy a Gondviselés hátrahagyott minket, elfordította tőlünk az arcát. És ha ezeket az alkalmakat, történeteket felidézzük, rendszerint megkísért bennünket a siránkozás, a kesergés, a mélységes szomorúság. Mit tudhatunk mi valójában a szerencsétlenség szerkezetéről, lényegéről, értelméről, a benne rejlő üzenetekről és gyümölcseiről? Mit? És mit tudunk valójában a szerencséről? Milyen fogalmunk lehet nekünk arról, hogy végső soron mi nekünk a rossz és mi a jó, s mi szolgálja az üdvösségünket? Egyedül Isten tudja ezt. Van egy arab mondás: „*Ne félj a rossztól, mert jót hozhat.*” Szerencse vagy balszerencse, mit tudjuk mi? Fogadjuk hittel mindazt, amit Isten szán nekünk. Minden kegyelem. Sokszor még a bűn is. Hány bűnöst ismerünk, akik szentté váltak a Vallomásokban, hogy élete első 30 évét bűnben töltötte. Loyolay Szent Ignác műveiben bevallja a hívőknek azt, hogy nagy élvhajhász volt, akárcsak a keleti misszionárius Xavéri Szent Ferenc vagy Charles de Foucauld. És a többiek? Talán sokuk nem juthatott volna el a szentség állapotába, ha nem kísérleteztek volna életükben a bűnnel, és nem ízlelték volna meg a rákövetkező nyomorúságot. Sokszor a bűn feltép valamit az ember szívében, megnyit egy részt, amelyen át a kegyelem bebocsátást nyer. Adja a Jóisten, hogy a bűneink is Istenhez vezető utak legyenek!

Egy közületek

„Mindazt, amit akartok, hogy veletek tegyenek az emberek, ti is tegyétek velük!” (Mt 7,12)

VÁNDOR ILKA BORBÁLA

ADHD – a láthatatlan ellenség

Napjainkban nem idegenek senki számára a diszlexia (olvasászavar), a diszgráfia (írászavar) vagy akár a diszkalkulia (számolási zavar) fogalmai. A pedagógia, a pszichológia és a fejlesztő pedagógia fejlődésével ezeknek a részképesség-gyengeségeknek a felismerése ma már segítséget nyújt azoknak a gyerekeknek, akiket évtizedekkel ezelőtt egyszerűen csak bekatapultak a „butácskább” vagy a durvábban hangzó „gyenge tanuló” kategóriájába. Napjainkban nagyrészt köztudott, hogy az ezekkel a nehézségekkel küzdők nem butábbak, sőt egyes területeken határozottan erősebb képességekkel rendelkeznek az átlagnál – általában ugyanis ezeken a területeken „kompenzálnak”. Sok híres ember, köztük tudósok is nyíltan vállalják nehézségeiket, ezzel a kiállással is érzékenyítve a társadalmat arra, hogy fogadja el és kezelje természetesen, amikor ilyen emberrel kerül kapcsolatba. Nem célunk tudományos leírást nyújtani, vagy terápiákat, módszereket bemutatni, csupán figyelmet felhívni és egy érzékenyebb rálátást biztosítani egy ezeken az ismertebb területeken is túlnyúló problémára: a figyelemzavarra. S ezzel kapcsolatban arra a nagyon fontos negatív környezeti hatásra is szeretnénk rámutatni, amelyet egyesek nyíltan „digitális drog”-nak neveznek, s amely hatás, úgy tűnik, egyre nyilvánvalóbban befolyásolja ennek az idegrendszeri zavarnak a terjedését.

Mi a helyzet akkor, ha azt érezzük, hogy egy gyermekkel/felnőttel valami nincs egészen rendben, és a különböző részképességeket vizsgáló területeken sem teljesít rosszul, de mégis érezzük, hogy valami nem stimmel vele? Ha mindig szórakozottnak látszik, ha olyan, akinél valahogy soha nem jön ki a lépés, ha sokszor mániásnak tűnik, olyan „pörgős”-nek, kreatívnek, mégis kiszámíthatatlannak, ha azt érezzük, hogy többre lenne képes, ha kicsit „összeszedné” magát. Ha ilyenkor meghalljuk az ilyen típusú gyermek/felnőtt hangját, akkor szinte szívünkbe marnak az alább gyakran elhangzó monda-

tok a saját működésük egzakt leírásáról: „szeretném megtenni, de nem tudom” vagy „mindig mást csinálok, mint amit szeretnék”.

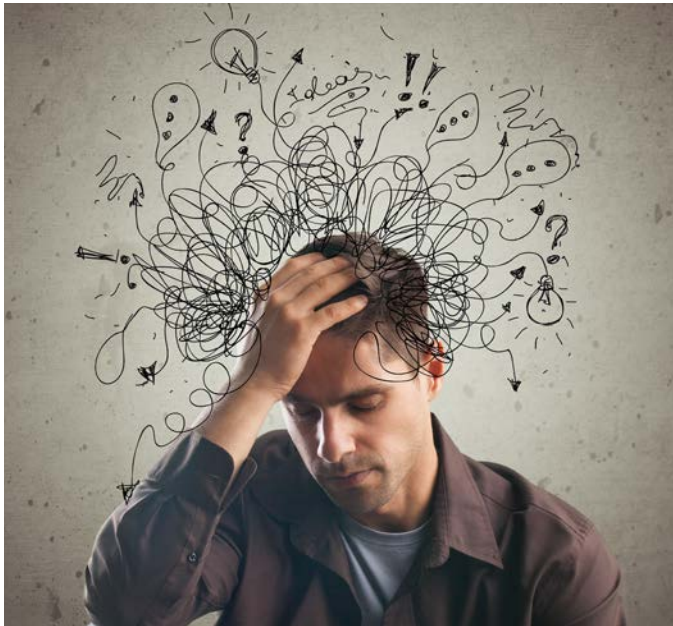
Az ilyen jegyekkel rendelkezők közöttünk élnek, első pillantásra egy láthatatlan problémával, de egy kis odafigyeléssel mégis felismerhetően. Ha egy kicsit jobban megismerjük a figyelemhiányos hiperaktivitás zavart (ADHD – Attention Deficit and Hiperactivity Disorder), akkor azt kell látnunk, hogy ez az egyik leggyakoribb gyermekkorban kezdődő, genetikailag is meghatározott idegrendszeri zavar, amely napjainkban egyre elterjedtebb. Legfontosabb tünetei a következők: figyelemzavar, hiperaktivitás és impulzivitás. Míg az ADHD-t korábban gyermekkori zavarnak tekintették, mára már igazolták a kutatások, hogy az esetek jelentős százalékában tünetei a felnőttkorban is észlelhetők.

Bár kialakulásában legnagyobb szereppel genetikai tényezők bírnak, de létrejöttére és fennmaradására a környezeti tényezők is jócskán befolyással vannak. Gyakoriságát a kutatások különböző százalékos arányok közé teszik, de nincs olyan kutatás és tanulmány, amely ne értene egyet abban, hogy ezek a számok napjainkban emelkedő tendenciát mutatnak, sőt a legpesszimistábbak szerint a gyakorisága az utóbbi időben nyolcszorosára emelkedett.

Fontos! Ha a családjukban, a környezetünkben erre a problémára gyanakszunk, akkor kérjünk segítséget! A gyermekek esetében a pedagógiai szakszolgálatokhoz tudunk segítségért fordulni, de közvetlen (gyermek)pszichiátriai segítséget is kérhetünk, hiszen ezt a diagnózist csak orvos mondhatja ki. Nagyon fontos, hogy ne rémüljünk meg a megbélyegzéstől, hiszen ennél sokkal fontosabb egy minél korábbi életkorban diagnosztizált probléma felismerése, melynek felfedezése után szakszerű segítséget kaphatunk!

Miként jelentkezik ez a probléma a különböző életkorokban?

A hiperaktivitás tünetei bizonyos mértékig, egy adott életkorban minden gyermeknél előfordulnak. Számos tünet bizonyos életkorban akár normálisnak is tűnhet. A három területen (hiperaktivitás, impulzivitás, figyelemzavar) megjelenő ADHD-hoz társuló viselkedésszabványos problémák ugyanis szokványos gyermeki sajátosságok szélső-

séges megnyilvánulásai. De mikortól tekintjük kórosnak? Onnantól beszélünk problémás viselkedésről, amikor az adott helyzetben, illetve életszakaszban túlzott mértékben vagy nem odaillo módon fordul elő. Amikor ez a viselkedés már korlátozza a gyermek teljesítményét, jól-létét, akadályt jelent a társas kapcsolataiban, iskolai helyzetében vagy a családon belüli érzelmi viszonyok terén.

Az első figyelmeztető jel lehet, hogy az ADHD-s gyermekek egy része „nehéz csecsemő”, sírós, nyugtalan, ingerlékeny. Az ilyen gyerekek egy része a mozgásfejlődés során mindent gyorsan csinál, ahogy elkezdi járni, már látszik, hogy túlságosan nagy a mozgásigénye, nincs veszélyérzete. **Sokszor a közösségbe kerüléskor válnak markánsná a viselkedésbeli problémák.** A tünetek első észlelésében a szülőkön kívül fontos szerepe van a pedagógusoknak, iskola- és óvodapszichológusoknak, gyermekorvosnak, védőnőnek, család gondozónak, hiszen nehéz annak elkülönítése, hogy egy „rossz, neveletlen” vagy esetlegesen egy ADHD-s gyerekről van szó, ezért ez a leggyakrabban félreértelmezett mentális egészségi rendellenesség. A szülők és pedagógusok nagyrésze általánosságban csak későn vagy egyáltalán nem ismeri fel a betegséget.

A bölcsődés és az óvodás években a hiperaktivitás és impulzivitás tünetei, illetve az ezekhez társuló magatartásproblémák kerülnek előtérbe. Az ilyen gyerekekre mondják gyakran, hogy „hiperaktív”, „nem lehet egyedül hagyni”, „mindenhová felmászik”, „mintha motort szereltek volna bele”. A gyermekközösségben nehezen jönnek

Mikor merülhet fel az ADHD gyanúja?

A FIGYELEMZAVAR TÜNETEI:

- gyakran nem figyel megfelelően a részletekre, gondatlan hibákat vét (pl. elnéz vagy nem vesz észre részleteket, pontatlan a munka során)
- gyakran nehézsége adódik a figyelem megtartásával feladat vagy játék során (pl. nehézséget jelent a figyelem fenntartása előadásokon, beszélgetés vagy hosszú szöveg olvasása közben)
- gyakran úgy tűnik, hogy nem figyel, amikor beszélnek hozzá (pl. úgy tűnik, hogy máshol jár az esze akkor is, ha nincs semmilyen nyilvánvaló figyelemelterelő dolog)
- gyakran nem követi az instrukciókat, elmarad a munka, a kötelesség befejezése (pl. elkezdi a feladatokat, de hamar hanyatlík, és könnyen elterelődik a figyelmé)
- gyakran nehézsége van a feladatok és a tevékenységek megszervezésével (pl. nehézséget okoz az egymást követő feladatok kezelése, valamint a dolgai rendben tartása; rendetlen, szervezetlen; rossz az időkezelése; nem tartja be a határidőket)
- gyakran elkerüli, nem szereti vagy ellenáll a tartós mentális erőfeszítést igénylő feladatok esetén (pl. iskolai vagy házi feladatok; idősebb serdülők vagy felnőttek esetében beszámoló elkészítése, nyomtatványok kitöltése, hosszú szövegek elolvasása)
- gyakran elveszít dolgokat (pl. taneszközök, ceruzák, könyvek, eszközök, pénztárca, kulcsok, papírok, szemüveg, mobiltelefon)
- gyakran könnyen elvonják a figyelmét külső ingerek (idősebb serdülők vagy felnőttek esetén akár a témához nem kapcsolódó gondolatok)
- a napi tevékenységekben gyakran feledékeny (pl. házimunka, megbízások teljesítése; idősebb serdülők és felnőttek esetében telefonvisszahívások, számlák kifizetése, megbeszélte időpontok betartása)

A HIPERAKTIVITÁS, IMPULZIVITÁS TÜNETEI:

- gyakran babrál, fészkelődik (pl. keze-lába fel-alá jár, ütöget a kezével, dobol a lábával)
- gyakran elhagyja a helyét, amikor az ülve maradáást várják el (pl. felkel a helyéről az osztályban, az irodában vagy más munkahelyen, egyéb olyan helyzetekben, ahol ülve kellene maradnia)
- gyakran rohanguál, ugrál, mászik, amikor az nem helyénvaló (felnőtteknél: nyugtalanság szubjektív érzése)
- gyakran nehézsége van az önálló, nyugodt tevékenységben (gyakran képtelen csöndben játszani vagy csöndben lenni a szabadidős tevékenységek közben)
- gyakran „ízeg-mozog” vagy úgy cselekszik, „mint, akit felhúztak”, „mehetnékje van” (pl. képtelen vagy nehézséget okoz számára nyugton ülni hosszabb ideig, pl. étteremben, megbeszéléseken; mások úgy láthatják, mint aki nyugtalan, vagy akivel nehéz lépést tartani).
- gyakran túlzó mennyiségben beszél
- gyakran kimondja a választ, mielőtt a kérdés befejeződött volna (gyakran félbeszakít másokat, pl. befejezi mások mondatát, nem várja ki a sorát a beszélgetésekben)
- gyakran neheze rá esik a várakozás (pl. amikor sorban áll)
- gyakran félbeszakít másokat vagy tolaodóan viselkedik (pl. félbeszakítja mások beszélgetését, játékát vagy tevékenységét; használja mások dolgait anélkül, hogy engedélyt kérne vagy kapna rá; serdülők vagy felnőttek esetében betolakszik abba, amit mások csinálnak, vagy átveszi az irányítást mások tevékenysége felett)

ki társaikkal, gyakoriak a fizikai vagy verbális agresszív megnyilvánulásai, indulatkitörései, nem tudnak együttműködni a közösségi játékokban. Képtelenek készítéseiket késleltetni, mindenbe beleszólnak, közbekiabálnak. Hirtelen megnyilvánulásai vannak, ezért szófogatlan, kezelhetetlen gyerekek minősítik őket. A társaikkal történt konfliktusok miatt népszerűtlenné válnak, kevesebb barátjuk van, könnyen peremhelyzetbe kerülnek. A pedagógusok részéről állandó odafigyelést, folyamatos felügyeletet igényelnek, ami hosszútávon megterhelő, s a pedagógusok eszköztára egy idő után kimerül. Nagycsoportos óvodáskorban feltűnik, hogy képtelenek az iskolára előkészítő foglalkozásokban részt venni, a strukturáltabb helyzeteket nem viselik el, figyelmük elkalandozik, a teljesítményhelyzetekből kivonják magukat.

A motoros nyugtalanság az életkor előrehaladtával változik, míg óvodás korban a túlmozgékonyosság, impulzivitás jellemző, koraiskolás korban „nem tud megülni a helyén”, figyelme csapong. Általánosságban elmondható, hogy míg ezek a gyerekek kétszemélyes helyzetben többnyire jobban tudnak figyelni, könnyebben motiválhatóak, csoportos helyzetben, osztálytermi keretek között sokszor szinte kezelhetetlenné válnak. Képtelenek végigülni az órát, strukturált feladathelyzetben hiperaktivitásuk fokozódik, zavarják a tanítást, figyelmetlenek, teljesítményük nagyon gyakran elmarad képességeik mögött. „Semmi sem érdekli”, „semire sem figyel oda”, „lusta” – hangzik el róluk gyakran. Házi feladataikat nem csinálják meg, felszerelésük hiányos. A fenti problémás viselkedésükkel a szülőket, tanárokat a végtelenségig bosszantják. **Fontos, hogy ugyanakkor képesek hosszasan koncentrálni, ha kedvelik az adott tevékenységet.** Ezek a nehézségek végigkísérik iskoláskorukat, a szófogatlanosság, az önkontroll hiánya, a szervezetlenség mindvégig megmarad, társaikkal nehezen jönnek ki, és az otthoni viselkedési problémák is súlyosbodnak. A sorozatos iskolai kudarcok, a társas kapcsolataikban és a családjukon belül elszenvedett konfliktusok negatív hatással vannak rájuk, ezt bohóckodással, nagyzsolással, később vakmerőséggel próbálják kompenzálni, de ezzel kapcsolataik, iskolai teljesítményük és a felnőttekhez való viszonyuk tovább romlik. Serdülőkorra a hiperaktivitás tünete ugyan csökkenhet, de a szétszórtság, a figyelem összpontosításának hiánya megmarad. Leggyakrabban másodlagosan önértékelési problémák, akár hangulatzavar is kialakulhat náluk. Negatív énképük következtében könnyen sodródhatnak deviáns társaságba, ahol úgy érezhetik, hogy befogadják őket.

Az ADHD-s gyermekek esetében sajátos nevelési igény (SNI) áll fenn. Esetükben kiemelten fontos az egyéni bánásmód, az egyéni differenciálás. Tanórákon lassabban haladnak, sokszor lemaradnak, ezért segítség nekik, ha a dolgozatoknál több időt vagy kevesebb feladatot kapnak. A szakértői vélemény abban segít, hogy az oktatási rendszerben a pedagógusok vegyék figyelembe a gyermek problémáit, tudjanak az ADHD-ról, és szakmai szempontból megfelelően segítsék és támogassák a gyermek iskolai rendszerben való boldogulását, és segít a szülőknél is, hogy a helyén tudják kezelni a helyzetet. A figyelemzavaros gyermek ezáltal esélyt kap arra, hogy kikerüljön a „rossz”, „lusta”, „nevetlen” megbélyegzések alól.

Dr. Horváth Zsolt neonatológus, a debreceni Szent Lukács Görögkatolikus Korai Fejlesztő és Gyermekrehabilitációs Központ vezetője. Hetente mintegy negyven gyerek vizsgálatát végzi. A lassan három éve fennálló intézményben végzett munkájának tapasztalata által arra a következtetésre jutott, hogy azon problémák sorában, amivel az intézményt a kisgyermekkorban felkeresik,

a leggyakoribb esetté a viselkedéssel kapcsolatos eltérések megszorodása vált. Véleménye szerint nyugodtan nevezhetjük ezt a jelenséget betegségnek, hiszen ez a zavar megakadályozza a gyermekeket a társadalomban betöltött szerepük ellátásában, a kapcsolataik kiépítésében, sőt korlátozza őket szakmaválasztásukban. Szerinte ez az állapot gyakran hasonló az autizmus spektrumzavarban szenvedő gyerekek viselkedéséhez, hiszen ezekre a gyerekekre kisgyermekkorban jellemző, hogy nem figyelik a környezetüket oly módon, hogy nem akarnak ahhoz alkalmazkodni vagy abból tanulni (olyan, mintha ők szeretnének teremteni egy világot, amit izgalmassá tesznek saját maguknak). Leggyakrabban két éves kor körüli, nembeszélő gyerekekkel találkozik a rendelőben, akiknek az ambulánslapjára legtöbbször a „drasztikus változtatásra van szükség” mondat kerül. S ha egy probléma ilyen mértékben emelkedik a társadalmunkban, ott bizony a megváltozott környezeti tényezők hatását is feltételeznünk kell.

Tovább nem kerülgetve a forró kását, szót kell ejtenünk arról a környezeti tényezőről tehát, ami szakemberek sora szerint az egyik fő felelős azért a helyzetért, hogy a figyelemzavar az utóbbi időben elburjánzó problémává vált a gyerekek körében: **ez pedig egyértelműen a géphasználat.** Ez lehet az otthonainkban egyaránt jelen lévő okostelefon, tablet vagy számítógép. És mivel ezek az eszközök mindössze 30 éve jelentek meg a mindennapi használatban, biológiai, neurológiai, szociológiai és pszichés hatásaira csak most kezdik a kutatók felhívni a szakma és a szülők figyelmét. Van három terület, amit azonban egyértelműen támad túlzott használatuk: a figyelmet, a döntésképeséget és az indulatkezelést. Előfordul, hogy kikapcsolja a testérzékelést is (pl. nem éhes, nem szomjas, esetenként be is pisil, aki a gép előtt ül). A legfontosabb ezzel a veszéllyel szemben kimondott tételmondat pedig a következő: **a gondolkodó agyat a VALÓSÁG és a SZABAD JÁTÉK fejleszti és növeszti.**

Az Amerikai Pszichológiai Társaság már 2000-ben (!) megfogalmazta, hogy „három éves korig egyáltalán ne adjanak okoseszközt a gyerekek kezébe, mert visszafordíthatatlan, maradandó károsodást okoz”. Egy egyetemi tanulmány szerint azok a gyerekek, akik naponta két órán át, vagy ennél is hosszabb időn keresztül ülnek képernyők előtt (legyen szó tévéről, számítógépről, tabletről vagy mobiltelefonról), 7,7-szer nagyobb valószínűséggel felelnek meg az ADHD kritériumainak, mint azok a kortársaik, akiknél maximálisan napi 30 percben merül ki a képernyőidő.

Az ADHD-ban szenvedő gyermekek különösen ki vannak téve a képernyőn gyorsan egymás után megjelenő izgalmas színeknek, hangoknak és képeknek. Ezeknek a gyermekeknek nehézségeik vannak az önellenőrzéssel. Ez azt jelenti, hogy általában nehezen ismerik fel, mikor töltöttek túl sok időt egy játékkal, és mikor az az érdekük, hogy letegyék a játékot vagy elaludjanak. Az ADHD-s gyermekek nehezen tudják kezelni az impulzusokat is, és valószínűbb, hogy nem megfelelő videókat néznek meg, vagy rossz döntéseket hoznak az internethasználattal kapcsolatban.

Vannak otthon kipróbálható stratégiák, amelyek segítenek szabályozni gyermekünk képernyőidejét, amennyiben úgy érezzük, hogy változtatni szeretnénk:

1. Állítsunk be időkorlátot a gyermekünk képernyőidejére, amit következetesen érvényesítsünk!
2. Egy következetesen beállított napszak (lehetőleg a feladatai elvégzése után) segíthet a gyermeknek megijósolni, mikor használhat digitális eszközt, és így nem könyörög a készülékért a nap 24 órájában.
3. Ösztönözhetjük a gyereket arra, hogy figyelje, mikor jár le a készülék használatának ideje. Segítsünk neki abban, hogy fejleszse az idő figyelésének képességét!
4. Kérjük meg, hogy a digitális eszközt a nappaliban használja, hogy figyelemmel kísérhessük őt a biztonságos és megfelelő használat érdekében.
5. Ne engedjük, hogy étkezési idő alatt vagy olyan helyzetekben használja a készülékeket, amikor beszélgethet barátaival, vagy kivonhatja magát a társas programokból!
6. Ne engedjük, hogy belenyúljon a táskánkba vagy más személyes helyre a különböző eszközökhöz! Ehelyett adjuk mi át, amikor eljött a játék ideje. Kisebb gyerekeknél, ha lehetőség van rá, akkor csak olyan eszközt adjunk a kezébe, amelyen kontrollált tartalom érhető el.
7. Ne tároljunk elektronikát a gyermek hálószobájában, hogy még véletlenül se használja akkor, amikor aludnia kellene!
8. Dicsérjük meg, amikor betartja az eszközhasználat korlátait, és megfelelő, valamint észszerű következményekkel járjon, ha szándékosan nem engedelmeskedik. Ez magában foglalhatja a másnapi eszközidő elvesztését.

Amikor új szabályokat érvényesítünk, a gyerek először ideges és dacos lehet, amíg meg nem tanulja az új rutint. Készüljünk fel erre, és ne hagyjuk, hogy ez elbátortalanítson minket!

Végezetül fontos elmondani, hogy az ADHD diagnózisa egyáltalán nem jelenti azt, hogy ezzel a problémával valaki ne élhetne teljes és sikeres életet. Ahogy a részképesség-gyengeségeket is nyíltan vállalják híres emberek, úgy a figyelemzavar problémáját is egyre több közéleti személyiség vállalja a nyilvánosság előtt. Egyesek szerint maga **Leonardo da Vinci**, a reneszánsz zseni is ADHD-s lehetett, ezt befejezetlen műveinek sokaságával, rendkívüli kreativitással, de hiányzó kintartásával magyarázzák.

Dr. Horváth Zsolt szerint nagyon fontos feladat ennek a problémának a megismertetése a társadalom egészével. Elsősorban a szülők és a pedagógusok elérése és érzékenyítése lényeges ebben a témában azért, hogy képesek legyenek felismerni, ha erre utaló jeleket látnak egy gyermekben. Ha pedig megszületik egy diagnózis, akkor ezután tudják úgy kezelni a helyzetet, hogy ez egy többségében tartható, de mindenképpen nagyobb odafigyelést, speciális hozzáállást, reflexiót és az érintett környezetétől összességében több toleranciát igénylő állapot.

Az ADHD problémája és kezelése nagyon komplex folyamat, mely témában számos ismeretterjesztő és tudományos munka áll rendelkezésre. A mi legfontosabb feladatunk nem ezek ismerete, hanem egy beállítódás-változtatás, amelyet viszont mindannyian

megtehetünk szülőként, családtagként, pedagógusként, munkatársként és barátként is: ez pedig az empátikus, odafigyelő hozzáállás és magatartás. Olyan egyszerű dolgok is segíthetnek a hétköznapiakban, mint pl. ha dolgoztatás közben a pedagógus egy szelíd vállérintéssel, kedves mondattal visszatér a feladathoz, s nem a szülőnek panaszkodik a fogadóórán, hogy tíz percig csak a ceruzáját hegyezte a feladat megoldása helyett. Ha egy ADHD-snak feltétlen mondandója van, akkor igyekezzünk végighallgatni, teremtsük meg erre az alkalmat (és tartuk vele a szemkontaktust), s meglátjuk, hogy milyen hálás lesz érte. Ha egy ADHD-s gyerek kap a mozgásigényének megfelelő feladatot (pl. kiosztja a dolgozatokat, leviszi a szemetet), ha sikerélményt biztosítanak számára (bármilyen kis dicséretért hálás, s egyértelműen együttműködőbb az első padban ülve) máris tettünk valamit a mindennapok megkönnyítésében.

S ha még mindig nehéz elképzelni egy figyelemzavaros agy működését, álljon itt egy hasonlat, amely a legjobban kifejezi egy ADHD-s gyerek/felnőtt lényét, ami által mindannyian közelebb kerülhetünk hozzájuk. Az ADHD-s olyan ugyanis, mint a legideálisabb öskori vadász. Minden apró rezzenésre, az egész környezetre egyszerre figyel (hiszen gyakran képtelen nem figyelni mindenre is), s így a legalkalmasabb a vad elejtésére (hiszen a legbátrabb, legvakmerőbb is ő). A hazavitt zsákmányt pedig igazságosan osztja el társai között, mivel köztudottan nagyon magas érzelmi intelligenciával rendelkezik.

Felhasznált és ajánlott irodalom:

Daley, David – Laver-Bradbury, Cathy – J. S. Sonuga-Barke, Edmund – Thompson, Margaret – Weeks, Anne: ADHD – *Lehet könnyebb!* – Hatlépéses nevelési program ADHD-val küzdő gyermekek szülei számára

Hallowell, Edward M. – Ratey, John J.: Szétszórtság. A gyermek- és felnőttkori figyelemhiányos zavar (ADHD és ADD) felismerése és leküzdése

Huddleston, Brad: Digitális kokain – Út az egyensúly felé

Máté Gábor dr.: Szétszórt elmék

Selikowitz, Mark: ADHD a hiperaktivitás-figyelemzavar tünetegyüttes – Minden szükséges információ egyenesen a szakembertől

Uzsolyné Pécsi Rita: Fejleszt vagy rombol? – kulcs az okoseszközök okos használatához

<https://vasarnap.hu/2020/10/26/fejleszt-vagy-rombol-tanulasagos-uj-konyv-az-okoseszkozok-veszelyeiről/>

<https://goodgamer.hu/mennyi-az-optimalis-kepernyoido-es-mire-kell-ennek-kapcsan-kulonosen-ugyelni/>

<https://hu.socmedarch.org/controlling-screen-time-for-children-with-adhd-4741>

<http://csmpsz.hu/wp-content/uploads/2019/01/Modszertani-segedanyag-ADHD-val-kuzdo-gyermekek-iskolai-megsegiteséhez.pdf>

Tárkonyos csirkeraguleves gazdagon

Igazán könnyű leves a nyári melegben, friss zöldségekkel gazdagon. Tökéletes ebéd akár hétköznapokon is.

HOZZÁVALÓK: • 2 db csirkemellfilé • 1 fej vöröshagyma • 3 gerezd fokhagyma • 3 db sárgarépa • 2 db fehérrépa • 1db karalábé • 1db zeller • 20 dkg gomba • 20 dkg zöldborsó • 4 evőkanál olaj • só • bors • tárkony • 4 db leveskocka • 2 dl főzőtejszín • 1 evőkanál liszt • 1 csokor petrezselyem • fél citrom

ELKÉSZÍTÉS:

1. A tárkonyos leves elkészítéséhez a csirkemellfilét apró kockákra vágjuk. A vörös- és fokhagymát felaprítjuk. A zöldségeket megtisztítjuk, és a zöldborsó kivételével felkockázzuk.
2. Egy nagy lábosban felhevítjük az olajat, és megdinszteljük rajta a vöröshagymát. Hozzáadjuk a húst, és fehéredésig pirítjuk.
3. Hozzáadjuk a kétféle répát, a karalábét, valamint a zellert, és 5 percig dinszteljük. Sóval, borssal, tárkonnal és az aprított fokhagymával fűszerezük.
4. Azután felöntjük annyi vízzel (2 liter), amennyi levest szeretnénk készíteni. Beletesszük a leveskockákat, felforraljuk, majd hozzáadjuk a zöldborsót és a gombát. Addig főzzük, míg minden alapanyag megpuhul (kb. 10 perc).
5. Egy kis tábla öntjük a tejszint, beleszórjuk a lisztet, és elkeverjük. Rámerünk 3-4 merőkanál forró levest, simára keverjük, majd a forrásban lévő leveshez adjuk. Forralunk rajta egyet, végül hozzáadjuk az apróra vágott friss petrezselymet és a frissen facsart citromlevet. (Ajánlatos kóstolgatni, inkább kevesebb citromot adni hozzá, amit tálaláskor ízlés szerint pótolhatunk.)

Grillezett tengeri halfilé fűszeres édesburgonyával

Számos tanulmányt írtak arról, hogy miért fogyasszunk sok halat. A hal könnyen emészthető, magas omega-3 zsírsavtartalma miatt védi a szívet, hozzájárul az agy optimális működéséhez, és nem utolsósorban könnyen, gyorsan nagyon ízletes és változatos ételek készíthetők belőle.

HOZZÁVALÓK: • 3-4 szelet tengeri halfilé • só, bors, friss rozmaringág • 3-4 darab nagyobb édesburgonya

Mártás: • 1 dl tejszín • 1 db lilahagyma • 0,5 dl rozébor • citromlé

ELKÉSZÍTÉS:

A halfilét fűszerezzük (sóval, borssal, rozmaringlevéllel) ízlés szerint, majd állni hagyjuk 60 percig. Ezután a halszeletek mindkét oldalát kevés olívaolajjal megkenjük, és 10 percig grillezzük.

Az édesburgonyát megpucoljuk, hasábokra szeleteljük. Sóval, tarkaborssal fűszerezük, és sütőpapírral bélelt tepsibe tesszük, úgy, hogy ne érjenek egymáshoz. Minimális mennyiségű olívaolajjal meglocsoljuk, és előmelegített sütőben 180 °C-on 15-20 perc alatt készre sütjük.

A mártást ez idő alatt elkészítjük. A lilahagymát lereszeljük, fűszerezzük ízlés szerint, majd kevés olajon megpirítjuk, hozzáöntjük a tejszint, és fél dl száraz rozéort, végül pár csepp citromlevet. Egyet forralunk rajta, hogy picit sűrűbb legyen az állaga.

Nyári barackos tejberizstorta

HOZZÁVALÓK (22 cm-s tortaformához):

A piskótához: • 2 db tojás • 40 g cukor • 50 g liszt

A tejberizses réteghez: • 200 g rizottó rizs • 100 g cukor • 1 db vaníliarúd kikapart magja • 800 ml tej • 2 db citrom reszelt héja • 300 ml habtejszín • 60 g porcukor • 15 g zselatin • 75 g víz

A zseléréteghez: • 4-5 db őszibarack • 1 csomag szintelen tortazselé

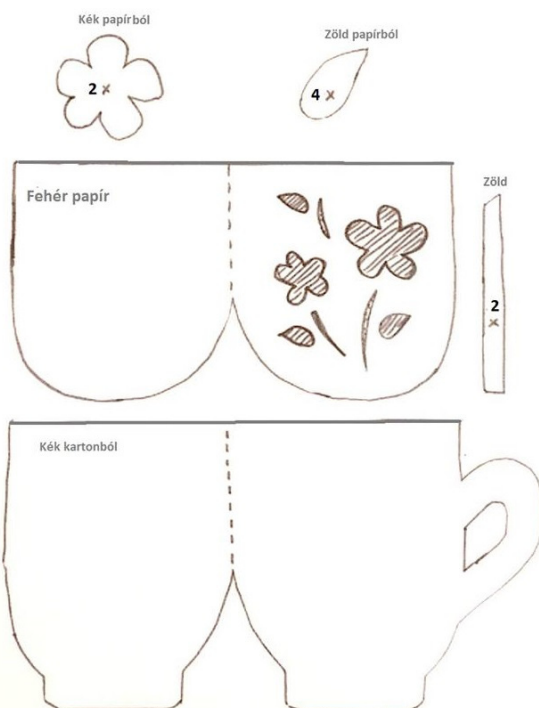
ELKÉSZÍTÉS: A tojásokat szétválasztjuk. A fehérjét robotgéppel keményre habosítjuk hozzáadva a cukor felét. A sárgáját a maradékkal fehéredésig verjük, majd hozzáforgatjuk a fehérjehabot és csomómentesre keverjük a lisztel. Sütőpapírral bélelt tortaformába öntjük, és 180 °C-on, légkeveréses programon 10-15 perc alatt készre sütjük.

A tejberizshez a rizottó rizst beleöntjük a lábasba, hozzáadjuk a cukrot, a vaníliarúd kikapart magját (beledobjuk magát a rudat is) és 400 ml tejet, majd közepes lángon, folytonos kevergetés mellett sűrűre főzzük. A maradék tejet további két részletben adjuk hozzá, a végén lefedjük, és hagyjuk, hogy magába szívja az összes tejet. A tejberizst kihűtjük, kivesszük belőle a vaníliarudat. A tejszint a porcukorral felferjük, a zselatint a hátoldalán lévő használati útmutató szerint elkészítjük. A kihűlt rizsbe reszeljük a citromok héját, hozzáadjuk a langyosra melegített zselatint, és 2-3 részletben fellazítjuk a habbá vert tejszínnel. A kihűlt piskótára öntjük, hűtőbe tesszük fél órára.

Az őszibarackokat felezzük, kimagozzuk, és vékony szeletekre vágjuk. Kör alakban díszítjük vele a torta tetejét. A tortazselét a hátoldalán található használati útmutató szerint elkészítjük, és ráöntjük a barackok tetejére, hűtőbe tesszük fél órára.

JÓ ÉTVÁGYAT
KÍVÁNUNK!

Virágos képeslap

Hozzávalók: kék, mindkét oldalán színes karton, fehér rajzpapír, ceruza, olló, ragasztó, keskeny selyemszalag, sablon.

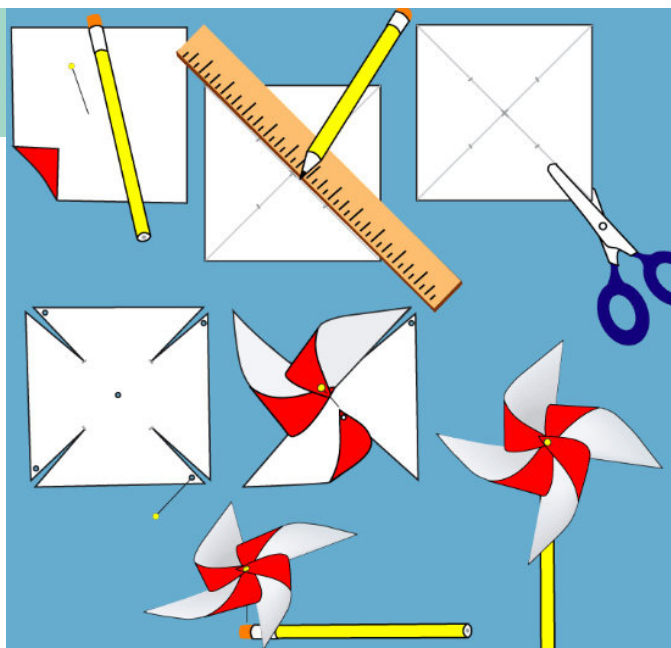
Elkészítés: A sablont kivágjuk, és átmásoljuk a jelölt papírlapokra. A fehér papírlapból készült felületen kivágjuk a virágformákat, itt üreges marad a felület. Ráragasztjuk a kék bögreformára. Belül a két szál virágot egymásra ragasztjuk, a leveleket és a szalagot szintén ráragasztjuk. További ötletek is láthatóak a fényképen!

Szélforgó

Jó játék a szélforgó! Lehet vele szaladva játszani, de szelesebb időben elég feltartani a kezünkben, máris szépen forog. Ha kinti cserpes virág széléhez szúrjuk, mindig jelzi, ha feltámad a szél. Ilyen esetben érdemes filcből vagy foamiránból készíteni.

Hozzávalók: egy 15x15 centiméteres lap, vonalzó, ceruza, olló, ragasztó, szívószál vagy hurkapálcika.

Elkészítés: Szabályos négyzet alakú papírlapra átlósan két vonalat rajzolunk. Az így kapott négy vonalra (a középponttól számítva nagyjából az 1/3-ához) jelölést teszünk. A jelölésekéig bevágjuk a papírt. Az ábrán is jelölt sarkokat és a középpontot kilyukasztjuk, gombostűvel rögzítjük. (A sarkokat ragasztással is megerősíthetjük, így tovább tart.)

Botra szúrjuk, és lehet is játszani vele!

Játékkuckó

Egyensúlyverseny

Húzzunk a földön egy kb. 5-6 méter hosszú egyenes vonalat (ha már belemelegedtünk a játékba, nehezítetjük a feladatot görbe vonallal is). A játékosoknak ezen a vonalon kell vállmagasságig felemelt karokkal úgy végigmenni, hogy a fejükön vitt könyvet le ne ejtsék.

A játék menete a következő: a játékosok egyesével 5 lépést tesznek a vonalon. Ezután mély térdhajlítás következik, úgy, hogy csak az egyik térd érintse a földet. Letérdelni tilos! A térdhajlítás után újabb 5 lépés következik a vonalon előre. Minden lépés 1 pontot jelent, a térdhajlítás pedig 2 pontot ér. Tehát, aki a gyakorlatot hiba nélkül elvégzi, az összesen 12 pontot kaphat. A lépegetések és térdhajlítások idején a fejen vitt könyvnek természetesen nem szabad leesnie. Ha a könyv leesett, az adott kör érvénytelen. Egy játékos háromszor próbálkozhat a pálya teljesítésével. Ha a feladat túl nehéznek bizonyul, érdemes megállapodni abban, hogy mindenkinek három próbálkozása van, és a kezdéstől a könyv leejtéséig folyamatosan, hiba nélkül megtett lépések beszámítanak.

Tanyásfogó

A játszótéren szétszórva vannak a tanyák, egymástól 4-6 méterre. Ezek a tanyák lehetnek hullahoppkarikák vagy felrajzolt körök, négyzetek. Ezekhez osztjuk be a játékosokat. Egy tanyára 4-5 játékos jusson, akik majd együtt futnak. A fogó a játéktér közepére áll, s amikor elkiáltja magát: „Ki a tanyából!”, minden tanyabeli játékos elhagyja a helyét, s egy másik tanyát keres. Ez alatt a csere alatt kell a fogónak valakit megfognia. Akit megfog, az lesz a fogó.

Testőrfogó

A játék elején nem a fogót kell kiszámolni, hanem a menekülőt. A menekülő játékos választhat magának 3 testőrt. A többiek mind fogók. Ha sikerül valakinek a menekülő játékost megérintenie, akkor ő lesz az új menekülő, és 3 új testőrt választhat magának (ezek nem lehetnek azonosak az előbbi 3 testőrről). A testőrök feladata az, hogy védjék a menekülő játékost, miközben próbálják megérinteni az öt veszélyeztető játékosokat. Ha ez sikerül, akkor a megérintett játékos nem vehet részt a fogócskában, de köteles a testőrök után futni. Az a játékos győz, aki a legtöbbször volt menekülő.

Találós kérdések

Mindennap beköszönt hozzánk,
Sok jót tesz velünk,
Szeretjük is őt,
De szemünkkel mégis elkerüljük.
(Nap)

Mezőből a csűrbe viszik,
a csűrben meg kicsépelik,
két kő között megforgatják,
vízzel, sóval megdagasztják,
még a tűznek is kiteszik,
jó annak, ki megéhezik.
(kenyér)

Az ág hegyén arany labda,
Visszamosolyog a Napra.
Befőzve a sárga húsa
Felkerül a kamrapolcra.
(sárgabarack)

Koppanva hull le a földre,
szántóföldre, a mezőre.
Nyomában letarolt határ –
termést ott már senki se vár.
(jégeső)

Nyári réten virulok én
a búzatáblában,
szellő ringat, hajladozom
piros szoknyácskámban.
(pipacs)

Télen fázik,
mégis levetkezik,
nyáron melege van,
mégis felöltözik.
(fa)

ZELK ZOLTÁN

Vakáció

Hova menjünk,
milyen tájra?
Hegyre talán,
vagy pusztára?

Folyópartra,
vagy erdőre?
Faluszáli
zöld mezőre?

Lepkét fogjunk,
vagy horgásszunk?
Vagy mégiscsak
hegyet másszunk?

Akár erdő
akár folyó,
Gyönyörű a
vakáció!

WEÖRES SÁNDOR

Kánikula

Szikrázó az égbolt,
aranyfüst a lég,
eltörpül láng-úrben a
tarka vidék.

Olvadtan a tarló
hullámzik, remeg,
domb fölött utaznak
izzó gyöngyszemek.
Ragyogó kékségen

sötét pihe-szál:
óriás magányban
egy pacsirta száll.

MeseKuckó

ZELK ZOLTÁN

Párácska

Régen történt ez, nagyon régen s olyan nagyon messze, hogy még a torony tetejéről se lehetet odalátni. Egy kis felhőcske született a hegy fölött, de olyan szép göndör felhőcske, hogy a nap és a hold egyszerre bújtak ki az égen, csak hogy láthassák a kis felhőt. A vihar is kézen fogta kis unokáit, a szellőket, így indult el velük meglátogatni Párácskát, a most született kis felhőt.

Büszke is volt felhőpapa és felhőmama gyönyörű gyermekére, és gyakran mondogatta felhőpapa a szomszédainak:

- Meglátjátok, mire megnő: zivatar lesz belőle!
- Az bizony – mondogatták a felhőszomszédok –, zivatar, de még országos eső is lehet...

Csak felhőmama búsult, mikor ezt a beszédet hallotta; ő azt szerette volna, hogy mindig ilyen kicsi maradjon a gyermeke, ilyen szelíd göndör. Sohase kiáltson haragos villámszavakat, ne veszekedjen mennydörögve a földdel, s ne verje le jégkavicsokkal a gyümölcsfák virágait.

Amíg így aggódott felhőmama Párácska sorsa fölött, az egyre növekedett, egyre erősebb lett, s már egyedül szaladgált a hegy csúcsai felett. Egyik reggel odaállt szülei elé, és így szólt:

- Most már megnöttem, erős vagyok, engedjete el világot látni!

Felhőpapa büszkén nézett Párácskára, s így válaszolt:

- Menj csak, fiam, vándorold be az eget, szórjál villámokat, mennydörögj haragosan, légy erős, büszke felhő...

Felhőmama így szólt:

- Menj, fiam, járd be az eget, szeresd az erdőket s a rét virágait, és szelíd légy, mint nénéd, a szívárvány....

Párácska egy-két esőcseppet könnyezett, elbúcsúzott szüleitől, repülni kezdett az égen. Mikor egy erdő fölé ért, hallotta, hogyan sóhajtoznak odalent az ágak:

- Ó, felhőcske, öntözz meg minket, mert halálra száradunk!

A kis felhőnek eszébe jutottak anyja szavai, s megöntözte a tikkadt lombokat. Aztán továbbvándorolt, s egy rét fölé ért. Amikor meglátták az elsárgult fűszálak, mindnyájan könnyörögni kezdtek:

- Ó, kedves felhőcske, ne hagyj szomjan halni minket!

Párácska őket is megöntözte, és boldogan hallgatta, hogyan kortyolják a fűszálak az esőcseppeket.

De akkor bizony már nagyon kicsi felhőcske volt, úgy megfogyott az erdő és a rét megöntözése után, hogy még szállni sem tudott volna, ha meg nem könyörül rajta a szél, és nem fogja erős karjai közé.

Alkonyodott már, mikor egy búzatábla fölé ért, ahol a gazda éppen szomorúan leste az eget. Mikor a kis felhőt meglátta, örömmel felkiáltott:

- Ó, drága felhőcske, vidítsd fel az én kalászeit, mert ha elszáradnak, nem süthetek kenyeret a gyermekeimnek.

A kis felhő rögtön esővé változott, s a szomjas kalászek boldogan hajladoztak az esőben. A szél pedig hiába kereste kis barátját, mert az már eltűnt az égről.

Így halt meg Párácska, de mégsem halt meg, mert tovább él falevéiben, fűszálban, marga-rétában, búzában, kenyérben.

12 DOLOG, amit ne hagyj ki a nyári szünetben

1. Pihenj! Pihend ki az év fáradalmait! Pihenés közben növekszel is.

2. Olvass sokat! Az olvasás okosít, kikapcsol, élénkíti a fantáziádat. Versenyre is kelhettek barátaiddal: ki olvas több könyvet a nyáron? Vagy olvassátok el ugyanazokat a könyveket, és beszélgetsetek róluk!

3. Légy sokat a levegőn, természetben! A jó levegő megnyugtat, a természet szépségei ráébresztenek, milyen csodás világban élünk. Egész évben az iskola/óvoda falai között ültél, most végre tiéd a világ!

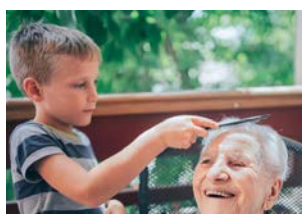
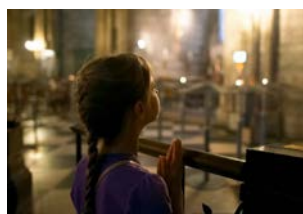
4. Kirándulj erdőben, hegyekben! Szakadj el a város zajától, ismerd meg hazánk gyönyörű erdeit, hegysegeit, hallgasd a fák susogását, az erdő állatainak hangját. Akár barátokkal, akár családdal kiváló kikapcsolódás a természetjárás. Magyarország teli van szebbnél szebb helyekkel, kifejezetten gyerekeknek tervezett útvonalakat is találsz bőven.

5. Segíts a szüleidnek olyan dolgokban, amelyekre iskola mellett nem jut idő! Tanulás mellett kevés idő marad év közben. Nyáron viszont rengeteg idő van, szüleidnek minden apró segítség jól esik. Gondolj bele: nekik nincs nyári szünet.

6. Barátaiddal látogassatok meg egy idősek otthonát! Nagyszerű érzés másokon segíteni. Az időskorban élők minden apró változásnak örülnek. Annak is, ha például meséltek nekik, ha társasjátékoztok vagy sétáltok velük. Nektek is szép emlék lesz.

7. Készíts jégkrémet otthon! Könnyebb, mint gondolnád. Turmixolj össze bármilyen gyümölcsöt, adj hozzá egy kevéske vizet, egy kanál mézet, önts formába, tegyél bele pálcikát, és tedd a mélyhűtőbe. Ennyi az egész!

8. Csinálj bodzaszörpöt! Nincs is jobb a nagy melegben, mint egy hűsítő ital – főleg, ha Te magad készíted! Bodzát szinte mindenhol találsz – csak ne autót mellől szedd! Jó sok bodzavirágra karikázz 1-2

tisztára mosott (főleg bio) citromot, önts rá 40-50 dkg cukrot, majd 5 liter forralt és lehűtött vizet. 3 napig hagyd állni, de minden nap keverd meg egyszer! A végén szűrd le, és öntsd üvegekbe, majd irány a hűtő! Higítva fogyasztandó!

9. Aludj sátorban a csillagos ég alatt! Akár testvéreiddel, akár barátokkal, akár egyedül remek móka a sátorozás. Még a kertben is fölállíthatod.

10. Nézzétek a csillaghullást! Az év leglátványosabb csillaghullásának (akárcsak a többinek) semmi köze a csillagokhoz. Egy a Napot 133 évente megkerülő meteor hátrahagyott porszemcséi minden évben július-augusztusban keresztezik a Föld pályáját. Ahogy a légkörbe érnek 216 ezer km/órás sebességgel, elégnek – ezt látjuk tűzcsovának. Július 17-étől – augusztus 24-éig bármikor látható a sötét égen, de a maximuma augusztus 12-éről 13-ára virradó éjszaka lesz. Naplemente után már készülődhetsz, de az igazi égi műsor éjfélkor kezdődik. Ha tiszta az ég, és távol vagy az erős fényű várostól, akár 150 „hullócsillagot” is látható óránként – bármerre nézel az égen. (Szent Lőrinc könnyeinek is hívják őket, Lőrinc ugyanis augusztus 10-én halt vértnúhalált.)

11. Imádkozz és járj templomba rendszeresen! A nyár a pihenés és kirándulások ideje. Ne feledkezz meg hitedről és a bennünket életető Istenről! Az imádság kísérje végig a nyaradat is, és bárhol jársz, vegyél részt a szertartásokon, legalább vasárnap!

12. Nyaralj úgy, hogy mindig elismerően mondják: ilyen egy igazi görögkatolikus! Biztosan mindig igyekszel, de nyáron, a szabadság alatt könnyebb megfelekedni magunkról. Pihenj, mókázz, bulizz, szórakozz, érezd jól magad – de sose hozz szegyet magadra! Mindig gondold arra, hogy Te a görögkatolikus egyházat és Jézus Krisztust képviseled a világban!

JÓ NYARALÁST
KÍVÁNUNK!

Vannak olyan művészek, akikkel szemben elfogultak vagyunk. Ha ők hoznak létre valamit, azonnal kíváncsivá tesznek minket. Így vagyok én az iráni Asghar Farhaddal. A kétszeres Oscar-díjas rendező szinte majdnem mindegyik filmjéről írtam már a Mozivászon előtt rovatban. Bár a változatosság gyönyörködtet, a legújabb, 2021-ben elkészült alkotása, a tavalyi cannes-i filmfesztivál zsűrijének nagydíját elnyerő *A hős (Ghahreman/ Hero)* annyira megragadott, hogy mindenképpen az olvasók figyelmébe szeretném ajánlani.

A világ először 2011-ben figyelt fel az iráni rendező filmes és írói kvalitásaira, ugyanis a *Nader és Simin – Egy elválás története*

„Az igazi férfi azt, amit helyesnek ítél, cselekszi akkor is, ha nehézséggel, akkor is, ha bajjal jár, azt pedig, mit helytelennek tart, nem teszi akkor sem, ha pénzzel, akkor sem, ha gyönyörrel, akkor sem, ha méltósággal volna összekötve.”

(Lucius Annaeus Seneca)

Kettejük helyzetének összefeszülése adja ki a film fő erkölcsi kérdését: igazi hős-e a hős, és mitől válik hőssé valaki a szemünkben? Ez a történet garantálja, hogy nézőként egyik oldalnak sem tudunk teljesen igazat adni, nincsenek benne köbe vésett, fekete-

bent van, nem tudja megadni a tartozását. Néhány napra időnként elhagyhatják a fogszágot, de a kint töltött idő alatt nincs idejük annyi pénzt megkeresni, amellyel adósságukat rendezhetnék. Hősünk úgy került ebbe a helyzetbe, hogy egy új vállalkozás beindí-

A hős (Ghahreman / Hero)

abban az évben zsebelte be a legjobb nemzetközi filmnek járó Oscar-díjat. „Asghar Farhadi régivágású szerzői filmes, aki valójában minden filmjében ugyanarról beszél, gyakorlatilag ugyanúgy. A kisémbert átláthatatlan és hatalmas világokban küzd hozzá hasonló kisémberekkel. A valódi konfliktus viszont nem közöttük, hanem világok és az eltörpülő személy közt van” – írja kritikájában a Filmtekercs portál.

Számomra azok az alkotások képviselnek értéket, amelyek felett valamilyen szempontból nem tudok napirendre térni, valamiért felkavarnak vagy összezavarnak. Ezek velem maradnak és továbbgondolásra ösztönöznek. *A hős* esetében is a moziból kifelé jövet tele voltam kérdésekkel, s újra és újra fel kellett magamnak tenni a kérdést, hogy akkor én tulajdonképpen mit is gondolok a film főszereplőjéről. Ugyanis Farhadi egy percig sem engedte, hogy egyik vagy másik irányba belekényelmesedjek egy álláspontba. Amikor már teljes meggyőződéssel azt gondoltam, hogy szegény Rahim (Amir Jadidi) milyen jólelkű és tiszta ember, akinek a tekintetén is látszik, hogy a légynek se tudna ártani, s csakis a szerencsétlen véletlenek áldozata lehet, akkor a történet megláttatta velem ellenségének, Bahramnak (Mohsen Tanabandeh) az álláspontját is.

fehér igazságok. Talán ezért dolgozik bennem a mai napig ez az érzelmileg ennyire bevonó mű.

A már említett Rahim adósság miatt ül börtönben. Amint megadja tartozását, szabadulhat. Ám Iránban az adósok börtöne amolyan 22-es csapdája, hiszen amíg valaki

tásához kért egy nagyobb összeget felesége testvérétől, Bahramtól, aki saját lánya hozományából kölcsönzött számára. A próbálkozás nem sikerült, a pénz elúszott, s megunva Rahim ígéreteit, sógora feljelentette, hisz miatta nem tudja férjhez adni egyszem lányát. A történet hatására feleségével elváltak, kiskamasz fia pedig teljesen elidegenedett tőle. Már saját nővére sem tud adni a szavára, s könyörög neki, hogy ne hozza szegénybe családjukat. Mégis annyira szelíd és jószándékú természet, hogy nézőként inkább együttérzünk vele, mint elítéljük. Rahim nagyon nehezen viseli a rabságot, s emiatt fő célja, hogy minél előbb kiszabaduljon.

Helyzetét bonyolítja, hogy a szokások és a vallás uralta Iránban a fennálló társadalmi rend igen szigorú, s válni még mindig nagy szegény. Éppen ezért titkolja, hogy fia tanárnőjének személyében új barátót várja odakint. A reményt a szabadulásra épp Rahim kedvesével, Farkhondeh-vel (Sahar Goldoust) történt szerencsés véletlen hozza el, ugyanis egy buszmegállóban talál egy táskát 17 aranyérmével. A nő rábeszéli szerelmét, hogy az értékes kincset használják fel az adósság rendezésére. Rahim beleegyezik, s jelzi is Bahramnak, hogy napokon belül kifizeti tartozása egy részét, ám amikor

valóban meg kellene tennie az érmék áruba bocsátását, lelkiismerete közbeszól. Két napos kimenője alatt szerelme kérése ellenére visszaadja a táskát jogos tulajdonosának. Valaki szemtanúja lesz annak, hogy egy rab ilyet cselekszik, s a férfi tette hirtelen óriási médianyilvánosságot kap. Ünnepelet sztár lesz, tévéinterjúkat ad, és mindenki becsületességén ámul. Annyi szépséghibája van csak hőstettének, hogy igazából nem ő találta meg a táskát. Farkhondeh-et azonban nem akarja kiadni, hisz senki nem tud kapcsolatokról. Rahim naivitása miatt egyik hazugság bevonzza az újabbat. Az apró „füllentések” oda vezetnek, hogy egyik pillanatról a másikra az őt felemelő tömeg letaszítja becsületességének trónjáról, és még mélyebbre veti el magától. Hirtelen a hős

gyem, sokan sokkal rosszabb helyzetben vannak, mint ő, és mégsem lopnak. Őket ki ünnepli? Miért kellene valakit ünnepelni azért, mert nem tett rosszat?” – vág vissza a károsult családtag. És igaz van.

A hazugságok, mint a dominók sorra derülnek ki, és a társadalom szemében egyre mélyebbre pozicionáljak Rahimot. Szinte a teljes megsemmisülés állapotában tér vissza a börtönbe, s maga a néző is kezdi úgy érezni, hogy ennek a szerencsétlen embernek jobb bent, mint kint.

Az egész történet és a szereplők helyzete is nyomasztó, mert nem tudjuk leosztani a jó és rossz szerepeket, s zavaróan nem tudunk hibáztatni senkit. Mindenki küzd a maga

épp így elég egy jó szó vagy kedves gesztus, s azonnal minden bizalmat megszavazunk a másíknak.

Szükségünk van hősökre, akiket magunknál többre tartunk, ugyanakkor nincsenek le-tisztázott fogalmaink arról, kiket is tartunk az életünkben hősöknak. Egy tanárt, a polgármestert, a kedvenc filmsztárunkat, az év sportolóját, egy papot, esetleg szüleinket? Mitől hősök számunkra? Valóban azok?

A film okozta felkavartság érzéséből, az iráni kisemberek kilátástalan életének valóságából olyan jó volt arra gondolni, hogy mennyire más a mi Atyánk. Nincs az Ő végtelen esélyeket adó bizalmának párja itt a földön, mert nem tudunk annyira rossz

lovagból, a becsületesség mintaképétől jellemtelen, szavahihetetlen szenzációhajhász lesz. Jóllehet, nem égbekiáltó rosszindulatú hazugságokról van szó, az iráni kultúrában az adott szó mindennél többet ér. Minden apró ballépés, jól-rosszul meghozott döntés visszazáll a főhősre, pedig neki elitétként különösen figyelnie kellett volna szavahihe-tőségére. „Farhadi a saját országában mesél el egy emberi történetet, mely egyszerre helyspecifikus és univerzális. A hazugság mindenhol hazugság, a becsület mindenhol becsület és így tovább. Hőssé válni egy pillanat műve, akárcsak közmegvetés tárgyá-nak lenni” – írja a Hetediksor filmes portál, s milyen igaz! Hazugságainak súlyát itt, Európában is bőrünkön érezzük.

Az ember sajnálja is Rahimot, ugyanakkor a film egyik legerősebb jelenete, amikor népszerűségének csúcán egy alapítvány gyűjtést szervez részére, hogy meg tudja adni az adósságát, ha már ilyen becsületes volt. Az alapítvány dolgozói gyözködni kez-dik Bahramot, hogy a fennmaradt tartozást engedje el volt sógorának. „Ő jót cselekedett, maga is lehetne kicsit megengedőbb” – kérik. „Úgy beszélnek velem, mintha én lennék itt a rossz. Miféle jót tett? Talált egy táskát és visszaadta tulajdonosának? Csak azt tette, ami mindenkitől elvárható. Höl-

sorsával, lehetőségeivel a legmélyebb iráni valóságban. Ugyanakkor annyiban univerzális a film tanulsága, hogy a népszerűség és elismerés éppilyen ingatag bárhol a világban, mint Rahim életében. Sőt sokszor saját szeretetünkön is ezt tapasztaljuk: elég egy aprócska hiba, egy rossz döntés, és azonnal meginog a másik iránti megbecsülésünk. De

döntést hozni, nem létezik olyan elhibázott tett, amely végleg leírna miket a szemében. Ha rajta múlik, mindig kapunk esélyt a legnagyobb hőssé válni, s bármikor szabadok lehetünk, mindig tiszta lapot ad. Az igazi hősöket a mennyben már „szentnek” hívjuk. Számukra pedig a legelső igazi hős mutatta meg az utat: Jézus Krisztus.

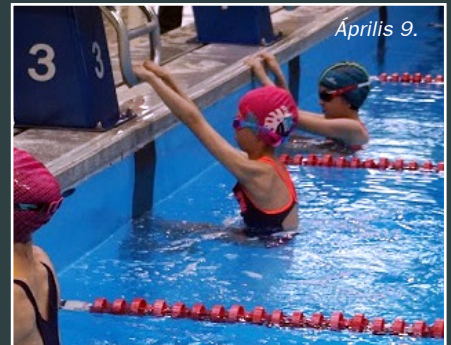

Ez történt...

2022. TAVASZ

Március 28.

Február 24. – március 17. Az Erasmus+ program keretében háromhetes szakmai gyakorlaton vett részt a Georgikon Görögkatolikus Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium hat diákja a ciprusi Limassolban.

Március 23. Bölcsődei alapköveteltét ünnepeltek Máriapócscon. A településen felmért igényekre is reagálva 2022-ben az állam és az Európai Unió támogatásának köszönhetően kétszoboros, huszonnégy férőhelyes bölcsődeépületet alakítanak ki. Ez illeszkedik az egyházmegye azon törekvésebe, hogy a szociális és gyermekjóléti szerepvállalását erősítse.

Március 26. Rászorulóknak számára szervezett nagyböjti szeretetvendégséget Miskolcon a Miskolci Egyházmegyei Karitás.

Március 28. A Konferencia Európa jövőjéről programsorozat keretében a máriapócsi Családvár adott otthont a Hierotheosz Egyesület által szervezett „A keresztény értékek megőrzése a 21. század viharában” című konferenciának március 28-án.

Március 29. Ötödik éve tanácskoznak rendszeresen a magyarországi evangélikus és görögkatolikus püspökök. A legutóbbi találkozót a Nyíregyházi Egyházmegye Püspöki Hivatalában tartották.

Március 29. Két év után szervezhettek újra lelki napot a Szent Anna Görögkatolikus Gyermekvédelmi Központ nevelőszülőhálozatának. A hajdúnánási intézmény munkatársai, a nevelőszülők, a szakmai vezető és a pszichológus a Metropolitai Hivatalban tettek látogatást.

Március 31. Kétszáznegyvenhárom mértek össze tudásukat a XIV. országos liturgikusénekes- és hittanverseny döntőjén Máriapócscon.

Április 2. Hatodik alkalommal szervezték meg a görögkatolikus középiskolai hittanversenyt, melynek máriapócsi döntőjén tizenhárom csapat mérte össze tudását.

Április 9. A Görögkatolikus Metropólia és a Magyar Speciális Olimpiai Szövetség harmadik alkalommal rendezte meg Edelényben a fogyatékkal élő és ép úszók közös versenyét.

Április 14. Nagycsütörtökön az Attila téri főszékesegyházban Fülöp metropolita, ahogyan azt egykor Jézus is tette, megmosta 12 férfi lábát. A koronavírus-járvány miatt az elmúlt két évben a lábmosás szertartása nélkül végezték a nagycsütörtöki Szent Liturgiát templomainkban.

Április 22.

Május 6.

Május 7.

Április 24.

Május 6.

Május 8.

Április 24.

Május 7.

Május 8.

Április 22. Fényeshét péntekén újra a művészet eszközeivel közvetítették húsvét örömhírét a miskolci Művészetek Házában a tíz évvel ezelőtt elindult Szépséges Pászka művészeti est keretében.

Április 24. Alapításának tizedik évfordulóját ünnepelte a Miskolci Egyházmegye fenntartásában működő Haza-várlak Tanoda Sajópetriben. Tíz évvel ezelőtt indult el az a „magvető” munka a Sajó-menti halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek között, amelynek ma már bőséges termése is látszik.

Április 24. Közösségi házat szenteltek Nyírgelsén. A görögkatolikus templom szomszédságában található épület mindig is a közösség szolgálatában állt. Százötven évvel ezelőtt egytantermes görögkatolikus iskola működött benne, ami a háború után nem maradhatott egyházi fenntartásban. Később újra az egyház birtokába került.

Egy ideig a védőnői szolgálat telephelyként, a templom felújítása idején misézőhelyként használták.

Május 6. A miskolci Romzsa Tódor Görögkatolikus Szakkollégium hallgatói egy társadalmi felelősségvállalást elősegítő önkéntes program keretében a gyerekek öröme szórakoztató, csapatépítő és fejlesztő programokkal tarkított gyermeknapot szerveztek a Homrogi Görögkatolikus Általános Iskolában. A program hozzájárult mind a szakkollégisták tapasztalatszerzéséhez, mind a közösség fejlődéséhez.

Május 6. A miskolci Görögkatolikus Roma Szakkollégium kilencedik alkalommal rendezte meg a Lakatos Menyhért Szavalóversenyt cigány tanulók számára, melyen tíz iskola húsz tanulója versengett.

Május 7. Csaknem ötszázan startoltak el különféle távokban a görögkatolikusok sportos rendezvényén, a IV. Pray&Run futó-zarándoklaton Máriapócsan.

Május 7. Nagy várakozás előzte meg a két év kényszerű kihagyás után újra megrendezett edelényi olimpiai sportnapot, melyen a Szent Zotikosz Gyermekvédelmi Központ gondozottjai versengtek egymással.

Május 8. Atanáz püspök áldotta meg az Ózdi Görögkatolikus Parókia állami és saját forrásból kívül-belül felújított, 1943-ban épült kápolnáját. Az ünnep fényét emelte az egyházközség kántorának felolvasóvá avatása, és parókusa, Bodnár Dániel gyermekének keresztelése.

Május 8. Meglepetés anyák napi pikniket tartottak a makói görögkatolikusoknál. Az édesanyákat apukák és gyermekek köszöntötték és vendégelték meg.

Május 14.

Május 21.

Május 22.

Május 15.

Május 21.

Május 24.

Május 18.

Május 22.

Május 25.

Május 14. Több mint háromezren vettek részt a járványveszély után elsőként megrendezett gyermekbúcsún Máriapócson.

Május 15. Tíz gyermek részesült az Eucharisztia szentségében a Kőbányai Szervezőlelkészség elsőáldozási Szent Liturgiáján, melyet Kocsis Fülöp érsek-metropolita vezetett.

Május 18. A Szent Anna Görögkatolikus Gyermekvédelmi Központ lakásotthon vezetői Tóth Lóránt atya szervezésében lelkinapon vehettek részt. Ellátogattak Tokajba és Tarcalra, ahol megtekintették az Áldó Krisztus-szobrot.

Május 21. Az orosz-ukrán háború 87. napján püspökeink magyar és ukrán papokkal és hívekkel imádkoztak a háború miatt szenvedőkért és a békéért a máriapócsi kegytemplomban.

Május 21. Két év kényszerszünet után újra együtt töltöttek egy tartalmas napot a Miskolci Egyházmegye ministránsai Sajópálfalán.

Május 22. Közel háromezren vettek részt a betegek és gyógyítók zarándoklatán Máriapócson.

Május 22. Hetvennégy gyermek vette magához életében először az Eucharisziát a debreceni főszékesegyházban.

Május 24. Újra megrendezték a Szent Efrém Szakmai Napot. A program olyan ének-zenei műhelymunka, amely ötletekkel és jó gyakorlatokkal kívánja segíteni a görögkatolikus iskolákban tanító kollégákat.

Május 25. Atanáz püspök Tokajban áldozópappá szentelte Gorcsa János diakónust.

Május 25. Közel háromszázan vettek részt a miskolci középiskolákban tanuló görögkatolikus diákok találkozóján a Fényi Gyula Jezsuita Gimnáziumban.

Május 26. Az Úr mennybemenetelének ünnepén Hajdúdorogon szentelték pappá ifj. Tóth Eleket.

Május 29. (A vírus miatt két éve elhalasztott) 200. búcsúját ünnepelte a Baktakéki Görögkatolikus Parókia és a környékbeli települések hívei. Az ünnep során áldották meg a cserháti település felújított parókiaját, közösségi terét és karitász pontját.

Május 29. Atanáz püspök áldotta meg a felújított kazincbarcikai templomot. A harminc évvel ezelőtt épült templom falait újra festették, kupolája kívül-belül megújult, és egy Pantokrátor-ikonnal gazdagodott.

Május 29.

Május 30.

Június 6.

Május 29.

Május 30.

Június 7.

Május 29.

Május 31.

Június 9.

Május 29. Több mint négyezren zárandokoltak el Máriapócsra, ahol megtartották a Nyíregyházi Egyházmegye első egyházmegyei zárandokünnepét. Az Eucharisztia közös ünnepélése után bemutakoztak a Nyíregyházi Egyházmegye fenntartásában működő intézmények.

Május 30. A nyíregyházi Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolán zajlott a Görögkatolikus Tudásolimpia döntője. 22 gimnázium 1394 indulója közül 161-en jutottak be a döntőbe, akik 16 kategóriában mérték össze tudásukat.

Május 30. Új ultrahangkészülékkel bővült a Debreceni Mentőállomás eszköztára. A gépet az idei Ökumenikus imahét debreceni perselyadományából sikerült beszerezni. Az ünnepélyes átadón jelen voltak a történelmi egyházak képviselői, köztük Kocsis Fülöp érsek-metropolita.

Május 31. A Szent Mihály intézmény megalapítására emlékeztek a nyíradonyi Móríc Zsigmond Művelődési Házban. Az elmúlt tíz esztendő emlékére fotókiállítás nyílt, s jubileumi gálaműsort adtak az intézménybe járó gyermekek és pedagógusok is.

Június 3-5. A Szent Zotikosz Gyermekevédelmi Intézmény gondoskodásában élő gyermekek zárandokoltak a csíksomlyói búcsúra.

Június 6. Megyéspüspökeink a Nyíregyházi Egyházmegye papsága és a borbányai hívek jelenlétében ünnepélyesen szentelték föl a több mint harminc éves álom megvalósulásaként felépült Nyíregyháza-borbányai görögkatolikus templomot, mely a Nyíregyházi Egyházmegye elsőként felépített temploma.

Június 7. Ünneplés keretében erősítette meg az elmúlt 10 év közös munkáját a miskolci Görögkatolikus Roma Szakkollégium és a Miskolci Egyetem.

Június 7. Keresztelőt tartottak a Szent Anna Görögkatolikus Gyermekevédelmi Központban. Az intézmény lakószobájában hat fiatal édesanya lakik gyermekével. A hajdúnánási római katolikus templomban Kocsis Fülöp érsek-metropolita három lakószobás kisgyermeket keresztelt meg.

Június 9. A járvány miatt elmaradt tízéves jubileumi ünnepségét ünnepelte ballagáskor a miskolci Szent Miklós Görögkatolikus Óvoda és Bölcsöde. (Az intézményt Szilárd püspök alapította 1992-ben. Miután a Bocskai utcai anyaintézmény levált, majd a jezsuiták kezelésébe került, a kórházi tagintézmény lett az anyaintézmény, mely azóta a felszólcai és sajószentpéteri tagintézménnyel bővült.)

110 ÉVES
A MAGYAR GÖRÖGKATOLIKUS EGYHÁZ

PÁLYÁZAT

Minden korosztály számára, több kategóriában:

**VERS, NOVELLA, FOGALMAZÁS, FIKCIÓ,
RAJZ, FÉNYKÉP, MONTÁZS, GRAFIKA,
PLAKÁT, ANIMÁCIÓ, KÉZMŰVES ALKOTÁS**

A szakmai zsűri által legjobbaknak ítélt munkák alkotói
ÉRTÉKES NYEREMÉNYBEN részesülnek.
Az összes beérkezett munkát vándorkiállításon mutatjuk be.

A pályázat részletei:
gorogkatolikus.hu
goroghir@gorogkatolikusmetropolia.hu
+36 (42) 597-607

Radnóti Miklós

HIMNUSZ A BÉKÉRŐL

Te tünde fény! futó reménység vagy te,
forgó századoknak ritka éke:
zengő szavakkal s egyre lelkesebben
szóltam hozzád könnyüléptű béke!
Szólnék most újra, merre vagy? hová
tüntél e télből, mely rólad papol
s acélt fen szívek ellen, – ellened!
A szöllőszemben alszik így a bor
ahogy te most mibennünk rejtezel.
Pattanj ki hát! egy régesrégi kép
kisért a dalló száju boldogokról;
de jaj, tudunk-e énekelni még?
Ó, jöjj el már te szellős március!
most még kemény fagyokkal jó a reggel,
didergő erdők anyja téli nap:
leheld be zúzos fádat meleggel,
s állj meg fölöttünk is, mert megfagyunk
e háboruk perzselte télben itt,
ahol az ellenállni gyöngé lélek
tanulja már az öklök érveit.
Nyarakra gondolunk s hogy erdeink
majd lombosodnak s bennük járni jó,
és kertjeinknek sűrű illatában
fáján akad a hullni kész dió!
s arany napoknak alján pattanó
labdák körül gomolygó gombolyag,
gyereksereg visong; a réteken
zászlós sörényű, csillogó lovak
száguldanak a hulló nap felé!
s fejünk felett surrog és csivog
a fecskéfészkektől sötét ereszt!
Így lesz-e? Így! Mert egyszer béke lesz.
Ó, tarts ki addig lélek, védekezz!
1938

ÚTON VAGYUNK

IFJUSÁGI

GYALOGOS

ZARÁNDOKLAT

TOKAJ - MÁRIAPÓCS
2022. 08. 07-13.

GÖROGKATOLIKUS.HU
IFJUSAGIZARANDOKLAT.HU

GÖROGKATOLIKUSOK | NÉPSZÁMLÁLÁS 2022

